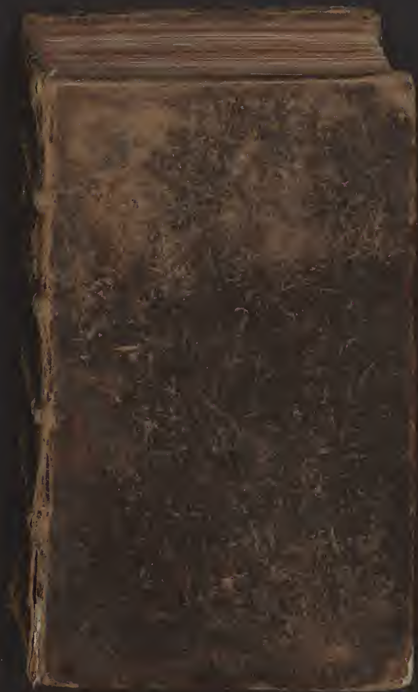

— **Gothrici & Rolfi** Westrogothiae regum historia lingua antiqua Gothica conscripta. Ed. Olaus Verelius ... Accedunt J. Schefferi notae politicae. (Endast latinsk titel). Med 1 kopparstick. Upsaliae, Curio, 1664. (8), 240 (eg. 292), 128, (44), 48 pp. Herm. 173. — **Herrauds och Bosa saga.** Ed. O. Verelio. Upsaliae, Curio, 1666. (6), 122 pp. Herm. 64. — Itt stycke af konung **Olaf Tryggjasons saga**, hwilken Oddur Munck på gammal götska beskrifwit hafwer. (Ed. O. Verelio.) Upsala, Curio, 1665. 16 pp. Herm. 434. — **Schefferus, J.:** Oratio ad ... Carolum ... regem. Upsaliae, Curio, 1665. (16) pp. Lit. 8:o. Utmärkta ex. inb. i samtida ldrbd.

Hierta 1888: »Det enda ex. i enskild ägo som innehåller det berömda kopparsticket.» — Kopparsticket har påskriften »Hier er Har ok Jafnhar ok Thridi: sua sem seigr i Gijlfa ginning». Se Klemming: Ur en anteckn. saml. sid. 209.

Kompl.

D. J. Blomberg

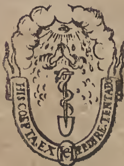
Anton Blomberg

Gothlunda 30/5 1862.

Per Hierta 1888.

... i enskild ... innehåller det ... kopparsticket.

HERRAUDS och BOSA
SAGA
Med en ny vttolkning
lämpte
Gambla Götskan
Hoc est
HERRAUDI ET BOSÆ
HISTORIA
Cum
NOVA INTERPRETATIONE
Iuxta
Antiquum Textum Gothicum,
e veteri M. ſ. edita
&
NOTIS ILLUSTRATA
ab
OLAO VERELIO
Antiq. Patr. Prof.

UPSALIÆ.
CUM REGIO PRIVILEGIO.
Excudit, HENRICUS CURIO, S. R. M. & Acad. Vpſ. Bibljop. 1666.

Kongl: M:t samt Sweriges Rijkes
Hogtbetrodde Man / Råd och
Rijkz Canceller,

Högwälborne Herre /
H. MAGNUS GABRIEL
DE LA GARDIE

Grefwe till Leckö / Arensborg och
Pernau / Friherre till Ekholmen / Herre till Hapsal / Höyentorp / Magnushof och Weiegarn / Lagman öfwer
Westergötland och Daal / sampt
Upsala Academiæ Canceller,

Nådige Herre.

Nå ting äre the / som efter sitt rätta wärde blifwa skattade: vthan fast mehr efter thens tyckie / som them atrår eller wanwårdar. Thär af kommer thet / att monge ting som i sigh sielfwe äre gode / och til thet almänne lefwernes tarfwor nyttige / aktas föga /

ga/ eller intet: twert emoot/ thet en ringa kan nyttia/ och hafwer ofta intet mera thär af/ än bara omaket och bekymbret til at gömmat och förwarat/ thet häller han för sin dyrebara sie ägandom. Hwilket är ut märke til wårt förstånds ofulkommelighect. Wij äroin fielfwe fåfängelige; sådant är och alt thet wij åstas medh: så at wij som oftast ombytom wår mening och omtöme vthi en saak; efter ty som thet vtwärtes skenet gifwer oß then eller then tanken. Thärtilmedh leker oß måstädels en nyjkenhet i hugen/ at wij ålskom och aslundom itt dagelisgit omskifte uthi alt thet wij hafwom för hånder. Måste thet doch så heeta/ at tijden och åhren förandra alt. Tijden gör thet/ at thet som förr hafwer stadt i sägring och blomma/ thet är nu försuunnit/ och intet mehr til: tijden uäller thet/ at thet som itt raas i Werlden war herligit och braskande/ thet är så förkommit at man nappast hafwer kunnat behålla ryckter thär af. The stora Konunga-wälden och herskaper i Werlden äre alle sin koos/ och andra i theras ställe vpkomne: och inthet är nu i thet skick som förr warit hafwer. Thetta/ såijom wij/ gör tijden/ och theß ostadigheet. Thet är sant/ at tijden kommer och går sin koos: lijka så the ting som i tijden äre/ the äre och förgängelige: doch skeer icke alt af tijden: thet kommer en stor del wår wanart och okynne til som mißbrukom

tijden / och the ting som i tijden åra. The efterkommande tyckia altijd thet ringa wara som the förr sigh finna; och mena sigh alting betre förstå; och märkeligare saker vträtta kunna / än theras förfäder giort hafwa: hålla och mera theraf / och wärdera thet högre; fast thet tyder intet vp thär emot. Thär af äre the förra tijdars handlingar och bedrifter komne i förakt och glömska; thär medh äre the gamble och alwarsamme seder aflagde: på thet wijset är thet märkeliga wåra förfäders tungomål ödelagt. Och hafwer thenna wanwyrdnat dragit itt mörker öfwer alla gambla saker: så at man nu mächta lijtet weet theraf; bekymbrar sig icke heller therom; vthan gapar heller efter thet som nytt är. Förthenskull är thet så ringa och fattigt som wij hafwom quar / af wåra förfäders stora och märkeliga gårningar: emådan störstadelen af thet / som i förtijden thär om kan wara sammansatt / efterkommandom til rättelse / thet är antingen aldeles omkommit; eller ligger här och thär i mörkret nidergrafwit. Och såsom E. Grefl. Excell. hafwer hållit thet wara fädernes-landet til heder och prydnat / at man vthi the gamble tijdars aflefwor efter säge och ransakade / om icke thär ibland nogot skulle finnas som wärt wore at skura rosten af / vch kommat i liuset igen: hafwer iag thenna gången / Herrööds och Bosas Saga framdragit /

git/ tryckia låtit/ och E. Grefl. Excell. dedicerat. Om Heri öd förmäler Ioh. Magnus och Saxo nogot litet/ efter han är i Konunga-talet/ månn om Bose intet: wore och/ kan ske/ mera om them at säya/ än thenna sagan inneholler / thär man hade flere skrifter at tilgå. Kan och them som thenna sagan läsa/och icke så kunnige äre på thet stick i hedendomen warit hafwer/ somt synas otroligit / och allenast til widundran eller skämt sammandiktat. Sosom huru Harek och Busla kunde förwända sig i åtskillige diurs hamn och skapnad/ och annat ty likt mer. Månn man måste besinna hwad grufwelig troldom här hafwer wankat i hedendomen/ at man intet hafwer hällit sälsamt eller undrat uppå/thär nogon hafwer giort sig osynlig/ eller förwänt sig uthi en annan hamn. Sådane kallades hamhleypa/ thet äre the som löpa uthur then ena skapnaden i then andra. Jagh will intet tala om hwad Snorre Sturleson skrifwer om Oden; eller hwad Thorsteins saga förmäler om Kol kroppenbak och Dys hamhleypa; eller flere andre om slijkt. Man läse och besinne the store tekn/ som the Egyptiske trollkarlar hafwa uthi Kong Pharaos åsyn giort/ til at förringa och försmåda the underwerk som Moses efter Gudz befalning giorde. The Latiniske Skalder Virgilius, Ovidius, Horatius, Tibullus, och andre/ betyga nog-

sampt

sampt i sina wijssor then stora kraft the hafwa trodt wara vthi trollkonsten. Så at thenne Saga therföre ey må hållas för osann / thår hon nogot om sådant förtälier. Thetta är märkeligit i Sagen / at the som hafwa satt sin lijt på denna faners konsten / äre alla illa omkomne, och the som hafwa drijstat på sin dygd / och mandom äre blefne beholdne. Thetta / jämpte hwad meer / som hafwer synts wärdt wara at tagas i akt / hafwer iag anteknat wid endan på sagan efter ty som thetta lilla ämne hafwer kunnat gifwa anledning til: ödmiukeligen förmodandes / att såsom E. Grefl. Excellenz altijd tilförna hafwer bewijst mig en serdeles ynneft / E. Gr. Excell: warder och så thetta ringa / doch welmente / takſamheets tecknet gunsteligen vptagandes. Hwar med E. Grefl. Excell. iag vthi Gudz nådige beskydd ödmiukeligen befaller / och förblifwer.

E. Grefl. Excell.

Vpsala
den 5. Iulii.
Åhr 1666.

ödmiukeste tiänare

OLAUS VERELIUS

Hier biriar Saugu Herrauds oc Bosa, þ eirra fostbrædra.

CAP. I.

Saga þessi hefst ecki af loklejsu þeirri, sem kater menn skraukua fier til skiemtunar oc gamans: helldr sañar hun sig sialf med riettu ættartali, oc fornum ordz quidum, er menn hafa idugliga af þessum hlutum, sem i þessu æfintyri eru skrifader.

Hringr hefr Kongr heitid, han ried fyrir Eistra-Gautlandi; han var son Gauta Kongs, sonar Odins, er Kongur var yfir Suid þiod, oc kom utan af Asia: oc frægastar Konga-ætter eru frakomnar; hier à Nordurlondum. þessi Hringr Kongr var brodr Gautreks hins milda ad faderne, en moderne atte hann miklu gofugligra. Hringr Kongr atti Silgiu, dotter Savara

Her begynnes Herrõds och Bosas Saga / som wore twå fosterbröder.

CAP. I.

Denne saga haswer icke sitt ursprung af nogon fåfängia / som man til lust och skemtan samman dikta plågar. uthan fast helder sañar hon sigh siälf med itt richtigt slecktregister / och gamble ordspråk som män tjdeligen bruka plågar / af the händelser / som i thetta äfwentyr äro beskrefne.

J Östergötland hafwet en Konung regerat / som het Ring; han war Konung Göthes son / och Odins sonason / som war Konung i Swerige / oc kom utan ifrån Asia; af hwilken the nampnkunnigaste Konungaslächterne här i Norlandẽ / hafwa sitt ursprung. Thenne Konung Ring war K. Götriks dens mildas broder / på fädernet / männ möderne hade han mycket förnämligare. Konung Ring ha-

Iarls af Smalondum: hun var frid oc vel skapifarin. Brœdur hennar voro þeir Dagfari, oc Nattfari: þeir voro hirdmenn Haralldz Kongs Hilldi-tannar, er þà ried fyrir Danmork oc mestum hlut Nordurlanda. Hringur Kongr oc þau Silgia attu ein son þan er Herraudr hiet: han var mikill vexti, oc frijdr synum, sterkr ad afli, oc vel ad iþrottum buin; so ad faer mattu vid han iafnast. han var vinsæll af ollum monnum; eñ ecki hafdi han astriki af faudr si num: enn olli þui þad, ad Kongr atti annan son i æsku er Siodr hiet, oc var frilluborin: oc unni Kongr honum meiri, oc fieck honum lien mikid, oc var han radgiafi K. oc tok saman skatta oc landskylllder, oc var fyrir ollum inteckium oc utlatum: Oc þotti flestum han *frekur i heimtum, enn fastr i launum.* Enn hollr var han Kongi si-

hade till hustru Silgia / Sevara Jarls dotter i Småland: hon war dåÿelig / och af itt åhrligit sinne. Hennes bröder / Dagfare och Nattfare lefde uti Kong Haralldz Hildetans hof / som tå rådde öfwer Danmark / och en stor del af Norlanden. Konung Ring och Silgia åtte en son som kallades Herröd / han var stor til wäxt deyelig / starker och till alla konster wel fallin / så at få wore hans likningar theruti. Af allom war han älskad och afhållen; doch icke mycket af sin fader: Och wölle thet / at Kongen / uti sin vngdom / hade aflat en frilleson som het Siod / hwilken han mycket mehra älskade / och gaf store lån / och war han hans hemlige Råd och upbar skatten och landz skylderna. Och tycktes han allom wara starpr och snål til at fodra in / och karger til at gifua ut och betala: dock var han sinum Ko-

nung

aum, oc villdi hans jafnan ful'nasta. Oc heist af þui nafnan malfhattur sa, af hans nafni, ad sa sie odrum siodfelldur kalladur, sem hans vill mesta i hagsemi, oc geimir best. Siodur samdi til þess peninga þa er sijdar voro kallader fiesiodar, ad geima i silfur þad er tekid var i landskillder Kongs: Enn þad sem han tok meira, enn tilltod, þa giorde han þar af sma punga, oc kalladi han þa slegpunga; oc umvendi han þui til kostnadar: enn landskilldum var obriàlad, oc samanhalldid. Ecki var Siodur þocka sæll af monnum: enn Kongur unni honum mikid, oc liet han eirn ollu ràda.

CAP II

MAdur er nefndr þuari, er var kalladr Brinþuari, han bio skät frà Kons setri: han hafdi verit vikingr mikill oc hernadar madr, til allra

nung full och tregen / och såg alltijd på hans båsta. Af hans nampn är thet orda såttet kommit, at den kallas ens aňars siodferder / thet är pungfyllare / som hans gagn och fördel med flijt söker. Sieder lagade thon peninga gömster / som af hans nampn kallades fesieder (peningapungar) att förwara Konunœns stat uti: Och af thet han tog mehra än han hade råt till at kråfia / up fylte han små pungar med och kallade them slågpungar / thet är sådane som man med list och slughet upfyller; och ther med uppehölt han Konungens bord Män skattē war oförminskad saman hollen. At gemene man hade Sieder ingen ynest; mån Konungen älskade honō mycket / och låt honom en'am alt råda.

CAP. II.

Thet war en man som het Twari / och kallades Brintwari / han bodde icke longt från Kongens gård:

han hade warit utisin ungdō en arg sjöman / i strijd och

i þrotta à firre æfi finni. Oc þà ed han var i her nadi, mæxti han Skialldmær eirni er Brinhilldur hiet. Hun var dotter Agnars Iarls ur Noatu num. þau baurdust, oc barust far à Brinhilldi, þar til hun var ovig: tok þuari hana þà til lig, oc mikin fiarh ut med henni: han liet græda hana adheilo; oc var hun þa hnitt oc braumlud, var hun þui kaullud Brinhilldr Baga. þuari giordi brudkaup til hennar: oc fat hun à brudbeck med hialmi oc briniu, oc ollum herklædum, oc þo urdu aftir godar med þeim, oc lagdi þà þuari af hernad fin, oc settist i bu. þau attu tuo fonu: hiet Smidur hin elldri; han var ey mikill vexti enn manna frijdastr oc flingastr vid allar i þrotter, oc fuo hagr, ad han lagdi alt à giorva hond, þad med hondum ur iarni matti fmida. Bofi hiet annar fon þeirra, oc var	alla andra konster wel förfarin. Och mådan han öfwade sigkrig/mötte han en Skölдmö / som hetBrinhilldur: Hon war Agnar Jarls dotter i Noatuna. Th slogos af wrede och blef Brinhilldur så sargat at hon wart owig ther af. Twari tog heñe til fånga/ och mycket rof ther til; han låt läkia henne: doch war hon knuglot errot och knylot / och kallades ther af Brinhilldur Baga / thet är af ärr och skråmor samanwuxen. Tuari giorde brullop med henne/och sat hon i brude bånck med Hiälm och brynia / och all krigzwapn: doch war en god kärlek mållan them: Och wände Twari igen at fara i hernad/ och satte sig i boo. The åtte twå söner: Smider het then eldre; han war icke stor til wäxt/ mån mycket wacker och wäl skapad/sampt artigh och snäll til alla styck en / och så handaslöger / att han konstigt kunde smijda alt thet som af iärn warder arbetat. Then yngre

mikill ad vexti, oc ſter kur ad afli, dock-litadur, oc ecki miog frijdr, oc var lijkur modur finni ad skaplynde: katur vaſ han oc kieskimall, oc Þráfylgin, Þad han tok upp; oc oſvijfin,eñ ecki fyrirleitin; oc hræddiſt áungvan man, oc hirti ecki huor i hlut atti: en trur oc vinfaſtur, oc uñi modur hans honum mikid, oc var han kiendur vid hana, oc kalladur Bauga Boſi.

theras ſon het Boſe; han war ſtor til wåxt och ſtarker: ſwarthnader och icke mycket wacker/och war ſin moder lijk til ſinnes. Och war han luſtig och ſkemtachtig/ och enträgent thet han tog ſig före; och bytte icke låtteligen ſit ſinne/icke heller betänkte han ſtort förut hwad ſte måtte; och bar icke reddhoga för nogon man/ého then oc wore han hade att nappas med men trogen oc redelig war han emot ſina wenner/ oc älſkade hans Moder honom mycket/ och kalladcs han efter heñe Böge Boſe.

CAP. III.

BVſla hiet kerling, hun hafdi verit frilla Þuara kalls: hon foſtradi ſona hans, oc künni mart i taufrum. Smidur var henni epturlatur, oc nam han margt ad henne:hun baud Boſa ad kenna honum galldur; enn han ſagdiſt yllda ad Þad væri ecki skrifad i æfi ſaugu ſina,ad hann inni nokurn hlut med gaulldrum. Þan

CAP. III.

Buſla het en kerlng/hon hade warit Twares frilla/ och ammade upp hans ſöner/och war hon en arg trollkona:Smider war henne lydig/ oc lärde af henne många konſter. Hon bödh och till att lära Boſe trolldom. Ney ſadhe han thet will iag icke/ att uti mitt lefwernes hiſtoria ſkal bliſwa upſkriſwit/ at iag nogon ting ſkal hafwa med trolldom uträttat/ thet ſom bör

ſem honum skildi til kalmen-ku telja Miog varnærri um alldur þeirra Herrauds oc Boſa ; oc var vingott med þeim : oc var Boſi iafnan i hans gardi oc logdu þeir lag ſitt ſaman. Siodr vandadi um þad, ad Herraudur gaf Boſa klædi af ſier ; þui hans voru iafnan ſundur rifin. Boſi þotti hardleikin. þà han vari leikum ; enda hauf-du fleſter auf n lar þo ta à honum, vegna hans kallmensku : þo þordi eingin ſig upp ad bera, vegna Herrauds ; þui han mælti alt epter Boſa En i Siodr beiddi Kongs menn ad vinna han ur leik : enn *þeir toku ecki gu'l vid grioti* þui Boſi ſà ætlan þeirra, ocbar ſig opt karlmanliga ad, oc hirti ey um þo à haurdu kiendi. ſad var eitt ſiñ ; ad hirdmeñ hofdu ſopp-leik . oc lieku med kappi miklu ; oc giordu þà enn leik til Boſa. Enn han

mig råknas til dygd och mandom. Herröd och Boſe wore nåſtan lijka gamla/ oc hade en ſtor wenſkap ſig emållan/ och war Boſe altijd i Kongens gård/ och hade theſſt lag til ſammans. Siodr förtröt thet ſtorligen at Herröd tog ſom ofraſt klåden af ſig/ och gaf åth Boſe ty bas klåder wore altijd ſlitne och ſönderrifne. Boſe war myckee hårdleken/ når han med andra war til leks. Och ty boro många afund til honom för hans krafter oc ſtyrkia: doch torde the icke duka ſig up för Herröd ſkull/ ty han lade ſig altijd ut för Boſe. Stoder bad hof-folket/ at the ſkulle begyñna en leek med Boſe så at hã ſkulle ledas ther wid. Men han/ gaf then icke gull för gråſten/ uthã etalee them rå för illa ſudit ſom man pligar ſåtja. Ty han ſåg theras arga mening/ och hölt ſig therföre thes ſtyfware/ inter ſtötandes faſt af leken ſkulle bliſwa alſwar.

En gång begynte the leka boll; och leckte med

tok harti moti so haund geck ur lidi á einum K. manni: Annan dag braut han fot i odrum: Hin þridia dag veittust ad honum sex Kongs menn; en marger okœigdu honum, Slo han þà augad ur einum, med soppi num; annan felldi han sua hart, ad brotnadi à hàlz, oc dò þegar; oc aller feingu nockur òrkumſl. Hlioppu þeir þà til vopna, oc villdu drepa Bosa: Enn Herraudr stod hia honom, med þà menn sem han gat til feingid: Oc var buid vid sialft, ad þeir mundu beriast, adr enn Kongr kom til. Enn fyrir til laugur Siods, giordi K. Bosa utlægan: enn Herraudr kom honom undan, so honom vard ecki naid. Litlu sidar lieſt Herraudr vilia ur landi fara, oc bidur faudur sin sà sier herskip,

hestighet/ och wände leken in på Bose: slog han tå så hårt emot bollen att hå den gick ur led på en Konungens tiänare: dagen efteråth bröt han foten ur led på en annan: tridie dagen satte sig sex saman mot honom och många brukade skamlig munn på honom. Slog han tå ut ögat på en med bollen; en annan slångde han öfwer ända så hårt/at han bröt halsen af sig/och doo ginast och al lasinge the noget leek märke af honom/ så at the hade men teraf. Lupo the tå alla til sin wapn/och wille dräpa honom: Menn Herröder kom honom til hiälp med the månn han kunde få i hop: war nu så w.jda kommit at the sku.e sk;ta slag sig emällan/ förr ӧn Konungen kom th r til/ oc för Siods inslyr rande giorde han Bose landflyktig: Meñ Herröd skudade honom undan/ såat the finge honom icke fast. strax ther efter låtz Herröder wilia fara ur landet/och bad sin fader gifwa sigh herskip/ til att för-

oc afla ſier meiri frægdar, ef þes yrdi audid. Kongr bar mal þetta fyrir Siod: enn han qnadz ætla ad ſneidaſt mundi fiehirdſlurnar, adr Herraudr væri heiman giör ſuo honom lijkadi. Kongr ſagdi ad ſuo mundi vera verda; hlaut Kõgr ad rada. Var nu buinn faur Herrauds med ey miklum ſiekoſtnade: eñ Herraudr var vandr ad, oc kom þeim brædrum ecki ſaman. Hafdi han fim skip ur landi; oc voro oll forn oc laſin: enn vaska menn hafdi han med ſier; oc ſigldi han af Gautlandi, oc ætladi ſudur til Danmerkur. Oc eirn dag er þeir ſigldu med landi fram, i miklu vedri, ſtod madr à biargi, oc beiddiſt farz à skipi Herrauds; enn han ſagdiſt ecki giora ſier neina afkroka til hans: enn þò ſagdi han far til

ſkaffa ſig åhra och beröm/ om thet elleſt wille lyckas. K. bar thetta ärendet för Siod. Jag menar ſwarade han/ at K. ſkal gripa temmeligen diupt i pungen/ förr än H. blifwer ſå afſärdader / at han är till frids med. Thet måſte enteligen ſå warda / ſade K. oc blef thet ther wid. Lagades altſå Herröds reſa til/ doch icke med ſtor omkoſtnad: hwilket H. icke ringa förtröt: Och förlijktes theſſe bröder icke wel. Fem ſkep hafde han med ſig ur landet / alla gambla och utnötte: doch wore ther raſke oc modige månn uppå: Och ſeglade han från Götland / och årnade ſig ſöder åth Danmark. En dag the ſeglade fram ut mz landet/oc hade ſtarck wind ſtod en man upå ett bårg/ och begärade at han ſkulle få följa med på H. ſkep. han ſwarade ſig inteet wilia kröka af wägen för hans ſkul: doch ſkulle han få följa med om han kunde nå ſkepet. Tå ſprång

rei-

reidu, ef han næër skipinu. Þessi madr stock af biarginu, oc kom nidur i sueifina, fyrir framan styrid: oc virtist monnum þad fimtan fadma langt hlaup. Þeir kiendu þegar ad þat var Bosi, oc fag nadi Herraudr honum vel, oc sagdi han skyldi vera stafnbui à skipi sinu. Fra Danmork sigldu þeir til Saxlands, oc heriadu huar sem þeir komu: þeim var gott til fiar; oc for svo um sim sumur.

CAP. IV.

NV er þar til mals ad taka heima i Gautlandi, ad Siodr skodadi fiehirdslur faudur sins, epter þad er Herraudr var i burt farin: Voru þà tomar allar hirdslur; oc vard honom þad hid sama opt ad munni, oc sagdi: man eg þad odruvijs var i þennan siod ad lijta. Sidan biost Siodr heiman ad taka samaa

han af berget / och kom nider i bakstamnen fram för styret: Oc kunde alla görligen skönja / at ter war fem ton samma longt språng. Kände the tå henõ igen / at thet war Bose/och fägnade Herrödr honom wäl/ oc sade at han skul blifwa stamnboe [then som sitter i stamnen/och förswarar skepet/ når omtränger] på hans skep. Från Danmark seglade the til Saxland / och härtade hwar the fore fram/ och fingo stort byte. Och foro the således omkring sem somrar.

CAP. IV.

HEma i Götland war thet att förtälla / att Sioder skodade sins faders skattkamar / sedan Herröder war bort rester och woro tå alle gömslor tomma: och hade Siodet thetta som ofast i munnen noch mins tag / sade han/ att annorlunda stod till / når man tittade i thenna pungen. Therefter lagade han sig til att resa wt / och

lands-

landskillder faudr ſins: Var han þà frekur i fleſtum uttektum. Han kiemur til Þuara bonda, oc beiddiſt Þar ieidangurs; enn Þuari ſagdiſt frà-elldur herferdum, oc ſagdiſt ey leidangur giora. Siodur ſagdi hann meira leidangur eiga ad giora, enn adra menn; oc kuad han Þui ollad hafa, ad Herraudr for ur lande: Þui Þad hefdi hlotiſt af Boſa: Þar med beiddiſt han faudur bota fyri Þa men, er Boſi hafdi meitt? En Þuari kuad huorn mann eiga ad abirgiaſt ſig, ef til leiks geingi; oc kuadſt ey munda filla agirndar ſiod hans, eda auſa ut fie ſinu. Slo Þa til deilu med Þeim; oc Þar kom, ad Siodur braut upp utibur bonda, oc tok i burt tuær gullkiſtur, oc mikid fie, i vopnum oc klædum, oc gerſimum: Þui Þuari var audigr i nog: oc skilldu Þeir med litlum

kråffia ſaman ſin faders lands ſkyllder: war han tå grymmer till att fodra ut. Han kom mz thet ſamma til Tware bonde/ och krafde af honom Krigzgården? Tware ſwarade ſig wara ſå gammal at han droge icke mehra i herfård / och ty wille han ingen krigsgård utgöra. Sioder ſade att han ſkulle göra ut ſtörre krigsgård / ån nogan annan: ty han hade wållet att Herrödr for ur landet och thet för Boſe ſkull. Ther till med fodrade han och mansbot/för thē Boſe hade ſkadat till lijfwet? Tware ſwarade/at huar bör ſtå ſitt äfwentyr/ ſom gånger till leks; och ſade ſig ey willa upfylla hans ſnålhetz pung: blef tå en träta them emällan/ och kom ſå widt/ att Sioder bröt upp hans ſatebur/ och tog bort twå gullkiſtor / och mycket wärde i wapn/ kläder och andre koſteliga ſaker: Ty Tware war mycket rijk: och ſkilldes the med ſtor

kiær-

kiærleika. Kiemr Siodr nu heim med mik.n fiarblut; oc sagdı Kongi frå ferdum finum: Kongur kuad illa vera, er han hefdi rænt þ uara bonda; oc kuad honom mundi þad illa giegna. Siodr kuadst ey sakast um slikt. Nu er þad ad leigia fra Herraud oc Bosa, ad þeir buast vid ad seglá heim aptr ur hernadi.þeir haufdu friett ad Siodr hafdi rænt þ uara bonda: villdı Herraudr nu forlijka Bosa vid faudr sin: Meintu þeir þad mundi aud-sokt, first huorger haufdu odru tilgiorder syndar. þeir feingu vedur stor, so skip þeirra skilldu oll, oc tyndust þau sem Herraudr hafdi heiman haft; enn hann komst med tuo i Elvarskier: enn Bosa rak til Finlandz einskipa. þar lå fyri Siodr nykomin ur austur vege,med tuo skip hafdi han keipt Kongi dyrgripi, oc annat sem med þurfti. Enn er Bosi

ewllia. Stoder kom hem med stora håfwor/och sade för Konungen om sin beställning. Thet war myeket illa sade Konungen at tu hafwer röfwat Tware bonde/ och låter tu tersöre fara illa. Thet skötet lagh litet om/sade Stod. Herröder och Bose lagade sigh nu til at segla hem ur hernad: hade the och sport ate Stodr hade rånt Tware bonde: och ty mente Herröd at han skulle kuña försliska Bose med sin fader theß lätteligare / emädan bråt och skuld fans på båda sidor. The fingo stoor storm/så at skepen skildes åth;och the förgingeš alle som Herröder hade hast med sig heman ifrån: och han kom med tu skepp in i skåren wid götaelf. Menn Bose wroks til Finland med ett skep. Ther låg för honom Stoder nykomen ur Ryßland/med tu skep: och hade han köpt åt Konungen många dyra saker/oc annat som wid torfte. När Bose thet for-

nam/ bad han sina wän wäpnas/och lade om bord

vissi þad, bad han menn sina uopnast, oc lagdi til fundar vid Siod, oc spurdi huoriu han villdi suara fyri þad han hefdi rænt þuara faudr hans? Siodr kuad Bosa firna-diarfan, ad han þyrdi slijkt ad mæla. þar sem han uæri utlæge Kongs: oc kuad honom vel ijfer ad lata, ef han misti ecki meira: oc kuadst Siodr munda taka fie hans, enn heingia oc drepa Bosa fyri diorfung sina? Bosi quad audnu med þeim rada mundi; oc slo þegar i bardaga med þeim, oc lauk suo, ad Bosi vard banamadr Siods, med þui moti, ad han hliop à skip hans, oc sneiddi haufud af honom. Gaf han þà grid ollum monnum; en tok ad sier skipin, oc alt þad sem à var: oc þa honom gaf byr, sigldi han undir Gautland, oc fann þar Herraud fostbrodur sin, oc sagdi honom frá vidskiptum þeirra Siods? Herraudr quad þad ey

med Siod: och sporde huru han wille swara ther til at han hade röfwat hans fader Tware? Siodr swarade att Bose wore grufweliga diärf / som torde tala om sådant / thär som han wore landsflyktigh giord af Kungen/oc måtte Tware wara glad / att han miste icke mera. Sioder sade sig och skola taga alt thet tår funnes och låta hängia up Bose för sin diärfhet skull. Thet må stå till lyckan swarade Bose och begyntes strax itt slag emällan them/ hwilket ålunda lyktades / at Bose blef Siods baneman. ty han lop in på hans skep / och högg hufudet af honom The med honom wore slåpte han sinkos/menn skepen och alt thet ther å war tog han till sig: och så snart han fick bör / seglade han hem til Götaland / til sin fosterbroder Herröd / och sade honom huru han hade skilts wid Siod. Herrod sade thet monde honom intet stort båta til förlikningen mz Konungē ten elliest

bata mundi fyrir honom um vinsælldir vid Kong; en sagdi ad Bosi skilldi heill unnid hafa: en Þui forstu á min fund, so nærri mier sem Þu hefur hoggvid? eg visli, sagdi Bosi, ad mier mundi ecki tia, ad fordast Þic, ef Þu villdir illa til Þin sla: eñ eg Þikist Þar alt traust til eiga sem Þu ert. Kalla má, seigr Herraudr, ad litil manskadi væri i Siod, Þo mier væri skildr: oc mun eg fara á fund fodur mins, oc freista ef eg giæti sætt yckur. Enn Bosi quadst ey vænta mikils lietta af Kongi: Enn Herraudr sagdi ecki dygdi ofreistad: oc for han á fund fodur sins, oc kuaddi han virduglig a: enn Kongur tok Þui faliga: Þui han hafdi friett af sameignum Þeirra, Bosa oc Siods. Herraudr sagdi: Þar er nu til bota ad sia, sem Þier erud, vid Bosa fielaga minn; han hefur veigiit Siod son Þin: Þo sa-

hade kunnat gå lyckeligen för sig. Och huru torde tu koma till mig/ sade han/ mådan tu hafwer huggit mig så når? [dråpit mitt broder] jag wiste/ sade B. thet skulle mig intet stort hielpa/ att frukta för tig / om tu wille wara onder ter öfwer. Ty jag wet mig ingenstädes hafwa större säkerhet/ än hos tig. Jag må bekenna/ sade Herröd at lijten manskade war i Siod / fast han war mig skylld: oc skal jag gå tilmin fader / oc fresta om jag gitter försljka eder. Intet gör jag mig ther om stort hopp hoos Konungen swarade Bose. Thet duger intet oforsökt/sade Herröd oc for till wägs/ oc hälsade sin fader wyrdeligen. Konungē wårdade thet ringa: ty han hade sport huru Bose och Sioder hade warit till samman. Wij moste nu hos eder falla till föga / sade Herröd och biuda eder böter för eder Son Siod/ hwilken min stallbroder Bose hafwer slaget i hel: Och fast han no-

ker væri noekrar til, Þa	gorlunda hade skäl ther til
vilium vier bioda sætter,	doch willum wy likwäl bin
oc fie, svo mikid sem Þier	da eder förlijkning och pe-
vilied sialfr kiosa; oc Þar	ningar / så många i sielf-
med ockar filgi oc holla	we begären och ther till
Þionustu? Enn Kongr	med wårt bijstånd och hul-
suaradi reidr miog, mi-	la tiänst. Konungen swa-
kid filgi veitir Þu Her-	rade med wrede: noch läg-
raudrillmenni Þessu: oc	ger tu Herröd tig ut för
mun morgum tikia betur	thē arga skalkē och mō mö-
til standa, ad Þu hefnir	gom tyckias tig betre thet
brodur Þins, oc vorrar	anstå att tu hämnar thin
suivirdu. Herraudr sua-	broder och wår sijdwyrd-
radi: litill mannkadi var	ning. Lijten manskade war
ad Siod, oc suo nære sem	åth Siod / sade Herröd /
eingin; enda veit eg ec-	och nästan a'zingen: och
ki huort han var min bro-	wet iag icke om han war
dur edur ey, Þo Þu hiel-	min broder eller ey / fast tu
dir mikid til hans, Þyar	håller så mycket af honom
sonsins Þess: Þickir mier	then trälungen / Tycker
Þu ecki mikid virda vid	mig / att tu aktar mig in-
mic, ad Þu vilt ecki taka	tet stort / mådan tu wilt
sættum, fyrir minar bæ-	icke taga förlikning / för
nir, enn eg byd Þier be-	min bön skul / helst ther iag
tra man i Þionustu, i sta-	och biuder tig betre man i
din Siods, enn han var.	stellet / til tiänst / enn han
Kongr mælti, miog rei-	war. Konungen swarade
dur, fyrir alt formæli	mycket wreder / alt ther tu
sem Þu veitir Bosa, skal	så upläggar för Bose thet
fyrir honum micklu spil-	skall lända honom till ondo:
la; oc Þegar eg giet naid	och så snart iag kan så fatt
honom, Þa skal hann up-	på honom / skal iag låta
pi hanga miklu hærra enn	hångia honom upp myc-
	ket högre än man

meñ viti dæmi til, ad nockur Þiofur hafi hangt so hatt. Þa svaradi Herraudr reidrmiog: Þad mun margur mæla, ad Þier kunnid ecki soma ydar ad Þiggia. Nu med Þui du vilt mic einskis virda, Þa mattu til Þess ætla, ad eitt skal yfir ockur Bosa ganga bada; oc skal eg suo veria han sem sialfan mig, medan mier endist karlmensku til: oc mun Þad margur mæla ad nogu dyrt sie Kieptur eirn ambattar sonur, ef Þier giefid oss sialfa vid. Snyr H. Þa burt reidr miog, oc lietti ecki fyrr enn han fan Bosa, oc sagdi honom huersu Þeir fedgar hofdu skilid.

hafwer exempel til at nogon tiuf hafwer hångt så högt. Tå swarade Herröd mycket wred/ thet låter mongen såtja/ att tu förstår intet then åhra tig tilbiudes; och efter tu wilt mig alzintet wärda/ så må tu thet wänta/ att Bose och iag skolom stå för en man; och skal iag honom så wärja/ som mig sielf/ så lenge iag nogonsin orkar: och skal thet mongen såya/ att dyrt nogh är en trälunge köpter/ om tu ess therem emot will til spillo gifwa. Thär med gick han sin kos mycket wred; och stanade icke förr ån han kom till Bose. och sade honom huru han hade skiles wid far sin.

CAP. V.

NV lætr Kongr blasa saman lide sinu, til mots vid Þa fostbrædur, oc slærÞar i bardaga med Þeim: oc hafdi Kongr miklu meira lid. Þeir Herraudur oc Bosi gengu vel fram, os drapu

CAP. V.

Konungen låter strax saman blåsa krigsfolk/ emot thesse fosterbröder s och yppades itt slag them emållan. Hade Konungen mycket mehra folk: Herröder och Bose såktade theremot manligen / och

margan mann. Enn so kom um sijdr, ad þeir urdu ofur lide borner, oc handtekner, oc settir i iarn, oc i myrkua stofu: enn Kongr villdi þegar lata drepa þa bada. Enn Herraudr var sva vinsæl, ad aller mæltu hann undan Var þa tekid first alt herfang, oc grafner hiner daudu. Oc voru marger hofdingiar á dagþingum vid Kong, ad han skilldi taka sættum af Herra d; oc var han leiddur fyrir Kong: oc baud Kongr honom grid; enn han quads eingin grid uilia þiggia, nema Bosi hefdi lifs grid oc lima: Enn Kongr kuad þad aungva von. Enn Herraudr sagdist þess bani skylldi vera, sem riedi lijflati Bosa, oc ey helldur kongi hlifa, enn adrum. Kongr sagdi, ad þad færi vel *þo sa feingi brek sem beiddist.* Var Kongr þa suo reidur ad ecki matti

dräpte mychet folk för Konom; bleswo doch omsijder öfwermächtigade / och bandgrepne/ och satte i bonor och fängelse. Och wille Konungen ginast läta drepa them båda: Men Herrödder hade sådan ynnest/ at alla ursäkrade honom. Skiftades tå först roffwet / och the döde begrofwes. Men the förnämste höfdingarne wore hoos Konungen på dagtingan at han skulle taga förlijkning af Herröd: och wart han framledder för Konungen oc tilbödh Konungen honom leide: men han swarade sigh ingen leide willa mottaga med mindre Bose finge säkerhet till lijf och lemmar. Ney sade Konungen ther skeer alldrig Tå skall tag blifwa theß baneman / swarade Herröd / som förråder Bose/ och icke mehra skona Konungen änn en annan. Nånå/ sade Konungen låt gå barnet skal få thet thet gråter efter oc war Konungē tå så wred/ or-

ordum vid han koma, oc bad han leida Herraud aptur i myrkvastofuna; oc skilldi þa bada drepa ad morni: Þui K. villde ecki annad. Oc þotti flestum ovænliga horfast. Þetta kuold kom Busla á mál vid Þvara bonda, oc spurdi hvort han ætladi ecki ad bioda sie firi Son sin? enn han sagdist ecki munda aula ut fie sinu, oc sagdist vita, ad han giæti ecki keipt þeim manni lijf, er deya skilldi, oc feigur væri: oc spurdi huar nu væri komid töfrum hennar, ad hun veitti Bosa ecki lid? Hun sagdi sier mundi ecki verda gaungumunligra en honum. Þetta sama kuolld kom Busla Kielling i Þad herbergi sem Kongr suaf i, oc hof þà bæn, er Buslu bæn er Kollud: oc hefr su boen nafnfræg ordid. Eru þar i morg ill atquedi, sem christnum monnum er Þarfleisa i ad lesa, edur heira: enn

att ingen torde tala itt ord åth honom: och badh leda Herrödh till baka i fångastugan/ och skulle the båda/ morgonen efteråth aflijfuas. Ty Konungen wille icke annorlunda. Thetta tycktes allom ynkeliga til bära. Samma aftön kom Buslå till tals wid Tware bonde: och sporde hwi han icke wille biuda böther för sin son? Han suarade/ onödigt wara/ att ösa ut sin ågendom ther på/ hälst mådan han wiste sig ey kunna köpa dē lijf/ som dö skulle och feg wore. Han sporde och/ huar hennes konster nu were att hon giorde Bose nu icke bijstånd? Thet går mig icke lättare i hand/ sade hon/ än tig. Samma kwell kom Buslå kårling in i Konungens sångekammar/ och bördade then bön/ som Buslå bön kallas/ hwilken hafwer sedan myckel nampkunnig wordit. Åro therutti många ilaka önskningar/ som christnom menniskiom e-

Þo er þetta upphaf, edur ágrip á henni.

Hier liggur Hringr, hilmr Gauta,
Einradastur allra manna,
Ætlar þu son þin sialfr ad myrda?
Þaug munu fadami friettast vida.
Heyr þu bæn mina, er bratt mun sungin
Yfir hausa motum oc huirfli þinum,
O þorf þeim er á hana hlyda,
Enn þier fiandlegust i frasogu minni:
Villi vætter þik, verdi undranir,
Hristist hamrar, heimur sturlist,
Vesni vedratta, verdi odæmi;
Nema þu Hringr Heraud fridir
Oc honom Bosa biarger vettir.
So skal eg briosti þinu bratt þrugandi
Ad hoggormur hiarta gnage

tarfliga åro att låsa / eller höra/ doch är thess begynnelse och angrep sådant.

Här ligger tu Ring/ Göta Konung/
Then eenwijsaste ibland alla:
Willtu thin son sielfver mörda?
Thet sällsama exempel mon spörias wijda:
Hör tu min bön/ som iag nu ginast sjunger/
Öfwer thin hufud-skalle / och thin huirfill;
Skadelig them henne å lyda/
Och tig fiendligast/ i min framläsning.
Förwille tig troll och spöken; skee widunder.
skogarna ristes/ och werlden wendes uppnid:
Wärde hijselig owäder/ och ohörlig trollskap:
Om tu Ringer Herröd ey friar;
Och Bose ey uteur faran frälsar.
Så skall iag thitt bröst förskräckia/
Som hugsormar thitt hierta gnoge/

Enn

Enn eiru þinn alldrey heiri,	Och öron thin aldrig höre/
Enn augu þinn ut ad huerfist,	Och ögon thin utspringe:
Nema þu Herraud heipt uppgiefir,	Så framt tu Herröd wreden ey uppgifwer
Oc honom Bosa biargir veitir.	Och Bose utur faran frälsar.
Ef þu siglir, slitni reidi,	Om tu seglar/ sönderslites thin redskap:
Enn af styri stockui krokar,	Och springe krokarne af styret;
Rifni reflar, reki sigl ofan,	Gånge trissorna sönder / och seglet falle nider;
Enn auktaumar allir slitni	Och all togē slitis sönder
Nema þu Bosa biargir veitir	Om tu Bose ur faran ey frälsar;
Oc honom Herraud heipt uppgiefir.	Och Herröd wreden ey upgifwer.
Ef þu ridr, raskist taumur;	Sönderslitis betslet / när tu rider/
Heltist hestur þin, hrimist klarar:	Hästen blifwe halt och sadelbrytes wallacken:
Enn gautur allar oc geinstigar	Alla wägar och genstijgar
Trodist à vid þier; so þu tapir veye,	Willes för tig/ att tu råkar ey fram/
Nema þu Herraud heipt uppgiefir,	Hwar tu icke Herröd wreden tillgifwer
Oc honom Bosa biargir veitir.	Och Bose utur faran fräljar.
Sie þier i hvilu, sem i halm eldi,	Haf sådan roo i hwilo/ som i halmeld.

Enn i håsæti, sem 'a hafs baru
Enn þo skall þier seirna synum vera.
Viltu meira mitt gaman hafa?
Eda viltu þulu leingri?

Þå svaradi Kongur: Þeige þu vondur vættur, oc vertu i burt, ella mun eg lata meida þig, fyri forbænir þinar? Suo hafum vid nu fundist, sagdi Busla, ad vid munum ev skilia fyrr, enn eg hefi fenigit min vilia. Kongr villdi þå uppstanda, oc var hann þa fastur vid sængina: enn smasveinar vokundu ey. Busla liet þa framn annann part boenarinnar; oc mun eg lata hann hia lyda, ad skrifa han: þvi þad er ollum þarfleysa i honom ad lesa. Enn þo er þetta upphaf oc agrip.

Troll oc allar tofra Nornir,
Buar, Bergriisar brenni þinar haller

Och i högsätit som i hafzwogen.
Och wederfares tig alt thetta longsamligen.
Wiltu ha'va mera sådant nymåre/
Skaltu få lengre låxa.

Tå suarade Konungen: tig dite arga troll/och packa tig bort/ elliest skall iag låta dråpa tig/ för thina ilaka förböner skull. Så hafwem vij nu råkat till samman; sade Busla/ att wij monnō ey skilias åth/ förr ån iag hafwer fått min willia. Konungen wille tå stå upp; och var han tå så fast vid sången/ att han kunne icke röra sig: och hans små-swener waknade icke. Busla låt thå fram andra delen af sin bön; och wil iag then förbij gå att skrifva/emådan allom år tarflöst then att låsa: doch begynnes han sålunda.

Troll och alla trollgudinnor
Gastar och bergresar upbrånne thina palatz.

Hati

Hati þic Hrimþussar;
hestur trodi þic,
Strain stingi þic; enn
straumur æri
Nema vilia min giorir.

Enn er oll þulan var uti, mælti Kongur: fyrr enn þu illmæler mier leingur, þa mun eg giora þad, ad Herraudr hafi liif; enn Bosi fari ur landi, oc sie dræpur, nær sem eg giet hann a hitt. þa skal taka þier framm betur, sagdi Busla. Hof hun þa upp þrydiung bænarinnar, oc þad vers er Sirpuvers er kallad, oc mestur galldur er i folgin, oc er ecki lofat ad kueda epter dagxsetur, oc er þetta i endanum:

Komi hier seggir sex, seig
þu nofn þeirra
Oll obundin, gietir þu
ecki radid,
So mier riett þiki,
þa skulu hundar þic i hel
gnaga
Enn sala þin sockii viti.

Hate tig Rimthussar,
håsten trampe tig;
Stråen stinge tig/ och
strömen göre tig galen
och rasande
Om tu icke gör min vilia.

När låsningen war all ändat/ sade Konungen förr eñ tu skalt lenger önska mig ont. tå will iagh thet göra/ att Herröd behålle lifwet och Bose fare ur landet och varde drepin när iag gitter så honom fast. Tå skall iag taga tig better på kutkan sade Busla/ och begynte then tridie delen af bönen/ och thē wers som kallas Sirpuvers, i hwilken största troldomen ligger förborga'/ och är icke lofligit framlåsa then efter dagsåter; och står thetta i endan:

Hår komma sex karlar;
seg theras nampn
Med fulla bokståfwer;
råkar tu ey på
Så mig rått tycker/
Tå skola hundar gnaga
tig i hel
Och thin siäl siunka i pina

 R.

R. H. I. Q. M. M.
D. D. D. D. D. M. M.
S. S. S. S. S. S. Rad þu nu oll þessi nofn, eda hrini þad ad þier, sem eg hefi þier vest bedid.
Enn er oll þulan var uti, vissi Kongur ecki huorju han syilldi svara, fiiri fortolum hennar. Huor er nu þin vilie, sagdi Kongur? Sentu þa forsending, sagdi Kierling, þa er tuisine er a, huort þeir koma aptur, edur ey; Oc abirgist þeir sig sialfir. Kongr bad hana ad fara fra sier; enn hun villdi þad ecki, firr enn hann vard ad suerja henni trunadar eid, ad han skilldi hallda þad, sem han hefdi henni lofad: enn þa skilldi hennar boen ecki a honom hryna. Huarf kierling þa i burt.

CAP. VI.

Ad morni er Kongr snema a fotum, oc lier blasa til þings; oc

R. H. I. Q. M. M.
D. D. D. D. D. M. M.
S. S. S. S. S. S. gissa nu på alla thessa nampnen / eller låde wid eig / ther iag tig verst hafwer önskat. När läsningen war all ute / wiste Konungen icke hwad han skulle suara för hennes onda önskningar skull. hwad är tå thin wilje sade han? Send them i en försending / sade kärlingen / som tu i tvelsmål och fara är uti / om the nogonsinn skola kunna komma tilbaka igen / eller ey: och stånde the sielfwe sitt äwintyr. Konungen bad henne packa sig bort / men hon wille thet icke förr än han moste swärja henne trohets ed / att han skulle hålla thet han henne lofvat hade; och tå skulle hennes bön icke låda vid honom. Sedan försuann kärlingen bort.

CAP. VI.

Om morgonen är Konungen bittida uppe / och låter blåsa till things.

voro

voro þeir þa ut leidder Herraudur oc Bosi. Kongur spurdi Radgiafa sina, huad vid þa skilldi gera? en flester badu han vægia. Kongr mælti til Herrauds, litils virdu verda vid mic enn nu vil eg giora þad fyrir boen vina minna, ad Bosi skal hafa liifs grid oc liima; oc skal han fara ur landi; oc ey apturkoma fyrr enn han færir mier þad egg sem gullstofum er ritad: oc eru vid þa sater; elligar skal han heita huors mans niding: enn Herraudr giori þad rad firir sier, sem han vill: Þui ecki munu vid sam vistum vera, ad so komnu. Voro þeir þa utleister, oc foro til Þuara bonda, oc voro med honom um vetrin. Enn er voradi, biuggu þeir ferd sina ur landi, oc hofdu eitt skip, oc voro à 62: oc foru þeir miog ad aviisan Buslu, oc hielldu i austur veg,

Och voro tå Herrödd och Bose ut ledde. Konungen sporde sina rådgifvare hwad han skulle göra af them? och måst alla böde honom skona. Konungen sade tå till Herrödd/ tu wårdar mig inter stort; dock will jag thet göra för mina wänners förbön skull/ att Bose skall hafwa säkerhet till liif och lemmar: och skall han fara ur landet/och alldrig Kõma igen/ förr ånn han förer mig thet egget som år ritad med gullstafwar: och skolom wij ther med wara förlijkte, elliest skall han heeta hwars mans nijding Och Herröd må taga sig före huad han vill Thi icke kunnom wij längre blijwa tillsamman/ som nu förewetet. Släpptes the tå löse/ och foro till Tuare bonde/ och blefwe thår öfver vintren. Om våren lagade the sig bort ur landet och hade ett skep och ther på tuå och sextio man. Och stelte the sin resa efter Buslas anvlis-

oc komu undir Biarma land, oc laugdult under eirn eidi skog.

CAP. VII.

Hreknr hiet Kongur, sem þar riedi fyrir: han var Kongadur, oc atti tuo sonu; hiet annar Hrærekur, enn annar Siggeir: þeir voro kappar mikler, oc hirdmenn Godmundar Kongs ad Glæsisvollum, oc landvarnarmenn hans. Syster þeirra hiet Edda: hun var þeim Kunnug ad ollu godu, fryd synum, oc um flesta hluti vel Kunnandi. Nu er ad seigia fra þeim fost brœdrum, ad þeir eru Komner undir Biarmaland, oc a þan skog Vimner heitir. þeir reysa tiolld a landi allfiærre mannavegum: enn um morgunin sagdi Bosi monnum þeirra Herrauds, ad þeir mundi ganga tueir a skoginn, oc vita huorz þeir yrdi

ning/ och foro åth Norreboen/ och komme under Biarmaland/och hamnade thår under en ödeskog.

CAP. VII.

Konung Harekr/ som regerade öfwer Biarmaland/hade med sin drotning tuå söner. den ena het Rörik/och then andra Siggeir: The vore stora kempar/ och lefde uti kong Gudmunds hof på Glåsis vall/ och wore hans landvernsmånn. Theras syster het Edda och war vijda berömd af sin godhet deyeligheet och snällheet. När thesse fosterbröder Herröd och Bose wore komne under Biarmaläd vid then skog som heter Vimner/reste the upp sitt tiäll longt ifrån allmenne wägen Om morgonen sade Bose till Herrödz månni skolen bliifwa hår liggandes en hel månad; menn Herröd och iag skolom gå upp i skogen/ och förnimma huad som vankar. kommom wij i medler tijd icke tillbaka igen/

vii-

viifer; en Þid skulud biida hier, a medan i manud; ef vid Komum Þa ey aptur, skulu Þier sigla huort Þier vilid. Þeim Þotti mikid fyri Þessu: enn Þo vard suo ad vera sem Þeir vill du Sidan geingu Þeir fostbrædur a skoginn, oc skutu dyr oc fugla fier til matar, stundum ber oc sasa: skogurin onytti miog Þeirra klædi. Eirn dag komu Þeir ad husabæ litlum oc kirfiligum. Þar stod kall uti oc klauf skidi: hann heilsar Þeim oc spir ad heiti; Þeir sogdu til hid sanna, oc spurdu huad kall heiti: han quadst Hofkitil heita: han sagdi Þeim til reidu nætur-greida Þeir Þau Þad. karl fylgdi Þeim i stofu; oc var Þar famennt. Husfreya var vid alldur: enn dotter attu Þaug væna; oc dro hun klædi af gestum, oc uoru Þeim feingin Þur klædi: sidan voru

mågen i segla bort hwart i vilien. Them tyckte så, dant illa wara / och moste doch så ske som the wille. Sedan ginge thesse fösterbröder upp i skogen/ och skutu diur och fuglar sig till mat; stunden åte the bår och sasa: och fors illa med sin kläder i skogen En dag komme the till ett litet torp: thår stod en gubbe ute och klyfde wed. han helsade them och sporde huad the hete: the swarade thet som sant war/ och frågade hwad han hete. Jag heter Hoffketil sade han; och är eder hår nattherberge till reds om i så wilien? gerna/ sade the. Gubben följde them inn i stufan: war ther intet mycket folk; hustrun war och gammal: men en wacker dotter hade the: hon drog kläderna af gästerna/ och fick them torra kläder på sig igen. Sedan frambars handvatn/ bordet dukades/ mat framsattes/ och gott öl att dricka. Bonda dottren för-

handlangar framlatner, oc reist bord, oc giefin matur, oc gott ol ad drecka. Oc skemti bonda dotter giestum. Bosi liet hyrliga til hennar, oc stie fæti finum a rist henni; þetta bragd liek hun honom aptur. Vm kuolldid var þeim fylgt til sængur, med godum umbuningi; enn kall la i lokrickiu, enn bonda dotter i midium skala: enn þeim fost-brædrum var skipad i stafnsæng vid dyr utar. Enn er folk var sofnat, stod Bosi upp, oc gieck til sængar bonda dotter, oc lypte klædum af henni. Hun spir huor þar være. Bosi sagdi til sin, oc sagdist vilia undir klædin hia henne; þui honom hefdi ecki verit hægt, þar sem um han hafdi verit buid; oc gaf henni gullhring, oc gieck i sængina til hennar oc for alt vel med þeim. Enn þa er af vero blydu bragd,

lusfade gesterna med skemt Bose såg med spaka ögon på henne/ och trädde henne på vristen med sin fot: thet samma skreket giorde hon honom igen. Om kuellen blefwe the ledsagade till sängs then vel tillagat war. Gubben låg uti en igenstuten säng med skuf lukur: dotter hans låg mitt i kammaren: för Herröd och Bose war beddat i gafvelsängen ut wid dören. När folket war somnat steg Bose upp/ gick till bonda dotrens säng/ och lyfte klåderna af henne. Hon sporde hwem thår war? Thet är iag/ sade Bose/ och vill iag liggia under klåderna hos tig/ ty iag hafwer icke legat väl/ thär som war tillagat för mig. Med thet samma gaf han henne en gullring/ och gick i sången till henne/ och förlijktes the alt wel. Sedan the hade gantas/ uppenbarade Bose för henne sin resa/ och sporde om hon icke nogot wisste

birti

birti Bosi fyrir henni umferder sinar; oc spir huort hun veit ey neitt til gams eggs þess, sem han leita skylldi, oc þeir fostbrædur væri epter sender, oc gullstofum væri ritad? Enn hun quadst ecki minna meiga launa honom gullid, oc goda nattskemtan, enn seigia honom þad er hun vissi, oc han epter frietti. hefur hun þa sina sogu, enn spir fyrst, huor honom var so reidur, ad han villdi feigan, oc sendi forsending? *ecki geingr ilt til als*, sagdi Bosi, *oc verdur eingiu fragur af aungu: eru þeir margir hlutir, sem opt snuast til hamingiu, so haska-samliga sieu stofnader.* Sijdan hefur hun sina saugu upp, oc sagdi. Hier i skogi þessum er hof mikid; þad a Harekr Kongr, sa er hier rædr fyrir: þar er gofgad god, þad er Iomala heitir; þar

till thet Gamseggt han skulle upsökia/ och the båda fosterbröder vore efter sende/ som vore med gullstafor ritat? Hon svarade sig icke med ringare kunna betala honom gullet/ och then goda natt skemtan/ än sägia honom thet hon viste/ och han efterfrågade. Begynte hon fördenskull sin saga således/ och frågar först hwē honom vore så vred/ att han ville hafwa honom fegan och senda honom mitt i förderfwet? Icke är alt ondt/ sade Bose som hafwer itt ondt ämne; warder och ingen napwkunnig af intet; ofta wendes thet och enom till lycka / som farligen/hafver varit tillämnat. Sedan börjar hon sitt tal sålunda: Här i skogen är en stor kyrkia/ som wår Konung Hareker råder öfwer. Therinne är en wide dyrkat Gud/ som Iomala heter. Ther inne är och mycket gull och dyrbare saker: som Konungens mode Kol-

er

er gull miked oc gersemar: þar rædr fyri moder Kongs, er kolfrosta heitir. Hun er mognud af blotskap, so henne kiemur eingin hultur ovart. Hun veit þad fyrir, med finum konstrum, ad hun a ecki ad lijfa utan allan þennan manud: oc þui for hun austur à Glæsis vollum, oc nam i burtu Hleidur, syster Godmundar Kongs oc ætlar ad hon skuli vera hofgydian epter sig; enn þad er þò skadi mikill, þuy hun er allra meya fridust: oc færi betur þad geingi undan. Huad er til vandræda, i hofinu, sagdi Bosi? Gammur er þar; seigr hun, trilldur oc baulvadur: han drepur alt þad sem verdur fyri hans nagla gange: han horfir mitt i moti dyrunum, oc þeckir huorn sem in geingr: oc er þeim aunum lijfs von ad vænta, sem verda fyrir hans

frosta råder åfwer. Hon år mächtig i trolldom/ så att ingen ting kommer henne oförwarandes på. Af sina konster wet hon thet att hon icke lenger skall lefwa/ ån thenna månaden öfwer: och ty for hon öster till Gläsis wall/ och röfwade bort Ledur/ Konung Gudmundz syster. Och år nar henne till Gudinna/ i kyrkian/ efter sig. Doch år thet stor ynka: ty hon år then skönaste Jungfru/ som wara må: och wore thet mycket bettre hon sluppe undan. Are thår nogra farligheter i kyrkian/ sade Bosi? thår år en gamm sade hon/ trolladet och förbannader han dråper alt thet som kommer för hans klor: han vender sig mitt emot dören; och kenner huar och en som ingår: och må ingen wånta sig lijf/ som kommer för hans wingar/ och trollskap. En träl år och i templet/ som waktar Gudinnans mat: och åter

væn-

vængium oc odæmum. Þræll eirn er i hofinu; han vaktar gydiunne mar. tuævetra kuigu þarf hun í mal. Gridungur eirn er i hofinu, trilldur oc bòlvadur; han er bundin med iarnvidium: han skal skiota kuiguna, oc trillist hun þa; oc allir þeir sem af henni eta. Hana á ad matgiera fyrir Hledur Kongs systir, oc verdr hun þa troll þuylike sem Hofgydian er: enn undir gamnum sem eg þier fra sagdi, er egg þad sem þu ert epter sendur: oc þiki mier ovænt, ad þu munir figra ovætte þessa. Bosi þackar henne fyrir saugu sina, oc giorde henne godan dugnad i skemtunar laun, oc for þa badum vel, oc suafu til morguns. Enn ad morni er þeir fostbrædur fundust, sagdi han Herraude alt sem han hafdi friett; oc dualdust þar þriar nætur- Oc

hon upp en tuåårs gammal kuiga i målet. Thår år och en tiur/ trollader och förbannader/ som år bunden med järnskag; han skall skóta kuigan; och trollas hon tå/ och alla the af henne åta. Hon skall nu kokas åth Ledur Kongens syster/ och blifwer hon tå ett troll/ sådant som sielfwa Temples Gudinnan år. meñ under gammen/ som jag tig sade/ år thet egget som tu åst efterfender. Och tror jag alldrig att tu öfwerwinner thessa trollen. Bosi tackade henne för sin saga/ och giorde henne god tienst/ för sitt skemtande så beggiom vel lijkade/ och sofwe så till morgons. Om morgonen han kom till Herröd förtalde han hwad han hade fornummit; och duåldes the thår i tre nätter. Och undervijste bondadottren thẽ best huru the skulle bera sig åth och hitta wågen till Templet/ och önskade them lycka når the skilldes

sagdi

sagdi bonda dotter þeim best fyri huad þeir skylldu stefna til hossins: oc bad hun vel fyrir þeim, ad skilnadi sem von var. Fara þeir nu leid sina; oc er ey gietid um ferder þeirra, fyrr enn eirn morgum snema, sau þeir huar madur for mikill vexti, i grám kufli, oc leiddi naut epter sier. þeir þottust vita ad þad var þrællinn oc stilltu ad honum Bosi slo hann kylfu haugg so stort, ad þad var hans bane: sijdan drapu þeir kuiguna, oc flou af henne belg oc stoppudu upp med lyng oc mosa. Herraudur for i kufl þrælsins, oc leiddi efter sier mosa belginn: enn Bosi steypte kàpu sinni yfir þrælinn, oc bar hann à baki sier, þar til er þeir sau hofid: þà tok Bosi spiot sitt, oc stack i enda þrælinum, oc ut um herdar-

åth. Foro the så sin leed/ och talas intet om them/ förr än the en morgon finge se hwar en stor gråklädder karl gik och ledde efter sig itt nöt. Tycktes the veta/ att thet war trälen/ och lagade sigh hop med honom. Bose gaf honom en klubbu släng/ så att then blef hans bane. Sedan dräpte the kuigan och flådde huden af henne/ och uppstoppade then med liung och måsa. Herröd tog trälens kläder på sig och ledde eftersig then uppstoppade kuigehuden. Bose kastade sin kappa öfwer trälen/ och bar honom på ryggen till thess the finge se kyrkian: tå tog han ett spiut/ och stack i rompan på trälen/ och ut fram wid nackan. Ther med gingo the åth kyrkian. Gudinnan låg tå och såg: [: som man plägar tyngsta mot oförmodande gåster :] emädan the med flijt hade sökt till henne. Herröd ledde kulgan in i bäset: tiuren stee-

nar:

nar: Ganga þeir nu ad hofinu. Hofgydian var i suefne, þui þeir hofdu, med leti ad henne sokt. Herraudur leiddi kiiguna à basin: enn gridungurin sleit sig upp à Kuiguna; end mosabell gurin vard valltur fyrir, oc rak griddi hofudit ut à murin, oc brotundu af honom bædi horninn: Enn Herraudr þreif annari hendi i granirnar, enn annari i eyrad, oc snaradi ur halslidunum. Þà vaknadi Gydian, oc hliop à fætur. I þui kom Bosi inn i hofid, oc bar þrælinn upp yfer haufud sier, à spiotinu Gamurin bra sier skiott vid, oc villdi suelgia þan er inkom: sualg han þrælinn ofan ad mitti. Bosi þryste up spiotinu, so þad stod i hiartanu. Gamurin setti klærnar ad þrælkroppinum, enn vængina ad eyrum Bosa, so han la i oviti, fiell gamu-

sig lös/ och språng upp på kuigan. Meñ then uppsylte-måsabelgen walt undan/ och rende tiuren hufudet mot muren/ så att han bröt båda hornen af sig. Herröd grep honom med then ena handen i nosen/ och then andra i örat/ och wred halsleden af honom. Tå waknade Gudinnan/ och språng upp. Med thet samma kom Bose inn i kyrkian/ och bar trälen på spiutet/ öfwer hufudet på sig. Gammen språng till/ och wille suelgia then som inkom. Swalg han tå then öfre halfdelen af trälen/ och Bose tryckte till spiutet så att thet staddnade i hiertat. Gammen spente klorna fast om trälskroppen/ och wingarna om öron på Bose/ så att han föll nid och dånade. Gammen föll ofwan på honom. och wart en hjiselig gny. Herröd stelte sig emot Gudinnan; och gingo the grufwe igen åt till samman. Hade kerlingen

rin ofan a han, oc urdu umbrot ognarliga mikil. En Herraudr ried:st à moti gydiunni; oc var þierra adgangur hin hardasti: hafdi K. Kierling illa skornar nòglur, oc reif hun holld hans nidur ad beinum. Þaug barust þangat sem Bosi var fallin: oc var þar blodugt miog: vard kiellingu hàlt i blodinu, oc fiell hun aptr à bak: voro þà suiptingar miklar, so þa voro ymser under. Bosi raknadi þà vid, oc tok i haufud gridungsins, oc rak a nasir kierlingar; ennHerraudr sleit afhenne hondina i axlar lid: Tok henni þa ad dofna leikurin: en i fiorbroti hennar vard landskialfti mikill. Þeir ransaukudu hofid, oc i hreidrinu gamsins fundu þeir eggid; oc var þad alt gullstaufum ritad. þeir feingu þar gull mikid, suo ad þeir hofdu nog ad bera: þeir komu ad	Kolfrossa [:Gudinnan] illa affkorna naglar/ och klöste af honom köter in på benen. Ther med slengde the hwar annan tijt som Bose war fallen. War ther mycket biodugt/ och halkade kårlingen i blodet/ och föll baklånges. Och ryckte the hwar andra/ så att the wore ymse under Bose kom sig tå före igen: nappade i tiurahufudet/ och slengde kårlingen ofwer nåsan. Herröd slet och handen af henne i axlaleden. Begynte tå leken dofna för henne: och i siålatoget/ båfwade jorden. Ransakade the tå kyrkian/ och i Gammsboet funno the egget/ och war thet alt öfwer ritat med gullstafwar. Ther fingo the och så mycket gull som the orkade båra. Sedan kome the till altaret/ som Jomala sat på. af honom togo the en krona besatt med tolf edla stenar/ och itt halsband/ som kostade trehundrade marker gull.

ſtalle þeim ſem Ioma-
li ſat a. af honum to-
ku þeir koronu med
xII gimſteinum ſetta,
oc men þad ſem ko-
ſtadi þriu hundrud mer-
kur gulls. Vr hniam
hans toku þeir gullbol-
la ſo ſtoran, ad fio-
rer menn haufdu nog
ad dreka, þa fullur
var latin Han var oc
fullur af rauda gulli.
Enn pell þad ſem tiall-
dad var um Iomala,
var meira vert, enn
þryr farmar af dro-
mundi þeim, ſem ri-
kaſtr hefur skridid um
Griklands haf. þetta
toku þeir altſaman. þeir
fundu afitiuku eina, oc
var hun komin miog
afvega. þar var fyrir
ſtor iarnhurd, ſterkliga
læſt, oc voro ad lan-
gan tima, adur þeir
gatu uppbrotid. þeir
ſau þar ſitia konu a ſto-
li: hàr hennar var bun-
did vid eirn ſtolpa, enn
iarnſiotur voru um hana
midia, ſtrekliga læſt ad

Vtur hans knä togo the
en gullſkål/ ſå ſtor att fy-
ra karlar hade nog att
dricka ut heñe tå hon var
full inſkånkt. Hon var
och full med röda gull.
Pellet ſom var upptiällat
kringom Jomala var me-
ra vert än tre ſkepſlaſter/
af thet ſkep ſom rikaſt haf-
wer ſeglat öfver Greke-
lands haf. Thetta togo
the alt ſaman. Thär ſun-
ne the och en löndegång /
ſom var myc ket ur vägen
aſſijdes/ och med en ſtor
iärndör ſtarkeligen för-
varat. och höllo the länge
på/ förr än the kunde thet
upbryta. Thär ſågo the
en quinna ſittia på en ſtol:
hennes här var faſt bundet
vid en ſtolpa/ och en iärn-
fiäter låſt twert om henne:
och gråten ſat i ögon på
henne. När hon fick ſe
them/ ſporde hon hwad
ordſak var till thet ſtora
buller thär hade varit en
ſtund? eller hwi föracke-
ten i ſå edert lijf/ ſade
hon/ att i rånnen mitt
trolla händer. Ty the ſom

C ben=

henne. Hun var gra tin miog: enn er hun sa'mennina, spurdi hun huor olli okyrrleika þeim er um stundir hefdi verit? edur þ i þickir yckur lijf yckar so illt, ad þid sysist i trolla hendur? Þui þeir sem hier rada fyrir, munu bratt drepa yckur, ef þid siast hier. Enn þeir saugdu, frest mundi verda a, um hrid, a þeirra atgiordum Enn seig þu ockur fyrit, huort er heiti þitt, edur ætterne? edur þvi ertu hier so hardliga halldin? Enn, hun kuadit Hleidur heita, systr Godmundar Kongs áfGlæsisvollum; enn trollkona su er hier rædur fyrir lokti mig þangat med trolldomi sinum; oc ætladi ad eg skylldi ganga hier fyrir blotum i hofinu, oc vera abbadis i hennar stad. Enn eg kiære helldur ad vera brend. Oc þui piner hun mik

råda hår ófwer/ monne strax komma och dråpa eder/ om the blifwa eder hår warse. Wij hafwom så lagat sade the/ att ingen fahra skall theraf warda/ en tid bårtåt. Månn såg tu oß först hwad tu heter; och af huad slekt tu år; och hwarföre tu åst hår så ynkeliga hållen? Jagh heter Ledur/ swarade hon och år Konung Gudmunds syster på Glåsiswall. och then trollkonan hår råder öfwer/ hafwer fört mig tädan med sin trolldom/ menandes att iag skulle beställa om blodoffret hår i kyrkian/ och wara en förståndarska i hennes ståde. Månn iag will heller wara brend: och ty pinar hon mig så/ att iag skall iaka till hennes wilia. Wille tu icke unna then gott/ sade Herröd/ som tig frålsade hår ifrån? iag wet/ sade hon/ att thet kan ingen göra. wiltu so

so eg iati vilia hennar. God mundir þu vera þeim manni sem þic frelsadi, sagdi Herraudur? Enn hun sagdist vita, ad þad giæti eingin giort. Herraudr mælti viltu eiga mik ef eg frelsa þic hiedan? hun mælti: aungva veit eg so liota skepnu ad eg villdi ecki helldr eiga enn vera blotud hier i hofinu Enn huort er nafn þitt, seigr hun? Herraudr heite eg seigr han, son Hrings Kongs af Gautlandi? enn ecki þarftu ad ottast gydiuna, edur ònnur odæmi; þui vid Bosi haufum sungid yfir þeirra hausamotum: enn till þess matru ætla ad eg þikist sæmda af þier verdur, ef eg leyse þic? Hun suaradi, ecki hefi eg þier annad i ved ad setia, enn sialfa mig, ef þad er vilie frenda minna. Ecki mun eg til þeirra giptingar leita, sagdi Herraudr; oc vil

åga mig sade Herröd/ om jag frälsar tig hådan? Intet creatur wet jag så lytt och wanskapat sade hon/ som jag icke heller wille åga/ än låta offra äth mig/ här i kyrkian: eller hwad heter tu/ sade hon? Jag heter Herröd/ sade han/ Konung Rings son af Götland: och må tu icke frukta för Gudinnan/ eller annor trollskap; ty Bose och jag hafwom sungit then sista sången öfwer theras hufud: och må tu wel weta att jag af tig är åhra wärd / om jag löser tig. Jag hafwer intet annat att sättia tig i pant/ sade hon/ än mig sielf/ om så är mina fränders wilie. Jag aktar intet theras förmynderskap/ sade Herröd/ och lijder jag intet/ att nogon skall föreskrifwa mig wilkor herutinnan/ ty jag är i allo så god som tu: och skall jag

eg hier um aungvan undandratt hafa; þui eg þikist þier i aungu verr bodin, oc skal eg leysa þic. Hun mælti: ecki veit eg þann mann, af þeim sem eg hefi sied, ad eg villde helldr eiga, enn þig. Þeir leysa hana nu. Herraudr spir huort hun vill helldr ad han sendi hana til brodur sins oc sæi hun þà ey meir; eda fære hun med þeim? Enn hun kiore helldur ad fara med þeim: oc lofadi huort odru sinni tru. Epter þetta bera þeir ut gull oc gersemar; enn logdu eld i hofid, oc brendu allt till osku: foru sidan i burt med þad sem þeir feingu, oc komu til bygda Hofkietils, oc dualdust þar ey leingi: oc gafu honom fie mikid, oc foru sidan til skips. Vrdu þeirra menn þeim fegner.

lösa tig. Icke vet jag nogon/ sade hon af them jag hafwer sedt/ then jag heller wille äga än tig. Ther med löste the henne. Herröd sporde huilket hon heller wille/ antingen sändas hem till broer sin/ och icke så se them mer/ eller och nu ginast fölia them. Men hon wille hälst fara med them och the lofwade hwarannan sin tro. Sedan båre the ut gull och dyrbare saker/ och satte elld på kyrkian/ och brende alt till aska: och foro ther efter bårt med rofvet och kommo tijt som Hofketil bodde. Thär dualdes the icke länge/ uthan gåfwe honom många ägodelar och foro sedan till skeps; och voro Theras månn mycket fägne att the komme till baka igen.

CAP. VIII.	CAP. VIII.
Þessu næst sigldu þeir burt af Biarmalan di, þá þeim haf byr; oc er ey gietid um ferd þeirra, fyrr enn þeir komu til Gautlands; oc hofdu þeir þá tuo vetur i burtu verid. Þeir geingu fyrir Kong, oc færdi Bosi honom Gamseggid: var þá brutin rauf egginu: enn þad seigr seirna i saugune, huad i þui var: enn ad gull skuli i þui verid hafa, er opinbar lyge. Bosi gaf kongi þad kier er han tok af Iomala; oc voru þeir þa sattir. I þan tima komu þeir til Kongsins, Dagfare oc Nattfare, bræder Drottningarinar: voru þeir sender slidsbon af Haralldi Kongi Hillditonn. Þuiþá var settur bardagi á Bravollum er mestur hefur verid, á Nordurlondum, sem seigr i Saugu Sigurdar Hrings, fodurs Rag-	Thår näst fingo the god vind och seglade bårt af Biarmaland/ och talas intet om theras fård/ jörr ånt he komme hem till Götaland/och hade tå varit borto i tu åhr. The gingo in för Konungen; och gaf Bose honom gamms egget Konungen bröt hål ther på/ och säyes framdeles i sagan hwad tharuti var. Månn. att gull skulle hafva therutt varit/ thet år uppenbar lögn. Bose gaf och Konungen then gullskål han tog af Jomala; och ther med vorde the förlykte. På samma tijd komme drottningens bröder/ Dagsare och Natfare hem/ som vore sende af Kong Harald Hilldetann i Dånmark att begåra hielp till thet slaget som skulle stå på Bråvallahed: hulket hafver varit thet stårsta feltslag hår i Nörlanden/ som förmåles uti Sigurd Rings/ Kong Ragnar Lådbroks favers

nars Lodbrokar. Hringr bad Herraud ad fara fyrir sic, enn han skylldi geyma brudi hans a medan: oc skilldu þeir þa vera satter um alt þad þeim hafdi à milli farid. Herraudr iatadi ferdini, sem fader hans beiddi; oc forn þeir Bosi, med þeim brædrum, med þusund manna, oc fundu Halld Kong. oc i þeim bardaga fiell Haralldr Kongr, oc med honom fimtan Kongar, oc marger adrer kappar, sem Kongum voru meire. þar fiellu þeir Dagfari oc Nattfari, brædur Drottningarinnar: Enn Herraudur oc Bosi urdu miog sarer, oc komust med naudum ur bardaganum. Þa hofdu ordit þang umskipti a medan þeir voru i burtu, sem hier mun verda frasagt.

C A P. IX.

Nu af þui ecki verdr tuenne sagt i einu,

saga. Ring bad Herröd fara för sig/ och han ville förvara bruden så lenge; och skulle the ther med vara förlijkte uti all then owillie them hade warit emällan. Herröder iakade till resan/ som hans fader begärade/ tog Bose och lät tusen man med sig/ och följde Drottningens bröder till Kong Haralld. I thet slaget föll Kong Haralld/ och femtan Konungar med honom/ och månge andre Kempar/ som till styrkia vore förmer än Konungar. thär föllo och Dagfare och Nattfare Drottningens bröder. Herröd och Bose blefwe mycket såre och komme med nöd utur slaget: Mädan the vore bårte/ skedde thet omskiste hemma/ som här efter warder förmält.

C A P. IX.

Mädan man tuenne saker tillijka icke kan

þa

Þa skal nu ſeigia fra þui fyrſt, ſem fyrr bar vid; ad Hleidur ſyſtir Godmundar Kongs huarf i burt af Glæſis vollum; oc ſem Kongur ſaknadi hennar, liet han leita hennar, bædi à ſio oc landi: oc kunni hana eingin upp ad ſpiria. Þeir brædur voru þà med Kongi Hrærekur oc Siggeir, þeir bindaſt undir um epter leitina: oc vinna þad til eigin ord vid hana. Siggeir kuad ecki mundi hægt ad finna hana, ef Hofgydian af Biarmalandi viſſi ecki par til hennar; oc mundi ey audvelt ad ſækia hana þangat. Þo bingguſt þeir ur landi, oc hofdu fim skip, oc foru til Biarmalands, oc fundu Harek faudur ſinn, oc ſaugdu honom ſitt erindi: Enn han bad þà fara till hoffsins oc finna gydiuna oc Iomala: oc ſagdi ey audvelt ad finna hana, ef

framföra/ will man förſt förtälja/ thet ſom förſt hände/ att Hedur Kong Gudmunds ſyſter på Gläſiswall huarf ſin kos: och när Konungen ſaknade henne let han leta efter henne/ både till ſiö och land/ och kunde ingen uppſpörja henne. The twenne bröder Rörik och Siggeir/ wore tå hos Konungen; hwilka toao ſig thet uppå/ att upſökia henne/ med thet förord/ att hon ſkulle blifwa entheras fäſtemö. Siggeir ſade henne icke lätteligen kunna igen finnas/ om Gudinnan i Biarmaland icke wiſte hwar hon wore: och wore doch beſwärligit att ſökia tijt. Tijkwel lagade the ſig till wägs med fem ſkep och foro till Biarmaland/ ock komme till ſin fader och ſade honom ſitt erende. Han bad them fara till kyrkian och ſökia Gudinnan och Jomala. Ty wiſte the icke hware hon wore kommen/ ſkulle hon icke lätteligen finnas

J au viſſi ey par til hennar, huar hun væri nidur komin. Þeir brædur foru til hofſins, oc fundu oskudyngiuna; oc ſau aunguan ormul þeſs, ſem þar atti ad vera: foru þeir nu um skogin, oc komu til bygda Hofkietils, oc friettu han, huort han viſſi ecki huad grandad hafdi hofinu? enn han quadſt ecki vita. Enn þar kom, ad han hlaut ad ſeigia; oc ſagdi ad tueir Gautuersker menn hefdi leigit under Vimner skogie miog leingi, oc hiet annar Herraudur, enn annar Boſi: oc kuad han ſier þa likaſta til þik'a ad giort hefdi ſoddan ſtorrædi. enn kalls dotter ſagdiſt hafa fundid þa i skoginum, þa þeir foru til skips, oc hofdu med ſier Hleydur ſyſter Godmundar Kongs: kuad þangat epter henne ad leita. Sem þeir urdu þeſsa

ſigen. The foro till kyrkian/ och ſunno aſkedyngian/ månn icke itt ſolegrand till ther ſom thår vara borde. Neſte the kring om ſkogen/ och komme tijt ſom Hofketil bodde/ och ſporde om han icke viſte huad ſom hade fårdårfwat kyrkian. Månn han ſade ſig thet ecke veta/ moſte doch omſiider bekånna/ att tuenne Götiſke månn hade legat under wimner ſkog myc:ket långe/ och het then ena Herröder och then andra Boſe/ och ſade ſig likaſt tyckia/ att the ſkulle hafva giort en ſliik dråpelig gårning. Gubbens dotter ſade ſig hafva mött them i ſkogen når the fore till ſkeps/ och hade Ledur Kong Gudmunds ſyſter med ſig: och elje motte the leta efter henne ſade hon. När the fingo then kunſkapen/ ſade the ſin fader ther af/ och ſamblade i haſtighet krigzfolk öfver ale Biarmaland/ och fingo thep tre och tiugu ſkep/

vii-

viiser saugdu þeir Kongi frá, oc sofnudu lidi sem skiotast, um alt Biarmaland; feingu tutigu oc þriu skip; oc sigldu til Gautlands. oc komu þan tima sem þeir brædur voru i bardaganum a Bravollum. Var Hringr Kongr fámennr heima: oc bodu þeir honom til bardaga. Vrdu þar skiot umskipti. Fiell þar Hringr Kongr, oc mestur hluti landsmaana med honom. Toku þeir meyuna, enn ræntu sie ollu, oc foru sydan ibutt; oc liettu ey fyrr enn þeir komu a Glæsisvollu. vard Kongr feygin syster sin..e, oc þackadi þeim ferdina: oc þotti hin frægasta ordid hafa. Siggeir bidr nu Hleidur? enn hun var treg firi þvi, oc knad best ad sa niti sin, er sic tok ur trolla haundum. Kongr sagdi ad Siggeir hefdi vel til hennar unnid; oc sagdist

och seglade till Götland/ och komme på then tijd Herröd och Bose voret slaget på Bråvallahed. Hade Kong Ring mycket ringa folk hos sig hemma. The mante honom till slags; och föll han thär och största delen af landsfolket med honom. The togo Jungfrun/ och röfvade bort alt thet the funno; Sedan seglade the sin kos och stadnade ey förr än the komme till Glåsiswall. Konungen vart fågin han fick sin syster igen/ och tackade them för resan/ hwilken tycktes wara myckett berömmelig. Siggeir begårade Ledur till hustru: månn hon war trög ther till/ och sade thet best wara/ att han måtte niuta henne/ som henne hade taget utur trolla hender. Konungen sade att Siggier hade intet ringa utstått för hennes skull/ och voret i sitt wåld att gifta henne hwem han ville. Och skall

eiga ad rada giftingum hennar: oc skal ey utlendum hofdingium ga gnalt ad eiga þic, ef þu vilt vorum radum fylgia. Vard nu suo ad uera sem Kongur villdi.

ingen utlendsk höfdinge komma till gagns att äga tig/ om tu vile fölgia wårt råd. Måste thet nu så bliifwa/ som Konungen wille.

CAP. X.

Nu er þar til mals ad taka, ad þeir Herraudr oc Bosi koma heim i Gaut-land halfum manude seirna enn þeir Siggeir sigldu iburt. Sakna þeir nu vinar i stad: þui burt var brudurin en daudur Kongr. Toku þeir nu radagiord med sier, um hag sin. Oc for Bosi à fund faudur sins, um rada leitan. Enn han sagdi þeir mundi seiner, ef þeir sofnudu lidi; oc kuad þeim hentara, ad hafa skiotar adgiorder, oc na Kongs syster med list oc snorum adburdum. Oc var nu þetta radid, ad þeir biugguſt ur landi med eitt skip. Smidur, brodr

CAP. X.

Nu vill man förtälla om Herröd och Bose att the komme hem till Götland/ en half månad senare än Siggeir och Rörik vore bortseglade. Sakna the ginast sina vänner. Ty borto var bruden/ och Konungen döder. Lade the nu råd/ huru the skulle båra sig åth. Bose for hem till sin fader att rådfråga honom Han sade att the skulle komma förseent/ om the wille samna folk: och vore nyttigare att the hade hastig tillredning/ och toge igen Konungens syster med list och snälle åthbörder. Följde the thetta rådet och lagade sig utur landet med itt skep. Smider Boses broder skulle fara

Bo-

Boſa skylldi fara med þeim oc hafa a for ſogn um ferd þeirra; oc lagdi þuari þeim morgrad, oc Brinhilldur Baga; en þò lagdi Buſla þeim beſt fyri huad þeir adhafaſt skylldi. Sigldu þeir nu þegar þeim gaf byr, oc hofdu avalt byr, ſuo ad ferd þeirra vard med meira flyte, enn von var a; oc komu vonum bradara a Glæſisuollu, oc laugdu skipe ſinu i leine vog, under einum skoge. Smidr hafdi hulin hialm yfer skipinu. Þeir Herraudur oc Boſi haufdu oc hulin hialm: þeir geingu þar til, ad þeir komu ad huſabæ litlum oc kyrſeligum; þar bio kall oc kielling: þau attu dotter væna oc vel kunnande: kall baud þeim næturgreida: þad þau þeir, oc var þeim giordur godur beini. Kall var fálatur oc oſpurull; enn bonda dotter var þar mandiot-

med them/ och underviſſa them huru reſan ſkulle beſt anſtällas. Tware och Brinhilldr Baga/ gåfwe them monge råd, doch underuiſte Buſla them alldrabeſt huru the ſkulle båra ſig åth. Seglade the till wägs ſå ſnart vinden ſogade; och ſingo the en ſlygande vind/ ſå att reſan gick fortare ånn man kund wänta/ och the komme till Glåſisvall myckee ſnarare ån the hade ſielfve tenkt/ och gömde ſitt ſkep uti ett londerum under en ſkog. Smider lade och ite oſynligit täkkelſe ther öfwer: åfven ſådant hade och Herröder och Boſe öfver ſig. Gingo ſå till theß the komme till ett litet torp: thår bodde en gubbe och kårling: the hade en wacker och ſnäll dotter. Gubben böd them nattherberge; hwilket the med tackſamhet mottoge/ och bleſve thår vel undfågne. Gubben var tyſtlåtig/ och intet frågevijs/ månn dotter hans var driſtig och

fust, oc skiemti hun giestum. Bosi var hyrligr vid hana oc giorde henne smaglettingar; enn hun giordi honom sliikt i moti. Siidan var þeim fostbrædrum fylgt ad sofa. Enn þa lios voro slokin, kom Bosi þar sem bonda dotter la oc lypti klædum af henne. Hun spir huor þar være? Bosi sagdi til sin. huad viltu hingat sagdi hun eg vil skemta þier sagdi han, oc gaf henni fingurgull; oc gieck i sængina til hennar. Lieku þaug sier bædi so bonda dotter lijkadi allvel. Eñ epter gamanleika þeirra spir Bosi huad þar er titt i landi? Hun sagdi: þad være nu nyast, ad þeir bræder Hrærekr oc Siggeir þeir hefdu naid Hleidur, Kongs syster cũ drepit Hring Kong i Gautlandi: oc svo eru þeir nu fræger ordnir af for þessari, ad aungver eru nu þeirra

skiemtade med the fremmande. Bose hade allahanda lustigt snack med henne/ och hon med honom Sedan the gingo till sängs/ och liusen vore utsläkt kom Bose tijt som bondadottren läg/ och lyfte kläderna af henne. Hon sporde huem thär var? thet är jag sade Bose. Hwad vilt tu här/ sade hon? jag vill narras med tig sade han/ och gaf henne ther med en gullring/ och gick i sängen till henne. När the hade haft sitt tijdfördrif/ frågade Bose hwad thär var tidt i landet? Hon svarade/ the nyaste tidender här vanka ära thessa/ att Rörik och Siggeir hafva fått igen Ledur/ Kongens syster/ och dräpit Kong Ring i Götland: och så äro the nu nampnkunnige af thẽne resa/ att the hafwa ingen sin lijke här i landet: och hafwer Konungen gifwit Siggeir sin syster; och är thet emot hennes willa/ och skall brölopet lij-

lijkar i austur veigie: oc hefur Kongur nu giefit Siggeir syster sina; oc er þad á moti hennar vilia; oc à brudkaupid ad vera â þessum dogum. Oc so eru þeir varir um sic, ad þeir hafa niosn à huoriu stræti, oc i huorri hofn, ochuorre gautu: oc mà þeim eckert ovart koma: þvi þeim þiker alldrey aurvænt, nær þeir Herraudr oc Bosi Koma ad vitia meyarinnar. Hefur Kongr latid giora sier eina holl, so stora ad à henni eru hundrad dyr, iafnlangt er imillum allra dyranna: hundrad mans ma sitia mille huorra dyra: tueir dyravorder eru vid huoriar dyr: oc mà sa eingin inkomast, sem ecki þeckist vid ein huoriar dyrnar. Enn sa sem ecki þeckist han skal taka oc vardveita, þar til ad ransakat er huor hã sié. Sæng stendr à midiu hallargolfinu so hà, ad sim tropurj, ero

stå / thessa dagar. Och så åra the skrevare och achtsamme om sig att the hafwa speyare ute på alla wägar hamnar och stigar / att icke nogot må kommathem oförvarandes på. Ty the wänta huar tijma att Herröd och Bose skola komma / och taga igen Jungfrun. Hafver Konungen låtit göra en sal så storan att ther på åre hundrade dörar / och lijka longt emällan hwar dör: och kunna vel itthundrade mann sittia emällan hwar dör. Tuå dörawårder åro vid hwar dör och slipper ingen inn som the icke känna igen. Kommer nogon obekant / han blifwer fasttagen / och satter i förwar till theß ransakat blifwer hwem han år. En säng står mitt på salsgålfwet / så hög att man måste stiga fem trappor upföre. Ther uti skall Brud och Brydgumme

upp

upp ad ad ganga. Þar skulu huijlast brudur oc brudgumi: enn hird menn skulu vaka i kring so eru Þeir hrædder um sig oc grunsamer um Þà Herraud oc Bosa, ad Þeir muni koma: ad Þuy er vardholld allstadar, suo Þeim skuli eckert ovart koma. Huorier éro ippalter menn med Kongi, sagdi Bosi? Sa Kongr helldr mest af sagdi hun, heitir Sigurdr, radgiafi Kongs, oc so mikill mestare til horpuslattar, ad hans lijki fins ecki: Oc er han farin til frillu sinar ad lata sauma sier klædi, oc semia liodfæri: hun byr hier vid skogin. Vill han heim til hallarinar à morgun. Hætta Þau nu tali sinu, oc suafu til morguns.

CAP. XI.

Um morgunin er Bosi snema à fotum, oc seigr Herrud hvad han

twillas; och hoffolket hålla wake omkring. Ty så frukta the för Herröd och Boses ankomst/ att the hålla wacke allastädes/ att icke nogot må oförwarandes hända. Hwilka äro the yppaste månn hos Konungen/ sade Bose? then som Konungen håller mest af/ sade hon/ heter Sigurd/ Konungens rådgifware/ och är en så konstig mästare att slå på harpa/ att hans like finnes icke. Han är nu farin till sin frilla att låta sömma sig kläder/ och ställa sin spelteredskap i lag. I morgon will han resa tillbaka hem till håfwet. Thär med lycktade the sitt tal och somnade.

CAP XI.

Om morgonen stod Bose tideliga upp/ och sade for Herröd/ hafdi

hafdi friett um nottina, oc bingguſt þeirfrà kalle oc kierlingu, bonda dotter ſagdi þeim leid huar þeir skildu ſtefna til borgarinar; oc ſvo huar hybyli Sigurdar væri oc frillu hans. Foru þeir nu þar til er þeir ſia bæ Sigurdar: oc han reid þa heiman, oc eirn ſveirn med honom; oc ſtefndu til borgarinar. Þeir ſtefndu nu á veg fyrir þá. Boſi lagdi ſpioti ſinu igegnum Sigurd, enn Herraudr kyrkti ſueininñ til bana: ſijdan ſlou þeir andletz mynd þeirra, oc foru med þad til skips, oc ſogdu Smid huad þeir hofdu afrekat, oc huar komit være ollu. Þeir giordu nu rad ſin huornin ad skylldi fara. Smidur liet Sigurd na grimu á Boſa oc buningi hans, enn ſialfr hafdi han ſveinſins, oc hans bunning. Sagdi Smidur nu fyri ollu huornin Herraudr ſkylldi ad fara, oc ſieck ho-

hwad han hade fornummet om natten och lagade ſig bårt från torpet; och wijſte bonda dottren them vägen till Konungens borg/ och tijt ſom Sigurder och hans frilla bodde Gingo the ſå till theſſ the ſingo ſe Sigurdz by; och red han tå heman ifrån med en tienare ginaſt åth borgen: Herröd och Boſe lagade ſig i vägen för them/ och rende Boſe Sigurd tuert igenom med itt ſpiut/ och Herröder ſtrypte tiånaren till döds. Sedan ſlångde the af theras anletz ſkapnad/ och ſoro ther med till ſkeppet och ſade för Smid/ huru the hade beſtält/ och hurulunda alt ſörewijſte. Och rådſlogo the nu huru the ſkulle båra ſig åth Smider ut-tädande Sigurds anleees hud öfwer Boſe/ och hans kledning; menn tiånarens hy och kledning tog han på ſig. Han föreſtref och Herröd/ huru han ſkulle båra ſig åth/ och fick honom en

num

num eirn stein i hönd sier: Sydan geingu þeir Bosi oc Smidur heim til hallarinar, oc komu ad þeim dyrum, sem Godmundr Kongr sat fyri. þikist Kongr þar Komin Sigurd radgiafa sin, oc fagnar hanum vel oc kuad sier litast han rubbungligri enn adr, oc giordi þad sa nyi bunigur sem han hefdi sier smida latid. Fieck Kongr honum i hendur oll lykla rad, oc ad ollum fiehirdslum. Sigurdr kunni sier þad vel i nyt ad færa, oc ecki þurfti leingi um ad huxa, huornin breita skylldi. skickadi han so, ad dyrasti drickur oc afeingasti skylldi ganga fyrsta kuolld veitzlunar, þvi af þeim dreggiunum mundi leingst epter ei ma. Epter þetta fiolgadi bodz folkit; oc var hofdingium til sætis skipad. Sat Kongr i hasæti, a midian beck, næst honum brudgume, oc so

sten i handen. Sedan gick Bose och Smidr åth palatzet/ och komme till then dören som var mitt mot Kong Gudmund: Tyckte Konungen att hans rådgifware Sigurd var thär komin/ och fägnade honom wäl: doch tyckes mig sade han/ att tu äst så grof i ansiktet/ fram för tu plägar förr vara. Och giorde thet then nya skrud han hade samanlagat. Fick Konungen honom i hender nycklarna till alt sitt förråd. Sigurdr wiste thet och wel att lempa till fördel/ och behöfde icke länge att eftertänkia huru han skulle båra sig åt. Skickade han så/ att then kosteligaste och starkaste drycken skulle gå om kring then första gästabodzkuellen ty af then dagen monde wijdast spörias: församblade sig gästebodzfolket/ och höfdingarne satte sig till bords. Sat Konungen i högsätit mitt på bänken; näst honom brud-

guor

huor ad odrum, enn à adra hond brudurin oc bruder, epter þuy ſem rum feinguſt. Hrærekr þionadi brudgumanum, enn ecki er gietid um adra þionuſtumeñ; nema Sigurdur ſat fyri brudine, oc ſlo horpu, enn ſueirn hans gieck ad bordũ, oc þionadi þar ſem frurnar ſatu. Enn er minni voro innborin, ſlo Sigurdur ſo ad men ſogdu ad ecki mundi betur ſleigid. Sigurdr ſagdi ad litt væri ſa leikur enn reindur: Enn Kongr bad hann ey af ſpara. Oc ſem inkom þad minne ſem ſignad var þor, ſkipti Sigurdur um ſlægina: tok þa ad ſkyrraſt alt þad ſē i hollini var, hnifar oc borddiskar, oc þad ſem ecki var a halldid, ſem voru drickiar bikarar; oc mager menn ſtodu up, oc toku til ad danza. Geck þetta langa ſtund. Epter þad ſettuſt aller menn nidur, oc var þad minne afdruckid i einu, med

gummen och ſå huar efter añan/ och på wänſtra ſidã ſat bruden och brudepigorna/ efter ſom ruñen tilſåto. Nôrik tiånade brudgumen och talas intet om andra tiånſtomånn; utan att Sigurd ſat mitt mot bruden/ och ſlog på harpa: och hans dreng gick kring och tiånade ther ſom fruerna ſåto. När ſkålarna vore inborne/ ſlog Sigurd ſå vackert på harpan at man ſade thet kunde intet bettre ſlås. Sigurd ſade/ man hade intet ſtordt hördt af leken ånn. Konungen bad honom ſpela fort. När Thors ſkål kom inn/ bytte Sigurd om ſlagen: begynte tå at danſa alt thet ſom i ſalen var: kniſwar/ diſkar/ dryckeſkåril/ och alt thet man icke hölt faſt: och ſtode många upp till att danſa. Gick thet longa ſtund; ſedan ſatte the ſig nider at göra beſked för ſkålen/ ſom var inſkånkt med thẽ ſtarkaſta dryck thår nåſt kõ alla Gudarnas ſkål inn. Sigurd

 bi-

hinum sterkasta dryck. Þuy næst kom inn þad minne, sem helgad var ollum Æsum. Sigurdr skipti þa enn um slægi. na, oc stilti so harr horpuna, ad duergmal quad i holline. Stodu þa aller menn upp, er inne voru nema Kongr, bruder oc brudgume, oc var nu alt a ferd, innan um hollina: oc þad geck langa stund. Kongr spir huort han kan betur sla? enn Sigurdr sagdi, ad epter væri enn nu nockrer smaleikar: enn bad folk fyst setiast nidr oc drecka, oc huijla sig. Slo han þa Gyar slag, Drambuslag, oc hieranda hliod. Epter þad kom inn Odins minne. Þa lauk Sigurdur upp horpunne; hun var so stor, ad madr matti standa i maga hennar, oc so fogr, sem a gull sægie. Þar tok han ut gloa huijta gullsaumada, oc dro a hendur sier. Tok han þa horpuna oc stillti þañ

bytte åther om slagen/ och stälte harpan så högt att thet gaf genliud [echo] i salen. Stodo tå alla upp/ som inne vore/ forutan Konungen/ bruden och Brudgumen/ och vore alla i dans/ och gick thet så en long stund. Konungen sporde om Sigurd kunde better leka? Han svarade/ sig ännä hafwa nogra små lekar kuar; och bad folket först sätta sig nider att dricka och hwijla sig. Slog han tå strömkarle slag dramb-beslag och Heranda liud. Ther efter kom Odens minne inn: ypnade Sigurdr tå harpan [hon var så stor/ att en karl kunde stå i hennes maga/ och lyste som bara gullet] och tog thår ut ett par hwijta och gullsömada wantar/ och drog på händerna. Stälte han tå harpan på thet slaget som heter faldafyker [thet är en springedans/när quinfolken vippa om kring/ så att hufudukarna flyga i slag

slag sem heitir falldafeiker: stucku þa falldar af Konum, oc lieku fyrir ofan haufud. Stucku þa upp Konur, oc lieku ey sidur enn kallmen, oc eingin hlutur þotti kyrr i holline. Gek þad langa stund, þar til meñ mædust. Settust menn þa nidur oc drucku af minnid: Enn eingin gat afdruckid minna enn i þremur. Var nu olværd oc havadi, so ad eingin gadi annars, enn ad drecka, oc biuggust ecki vid ad danza leingur. Enn er af var minnid, kom in þad minni sem helgad var Frey, oc skylldi þad sijdast drecka, kom þetta morgum ovart. Smidur laut nu ad Sigurde, oc tok Sigurdur i þan streinginn, sem la um þvera horpuna, oc sagdi til Kongs ad han skylldi buast vid Ramma slagi: enn Kongr bra so vid slagin, ad han stock upp, brudr oc Brudgume, oc lieku

vådret] Sprungo tå quinfolken upp/ och lekte intet mindre än manfolken/ och var ingen ting stilla i salen: stod thetta länge på/ till theß alla trottnade/ och satte sig nider att dricka ut skålen: och kunde ingen dricka ut mindre än i tre gånger. Blef tå ölro/ glamm och gny/ att ingen ansåde annat ånn dricka; och tenkte icke på nogon dans mer. När then skålen war all/ kom Freijs minne inn/ som man sijst plågar dricka. Kom thet tå mongom oförwarandes. Smider vinkade åth Sigurd; och tog Sigurd i then strängen som sat tuert om harpan/ och talte till konungen/ att han skulle laga sig till then store springedansen. Och föllo slagen Konungenom så vel/ att han språng upp/ sampt Brud och Brudgumme och lekte ingen vackrare än the: och gick thet läng[illegible] stund. Smider tog [illegible] den i hand/ och [illegible]

aungver vakrara enn þaug: oc geck þetta laaga ſtund. Smidur tok nu i hond brudinne oc liek þa allravakraſt: han tok brudbuningin af henni oc kaſtadi upp i ſængina; oc liet menn ſina draga ut um gluggin, þa han ſa ſier fære. Enn fra Herraud er þad ad ſeigia. ad han lætur meida oll ſkip med ſionum, ſo eckert var ſiofært. Suma menn lætur han vera heima hia Smidi, oc bera gull oc ſilfur ur borginni til ſtrandar, oc fermdu ſkip ſitt: ſumer voru upp a holline, oc drou ut um gluggin þad ſem upp var kaſtad, i ſængina. þui Smidur ſa ſo til ad eckert ſkorti, þad ſem eiga villdu af þui ſem ſiemætt var.

C A P. XII.

Þad bar nu til tidinda þeſſu næſt, ad þa ...enu lieku ſem beſt, ...dr kom inn i holli... ...l vexti, oc frydr

mycket vackert; han tog Brudeſkruden af henne/ och kaſtade upp i ſängen; och lät ſina männ draga ut igenom gluggen/ när han ſåg ſig lägenhet. J medler tijd låter Herröder fördärfwa all the ſkep/ ſom wore nidre wid ſiöſtranden/ ſå att icke noget thera kunde brukas till ſiös. en del af ſitt folk låter han wara hos Smid/ att båra gull och ſilfwer ur borgen nid till ſtranden/ och laſtade ſitt ſkep med. Somlige were inne i ſalen och drogo ut igenom gluggen thet ſom kaſtades upp i ſången. Ty Smider ſåg ther till/ att intet ſkulle fattas af thet han äga wille/ och dyrbart war.

C A P. XII.

När the wore ſom allraluſtigaſte hånde thet ſig/ att en mann kom inn i ſalen/ ſtor tillwäxt/ och af itt vackert anſeende: ly-

syaum: han var i raudum skarlatz kyrtle, oc silfr belti um sik midian, oc gullhlad um enne: han var slippur oc for reikandi sem adrir menn þar til han kom til Kongs. Hof han þa upp hnefan, oc dro so snögt um nasir kongi, ad ecki matti auga à festa; oc svo hart, ad ur honum brutu þriar tennunar, oc blod fiell ur nosum hans oc munni; enn han fiell sialfr i ovit. Oc olli þvi steirnin, sa sem Herraudr hafdi i hnefanum, oc Smidur hafdi honum feingid, ad hoggvid var so þungt. Þa Siggeir sa þetta, rak han bada hnefa millum herda, komumanni enn han sneri undan, enn Siggeir epter, oc aller er þvi gatu vid komit: enn sumer stumrudu yfer Kongi. Enn Smidur tok i hond brudinne, oc leiddi hana upp i sængina, oc liet hana styga i maga horpunne; enn menn þeir ra drou hana

han var klädder i en röd skarlaßkiortel/ hade itt silfwerbelte mitt om sig/ och itt gull-lad om ännet: han var oväpnad/ och wroks omkring i salen/ som andra/ ther till han kom tijt som Konungen var. Hof han tå upp näfwan/ och ströf Konungen så knapphendigt öfwer näsan/ att man icke kunde fästa ögat på; och så hårt/ att tre framtenner sprungu ur munnen: och bloden stod ur näsa och munn; och han foll nid/ och dånade. och wölt stenen som Herröd hade i näfwan/ och Smider hade gifwit honom/ att hugget var så tungt. När Siggeir såg thetta/ slog han båda näfwarna åth nacken på then som inkommen var: menn han vek undan/ och Siggeir efter/ och alla the som kunde komma åth: somlige slupade huar på annan/ öfwer Konungen. Smider tog Brudens hand/ och ledde henne upp i sän-

ut um gluggin, oc so Smid, oc flittu ser til skips, oc geingu ut à Þad. Oc var Þad alt i einni snypan, ad sa kom Þar sem Kong hafdi fleigit, oc gieck ut a skipit, oc Siggeir for epter med brugdid suerd. Enn Þa Þeir komu a briggiu, sneri Herraudr motte Siggeir, oc hratt honum ut af briggiunne i sio; oc komst han med illan leik ad landi, med styrk manna sinna: oc var Þa verr enn daudr. Smidur hio landfestina; enn adrer drou upp segl: lietu so ganga ut a haf, slikt er matte. Hrærekr hliop til skipa, oc matte ecki a koma: Þui Þaugvoru ecki siofær, enn menn radlauser af dryckiu. Kongr raknadi vid, oc var han litils mattar: Leitudu men vid ad næra hann; enn han var miog mattdreigin. Snerist nu veizlan i sut oc sorg. Enn Þa Kongr

gen/ och lät henne stiga i magan på barpan/ och hans månn drogo henne ut genom gluggen/ och så Smid/ och skyndade sig nid till skepet/ och stego ther in på. J samma ryckiande kom han som hade slaget Konungen/ och språng ut på skepet/ och Siggeir for efter med dragit suerd. När the komme på bryggian/ vände Herröd sig emot Siggeir/ och stötte honom ut af bryggian och i siön: och kom han med en ynkelig lek till lands genom sina måns till hiälp; och var tå föga bettre än döder. Smider högg af landfästan/ och the andre droge upp seglet/ och läte gå till hafs/ thet besta the kunde. Rörik lâp till skepen och kunde ingenstädes komma ty the vore onyttige till siös/ och folket rådlöst för dryckenskap. Konungen kuiknade tå vld igen/ och var dock mycket maktlös. The sökte at viderkuekia honom; menn han var

hre-

hreistist, giordu þeir rad sin ad sliita ey fiolmenne, oc buast sem skiotast, epter þeim fostbrædrum. Latum þa nu buast, enn vikium saugunni til þeirra fostbrædra. þeir sigldu nu þar til ad veiger skilia; oc la annar til Biarmalands. þa bad Bosi Herraud ad sigla heim i Gautland, enn han quadz eiga erindi til Biarmalands. Herraudr sagdist ey vid han skilia; enn hvad er ad erindum þinum þangat? Bosi sagdi ad sma væri erindin a vordægin, en þo er saknader vert ef a settu radi verder ey framkomit. Smidr baudst ad bida þeirra sim nætur? Bosi quad þad duga mundi. þeir foru nu til lands þueir saman, enn folldu bàtin i leini nockru. Geingu sidan til bygda, þar sem kall oc kielling bio. þaug voru skamt fra Kongs hollini. Enn um kuoll-

dock suag nog. Ty våndes gåstebods glådien i sorg och bedröfvelse. När Konungen kom sig före igen giorde the thet rådet/ att icke skilias åth/ utan laga sig efter Herröd och Bose. Låtum them nu laga sig till/ och förtälium om Herröd och Bose: The seglade nu thär till att leden låg åth Biarmaland/ tå bad Bose att Herröd ville segla hem till Götland/och han sade sig hafwa nogot att beställa i Biarmaland. Herröd ville intet skilias från honom/ och frågade hwad erende han hade ther att uträtta. Bose sade sig hafwa några små erender tijt om våren/ och vore dock stor affaknat om han icke finge fullborda sitt upsåt. Smider låfwade att vilia bijda them i fäm dygn: thet doger/ sade Bose: och for han med Herröd till landh / och gömde båthen uti ett rum/ och gingo sedan till itt torp/ ther som en gubbe och kärdit,

dit, er menn voru til sængur geingner, geck Bosi til bonda dotter, oc lagdist nidr hia henne. Hun spyr huad han villde? enn hañ quadz mundi gledia hana gerseme. Lieku þaug af um nottina; enn medal annara orda spir Bosi, huort hun er i kiærleika vid Kongs dotter? enn hun quadst optliga koma i skiemu hennar, oc er þar vel tekin. Eg vil hafa þic ad trunadar manni, sagdi Bosi, oc skal eg giefa þier þriar merkur silfurs, ef þu kiemur henni hingad i skoginn til min: þui eg a erindi vid hana oc skildsemi ad telia. Han tok ur pungi sinum þriar valnautur suo fagrar sem à gull sæge, oc bad hana feigia Kongs dotter ad hun visti eirn þan lund i skoginum sem sliikar mætti nogar finna. Hun sagdi Kongs dotter ey upp orpna fyrit einum: þui henni fylgdi ad iaf-

ling bodde. Thet var intet longt ifrån konungens palatz. Om kuellen folket var ganget till sångs: gick Bose till bondens dotter/ och lade sig hos henne. Hon sporde hwad han wille: och han sade sig willa hafwa tijdfordrijf med henne/ och föråhra henne nogra kosteliga saker. Och när the hade beställt sin syssla. Frågade han henne ibland annat/ om hon icke vore bekänd med Konungens dotter? hon suarrade sig ofta plåga komma i hennes kammar/ och vara thår vel lijden. Jag vill att tu skall vara mig trogen/ sade Bose/ och skall iag gifwa tig tre marker silfwer/ om tu kant komma henne hijt i skogen till mig: ty iag hafwer någor erende till henne/ och vill iag råkna skylldskap med henne. Thår med tog han utur sin pung tre valnötter/ så fagra som sielfwa gullet/ och bad henne säga för Kongs dottren/ att hon viste en lund i sko-

na-

nadi gielldingr ſa er skialgur heitir; oc hefr han tolf kalla ałl huad ſem reina þarf. Enn Boſi quadſt ey mundi reina vid han, nema þad ſem gott væri. Vm morgunin for hun ad finna Kongs dotter Eddu, oc ſyndi henni gull hnoturnar, oc ſagdiſt vita huar slijkar mætti nogar finna. Forum vid þangat ſem firſt, ſagdi hun, oc þrællin med ockur þ oc ſuo giordu þær. þeir Boſi oc Herrandr voru nu komner i skogin, oc ſneru til mots vid þær. Boſi heilſar iunfrunni, ſagdi hana ey vareigda fara: enn hun ſagdi ad nu voro ey hættar ferder. Boſi ſeigr ad þad ſie ſem verda vill; oc gior þu nu huort þu vilt, ad fara med mier viliug, eda eg mun giora skyndebrullaup til þin i skoginum. þrællin ſpir huor gall ſa er, er ſier leifi slikt ad tala; Enn Herraudr

gen/ hwareſt man kunde ſådana i myckenhet finna. Hon ſuarade att Konungens dotter intet ſtode till redz för enom. Ty henne följde altijd en ſnöpinger/ſom heter Sklalg/och hade han tolf manna ſkyrſla/ thår nogon thet vill förſökia. Boſe ſuarrade ſig intet annat vilja förſökia med honom/ ånn thet ſom gott vore. Om morgonen gick hon till Konungens dotter Edda/ och viſſte henne gullnötterna/ och ſade ſig veta hwareſt man kunde många ſlijka finna. Låter oß ſtrax gå tijt/ ſode hon/ och trålen med oß: och ſå giorde the. Boſe och Herröd vore nu komne i ſkogē/ och vånde ſig emot them. Boſe hälſar Jungfrun/ och ſade henne oförſiktteliga vandra. Hon ſuarade/ att thet vore ingen fara på färde. Thet må vara huru thet vill ſade Boſe; och gör tu nu hwilket tu vilt/ antingen att följa mig godvilleligen:

 bide

bidr han ad þeygia; fullan skama. Þrællin slo til Herraud med kylfunne: enn han tok fast à moti: Voru þeirra suiptingar hardar; for Þrællin huorgi a hæl. Bosi kom þa ad, oc hio fotin undan honom, oc tok streing eirn, oc rendi um halz honom, oc heingdi hann upp vid eikina. Sidan setti Bosi Kongs dotter a handlegg sier, enn quæddi kalls dotter, oc gaf Bosi henni þriar merkur gulls, enn baru ionfruna ut a skip, oc lietu fra landi, oc liettu ey fyrr enn þeir fundu Smid. Kongs dotter bar sic litt; enn er Smidr hafdi ord vid hana talat, tok af henni allan harminn. Skemtu þær sier badar frurnar. Liettu þeir ey fyrr enn þeir komu heim i Gautland, oc toku til ad

eller ſkall iag göra itt båſtigt bröllop med tig här i ſkogen. Trälen ſporde hwad thet wore för en galning/ ſom driſtade ſig till att tala ſådant. Tijg thin ſula hund ſade Herröd: män trälen ſtrök åth honom med klubban/ och han tog hårdt emot; och nappades the ſkarpt ſig emållan/ ty trälen for intet till ryggia. Thär med kom Boſe till/ och högg foten undan honom/ och tog itt rep och rende om halſen på honom/ och hengde honom upp uti en ek. Sedan ſatte Boſe Kongs dottren på armen/ böd bondadottren fara wäl/ och gaf henne tre marker guld: och bore the Jungfrun till båten/ ſkute från land/ och ſtanade icke förr än the komme till Smid. Konungs dottren gaf ſig illa/ menn när Smider fick tala wid henne/ tog han ſorgen ifrån henne: och förluſtade fruerna hwarandra. Låto the altſå reſan gå ſort/ till theſſ the

bu-

buast vid bardaga. Þvi viist þottust þeir vita, ad þeir brædur mundi þar koma.

komme hem i Göteland; och lagade sig med flijt till krigs: ty the vore föfäkrade thär på/ att Rörik och Siggeir skulle snart komma efter.

CAP. XIII.

Þad bar nu til tidin da þessu næst, ad þeir brædur eru albuner, oc hofdu orgrynne lids. Enn so þungr hafdi Godmundi Kongi ordid snoppungurin, ad han var ey fær ad fara med þeim. Oc skylldu þeir hafa af veg oc vanda. Þeir hofdu fierutyge oc þriu skip af Glæsis vollum, oc komu til Barmalands, oc fundu Harek faudur sin. Voru þeir fostbrædur þa fyri skaumum tima þadan komner. Hafdi Kongr þa fulla vissu af huarsi dotter sinnar, ad þeit haufdu hana i burt tekid, enn hengt þrælin. Hafdi han þa buit lid sitt, oc hafdi fimtan skip, oc

CAP. XIII.

Thet hände sig ther näst/ att Rörick och Siggeir vore färdige och hade otaligit folk tillsamman. Och hade örfijlen varit Kong Gudmund så tung/ att han orkade intet fara med them. Och skulle både åhran och beswäret af thenna resan vara theras: The hade tre och fyretije skep från Gläsiswall/ och seglade till Biarmaland/ till sin fader Kong Harek. Voro Herröd och Bose nys tillförna tädan farne: och hade Konungen wiss kundskap hwart hans dotter hade taget wägen/ att the hade taget bort henne/ och hängt upp trälen. Ty hade han lagat sitt folk till reds/ och hade femtan skep; och slog sig i färd med them; och
slæst-

slæst i ferd med Þeim, oc figldu nu til Gautlands. Smidur visſi alt af Þessu, oc haufdu Þeir ſafnad lidi um alt Gautland: enn Þvari kall hafdi buit til vopn oc veriur, ſo eckert skorti: Bida Þeir nu heima, oc ey leingi adr Þeir brædur eru vid land komner, oc Harekr, faudr Þeirra. Er nu ecki Þuſtlautt. Lætur Herraaudr nu leggia ut skipum ſinum a moti Þeim. Hafdi han lid mikid oc fritt: enn Þo miklu minna: Þeir Harekr lògdu à moti. Hrærekr lagdi à mote Boſa; Smidur à mote Hareki Kongi; Herraudr à moti Siggeir. Þurti Þa ecki ad ſaukum ad ſpiria. Tokſt Þegar bardægi hinn hardaſti; oc voru huoruteggi hiner akoſuſtu. Enn er bardagin hafdi leingi ſtadid, ried Sggeir til uppgaungu à skip Herrauds, oc vard skiott umvendi: Sni-

ſeglade till Götland. Smider wiſte alt thetta förut: och ty hade the ſamnat folk af alt Götaland: och Tuare bonde hade lagat till wapn och wärior/ ſå att ingenting fattades. Och wänta the intet långe förr än theſſe bröder komma ſeglandes till lands med ſin fader Kong Haret. Och gick thetta intet tyſtlutt. Låter Herröd läggia uth ſin ſkep emot them: han hade mycket och wackert folk; dock myckel mindre än the. Harekr ſtälte ſin ſkepſlota emot. Lade Rörik emot Boſe; Smider emot Kong Harek; och Herröd emot Siggeir. Behöfde man intet ſpörja efter hwad orſaken thär till var/ uthan thet begyntes ginaſt ett ſkarpt ſlag/ och vore the häftige på båda ſijdor. När ſlaget hade ſtät en long ſtund/ befalte Siggeir att the ſkulle ſpringa in på Herröds ſkep/ och blef en haſtig omvending. Snidill het

dill

dill hiet ſtafnbui à skipi Herrauds han skiot ſpioti ad Siggeir, enn han tok ſpiotid a lopti oc ſendi i gegnum Snidill oc i skipsſtafnin, oc ſtod þar. Herraudr ſneri a moti Sigger, oc lagdi til hans med arngeir ſuo ad gieck igegnum skiolldin; enn Siggeir ſnaradi ſvo faſt ad arngeirin gieck i ſundur. Siggeir hio til Herrauds, oc tok fiordung af hialminum, oc af hægra eyrad: enn Herraudr greip upp ruddu eina er la à þiliunum, oc lauſt a naſer honom ſo faſt, ad ur honom hrutu allar tennurnar, oc brotnadi honom nefid, oc ſtock han aufugur à ſitt skip; oc fiell i ovit, oc là leingi. Smidur bardiſt vel oc dreingilega. Harekr Kongr kom upp à skip hans ved tolfta mann, oc ruddiſt um faſt. Smidur ſnyr moti honom; oc hio til Kongs med

ſtamnböen på Herröds ſkep; han ſköt itt ſpiut åth Siggeir/ menn han tog imot thet i wädret/ och ſände thet tillbaka igenom Snidill/ ſå att thet ſtod faſt i ſkepſtamnen. Herröd wände ſig emot Siggeir/ och rände till honom med itt handſpiut/ ſå att thet gick igenom ſkölden. Men Siggeir ſlängde ſig undan ſå haſtigt/ att handſpiutet gick ſönder; och högg ther med åth Herröd/ ſå att hugget aftog fierdedelen af hiälmen och högra örat. Herröd nappade upp en klubba/ ſom låg på tillan/ och ſlog honom ſå hårt öfver näſan att alla tennerna ſprungo ut och näſan ſönderkroſſades och han foll afuger til baka i ſitt ſkep/ och wänade ſå att man lenge intet ſåg lijf i honom. Smider fäktade och ſom en dreng: Kong Harek kom inn på hans ſkep ſielftolfte/ och giorde rum kring om ſig. Smidr wände ſig emot honom/ och högg till ho-

ſaxi

saxi þvi er Busla hafdi giefid honom. Þuy à Kong bitu ecki adkuædalans vopn, sem heiraft mun. Hoggid kom um þuert andlitid, oc tok af halft nefid, oc allar tennurnar oc hokuna: oc nam suerdid stadar a bringuni. Hliop nu af honom blod mikid. Bra Kongi suo vid hoggid, ad han vard ad flugdreka, oc spio eitri yfer skipid, oc feingu marger menn bana. Han steipti sier nidr ad Smid oc gleipti hann i sig: oc vard nu feltur à monnum Smids. Enn i þvi sia menn huar kiemr ofan af landi fugl sa er skiergreppur heitir; han riedst a moti drekanum, oc var þeirra adgangur hrædiligur: Enn sua lauk þeirra vidskiptum, ad skiergreppurin fiell a sioin þ en drekin kom nidur a skip Siggeirs. Enn Herraudr var komin þar fyrir. Þui han gior-

nom med en yamp som Busla hade gifwit honom ty på honom bite icke nogre gemene och otrollade vapn/ som man kan höra. Hugget kom tuert öfwer ansiktet på honom/ och tog af halfa näsan/ och alla tännerna/ och hakan/ och stadnade suerdet nider på bryster: och låp af honom myckit blod. Vet thetta hugget så på Konungen att han blef till en flågdrake/ och spydde etter öfwer skepit/ och fingo många sin bana ther af. Han kastade sig ofwan på Smid/ och sualg honom i sig. Theraf blefue Smids månn myeket förfårade. J thet samma se the huar en fogel kommer ofwan i från landet/ som kallas skiergrepper han vände sig emot draken / och gingo the förfårligen häre till samman; och så lycktades theras strijd/ att skiergreppen föll i siön/ och draken kom nid på Siggeirs skep. Var och Herröder tå inkommen

di harda hrid, medan Siggeir la i ovitinu, oc lamdi han alt med kylfunne. Han kom ad Sggeir, oc slo til hans, oc kom hoggid a hialmin, so han dro in ad hausnum: enn hausin moladist allr i sundur; oc bratt honom fyri bord oc kom aldreii upp sijdan. I þui vaknadi vid Hatekr Kongr, oc vard ad einum giellti; oc riedst ad Herraud od reif af honom bryniuna, oc badar geirvorturnar, nidur ad beini. Herraudr bra þa sverdi er a linda sier hafdi, oc hio af trynit fyri nedan augunn, oc klærnar af framfotunum. Var Herraudur þa so modur ad han datt a bak aptur: Enn golturin trad han undir fotum; enn gat ecki bitid, nie klorat. Þa kom ad glottungs hundtijk mikil, oc reif a naran a gieltinum, oc rakti þar ut alla þarmana, oc

på samma skep och glorde ther itt försärligit nederlag/ mådan Siggeir låg och viste intet till sig/ och förlammade med klubban alt som förekom. Han kom tijt som Siggeir låg/ och slog till honom: huggee kom på hiälmen/ så att hon drog in i hufudit/ och molades höfen all sönder: och kastade han honom utöfwer bord/ och kom alldrig upp sedan. J thee samma waknade Kong Harek/ och förwände sig uti en galt/ ställte sig emot Herröd/och ref af honom brynian och båda bryst-wortorna inn på benen. Herröder ryckte ut swerdet/ som hångde på sijdan uti itt band/ och högg trynet af honom nider om ögon och klöswarna af framfötterna. Var Herröder tå så trott/ att han föll baklänges; och galten trådde honom under fötterna; kunde dock icke bita eller rijswa honom. Tå kom en hijselig stor hynda/ och ref slaksijdan af

hliop

hliop þa fyri bord. Harekr Kongr vard þa aptur ad manni, oc steipti sier epter henni; oc kom huarki upp sijdan: oc þotti sem þad mundi hafa verid Busla kierling. þvi ad hana vantadi, oc fanst alldreij sijdan. Enn fra Bosa er þad ad segia, ad han bardist vel oc dreingilega: er han nu komin upp a skip Hræreks, oc veitti þar so harda hryd, ad alt hrock fyrir: Enn i þessari suipan sa han huar þuari kall flaut; oc matti han meira ad hialpa honom oc koma honom a skip sitt: enn amedan komst Hrærekr a skip Bosa, oc drap mart manna. Var Bosi miog modr, enn þo hriedst han a moti Hrærek oc hio til hans, oc kom hoggid a skiolldin, oc klauf han allan nidur igegnum, oc af fotin i ristar lid, oc i sla eina oc hrock suerdid i sundur.

salten så att alla tarmarna fölle ut/ och språng ther med utöfwer bord. Kong Harek blef tå åther till mann igen/ och språng efter henne: och kom hwarken thera upp sedan. och tycktes som thet monde hafwa warit then trollkärlingen Busla. Ty hon war nu bortkommen/ och fans alldrig igen sedan. Om Bose är thet att säyia/ att han fäcktade som en mann;och när han kom in på Rörikz skep/ och slog thär så grufweliga om kring sig/ att alt röt undan för honom/ fick han see huar hans fader Tware flöt i watnet/ och skyndade sig till att hiälpa honom upp i sitt skep. Med thet samma kom och Rörik in på Boses skep/ och högg nider många. Bose war mycket trott/ doch wände/ han sig emot Rärik och hög till honom hugget tog på skölden och klyfde den mitt i tu/ alt nid igenom/ och foten af i wristleden/ och suerdet

Bo-

Boſi ſnyſt undan à hæle: enn Hrærekr hio epter honom à hialminn, oc ſkipti ſuerdid af hialminum, oc nidur à herdarnar; oc reif af honom alla bryniuna nidr ad ollu, oc fieck han mikid ſar à herdarnar, oc af vinſtra fœte hælbenid. Boſi þreif upp às eirn; en Hrærekr villdi þa hlaupa fyri bord. Boſi ſlo þa epter honom, oc kom hoggid à hryggin, ſo ſier fiell huor hluturin. Þotti ollum þad klamhogg: þui han mardiſt vid haſtockin. Sækir Boſi nu fram oc rydſt um faſt: kiemur han þar ſem Herraudur là fallin: var þad nærri þuy ad Kongr hliop fyri bord: Reiſti han þa Herraud upp; oc var han miog ſtirdur. Var þa grid giefin ollum þeim ſem þiggia villdu. Toku þeir ad her-

tog mot en tuerſlå / och ſprång ſönder. Boſe vånde ſig tjll ryggia/ och Rörik högg efter honom på hiålmen: ſuerdet ſlant af hiålmen nider på axlarna oc ſkar ſönder bryniam helt och hållet; och fick Boſe tå ett grufweligt ſår i hårdarna; han miſte och hålen af then wänſtra foten. Boſe nappade upp en ås; och ville Rörikew tå ſpringa öfwer bord/ menn Boſe ſlog efter honom/ och kom hugget tuert öfwer ryggen/ ſå att han gick i tu ſtycken ſönder. Tycktes allom thetta vara ett neſligit hugg: ty han ſönderkroſſades mot rorſtocken. Boſe ſlår nu om kring ſig/ och kommer tijt ſom Herröder låg fallen/ hwilket ſkedde når Kong Harek ſprång öfwer bord: reſte han tå upp Herröd/ och var han myckett ſteel. Blefwe tå alle ſkonade till lijfwet/ ſom the begårade / och fingo the thar till roſs alla långſkepen/

fangi ſkeidur, oc alt þad à var: oc ſeingu ofur fiar; oc skipin herfangi. Var ey meira epter af lidi þeirra, enn ein þuſin manna. Þortiſt þeir nu eiga ſigri ad hroſa. Lietu þeir nu græda ſar ſin o man na ſina, oc þuara kalls, oc fleiri annara. Oc ad godum tima (lidnum) bugguſt þeir vid brudkaupi ſinu. Skorti nu eingin tilfaung, bædi nog oc god, oc ſtod veiſlan i manud: voru menn med giofum utleiſter. Tok Herraud þa Kongs nafn i Gautlandi, oc þeim rikium, ſem fadir hans hafdi ſtyrt.

och alt thet ther uti war. Och war thet ſtora ågodelar ſom the ſkifte ſig emällan. Månn af krigzfolket war inter mehra igen ånn ite tuſend mann. Tycktes the nu hafwa orſak at berömma ſig af ſegren. The läte och läkia them ſom ſåre wore ibland hwilka war Tuare bonde och många flere. En tijd ther efter lagade the till bröllop/ och fattades ingen råd och åmne thår till/ både nogh och koſtelig; och ſtod brollopshögtiiden en heel månad: gåſterna bleſwe och koſteligen begofwade når the reſte af. Tog Herröd tå konungs nampn/ öfwer Götland/ och the rijken ſom hans fader hade ſtyrt.

CAP. XIV.

Litlu ſidar ſoſnudu þeir ſier lidi, oc foru til Biarmalands; oc beiddi Boſi ſier þar vidtaku, oc taldi þad til, ad Edda ætti land epter foder ſin: enn hun væri nu eiginkona ſin. Sag-

CAP. XIV.

Jnter longt thårefter ſamnade the krigsfolk/ och foro till Biarma land och begårade Boſe att the wille taga honom till Konung; föregifwandes thet ſtäl/ att Edda åtte landet efter ſin fader Hadiſt

diſt ſuo helſt gieta þætt manskadan, ad koma ſialfur i ſtadin, oc vera Kongr þeirra; oc ſtirkia þa med logum oc rietti. Enn med þui þeir voru haufdingia lauſer, ſau þeir ey annan ſin blut, enn taka han til Kongs. Var Edda þeim Kunnug ad ollu godu. Vard Boſi nu Kongur yfer Biarmalandi. Boſi atti ſon vid kalls dotter, Hoſkietils, ſa hiet Svidi hin Sokndiarfi: enn ſa Svidi var fader Vilmundar Vidutan. Boſi for auſtur a Glæſisvollu, oc ſætti þa Herraud oc Kongin. þaug Hleidur unntuſt mikit, þeirra dotter var þora Borgarhiortur, er Ragnar Lodbrok atti: Suo hefur ſagt verit, ad i egginu ſem þeir Boſe ſoktu til Biarmalands, hafdi fundiſt Irlingur ſa er gulls lyeur var à: oc gaf Kongur han þoru dotter ſinne i tanfie: enn hun

rek/ och hon vore nu hans laggiftahuſtru. Han ſade ſig och på thet ſättet beſt kunna bota then man ſkada ſom ſkedd var/ att han komme ſiälf i ſtället att blifwa theras Konung/ och ſtyrka them med lag och rätt. Och efter the vore höfdingalöſe/ ſågo the ſig intet annat vilkor/ ånn att taga honom till Konung. Var Edda them och till alt gott bekånd. Blef altſå Boſe tagen till Konung öfwer Biarmaland. Han åtte en ſon med gubbens Hoſketils dotter ſom het Suidi then framfuſe/ hwilken var fader åth Vilmunder uthan vid/ [enſtörling] Boſe for till Glåſiswall/ och förlikte Herröd och Kong Gudmund. Herröd och Ledur Drottningen förlijktes mycket vel. Theras dotter var Thora Borgarhtort/ ſom åtte Kong Ragnar Lodbrok. Så är ſagt/ att uti egget ſom Herröd och Boſe to-

lagdi gull undir hann: oc ox hann ſuo mikid, ad han la i kring um alla skiemu hennar: oc vard ſuo grimmur, ad eingin þordi nærri henni ad koma, nema Kongr, oc ſa ſem honom færdi mát. Enn þad var ey minna honom ad ætla, enn uxa gamlan i mal; oc þotti han hin meſti ovættur. Heitſtreingdi Kongur, ad gipta þeim einum dotter ſina, ſem þirdi ad ganga i skiemuna til mals vid hana; oc afriedi ormin. Enn þad þordi eingin ad giora fyrr enn Ragnar Lodbrok kom, ſon Sigurdar Hrings. Enn ſa Ragnar var ſidam kalladur Lodbrok; oc tok han nafn af klædum þeim er han liet giora ſier, þa han vann orminn, ſem ſeigir i hans ſaugu. En frá Boſa er ey

go bort ifrån Biarmaland/ fans en ormunge gullfärgader:och gaf Konungen then åth ſin dotter Thora när hon begynte få tänner: hon lade gull under honom/ och wäxte han ſå ſtor/ att han låg kring om hennes Jungfrubur; och var ſå grymm/ att ingen torde komma till henne/ uthan Konungen/ och then ſom gaf honom mat. Och thet ſkulle ey vara mindre ån en gammal oxe i målet. Och hölls han att vara thet grymmaſte troll. Giorde Konungen thet löfte/ att gifta ſin dotter åth ingen annan/ än then ſom torde gå i kammaren till henne/ och glorde af med ormen. Och thet torde ingen göra / förr än Ragnar Lodbrok kom Sigurd Rings ſon. Han blef ſedan kallader Lodbrok/ och fick thet nampnet af the kläder ſom han låt göra ſig når han öfweruan ormen/ ſom ſägs uti hans ſaga. Om Boſe är. ey annat ſagt/

an-

annat sagt, enn han yrdi ægietur Kongr, oc stiornadi vel oc leingi· Ecki seigr huort han ætti baurn vid Drottningu sinni, edur ey. enn sonur Herraudar er sagt ad hefi verid Rigardur fadir Konrads, sem for á Ormaland.

änn att han war en goder Konung/ och styrde långe och wäl: män intet förmäles thet/ om han hafwer haft barn med sin Drottning/ eller ey. Menn thet säges att Herröder hafwer haft en son/ som kallades Rigarder/ Konrads fader/ som for till Ormaland.

ENDE

OLAI VERELII

Index Verborum & Notæ in Herrauds Sogu.

A.

Abirgiast. pag. 10. 22. *Suo periculo facere, eventum præstare.* in Legibus Edmundi Angl. Regis. *Sceal and aborgian his friend, h. e. ejusce rei eventum & fidem amici ejus præstent.*

Afeingastr dryckr, *potus fortissimus, qui libentes celeriter obruit* p. 48. ita dicimus sengefrut/ *pulvis nitratus, qui celerrime ignem concipit.*

Asia. p. 1. [kom utan af Asia] insignis hic est locus, & notari dignus. Nam immigratio ista iam fere in oblivionem ivit, licet priscis temporibus longe fuerit celeberrima. Vide cap. 7. Vpsal. Antiq. Clariss. Dn. Schefferi. par huic locus extat in Hervarar sogu, ad quem plura, Deo volente, notare constitui.

Arquædi. illatquædi, *sunt dirarum imprecationum formula.* 17.

At

Æ.

B.

Biarmaland. p. 24. Biarmiam deſcribit Olaus Magnus lib. 1, c. 1, & Saxonem Gram: ſecutus, in ulteriorem & citeriorem dividit. Iſtam plane inacceſſam ait, profundiſſimis nivibus iter impedientibus; hanc fluminibus & paſcuis lætiorem, tam etſi montium juga perpetuâ nive obtegantur: ſi-

tam vero utramque inter polum & circulum arcticum; citerioriqne conterminam esse Finmarchiam. Saxo & Iohannes Magnus Skrikfinniam insuper addunt. Incolæ Iornandi cap. 3. de rebus Geticis, Crefennæ, Paulo autem Varnefridi lib. 1. cap. 5. Scritobini dicuntur. Procopius vero lib. 2. ubi de Thule insula, & Thulitis, Scritofinnos vocat. In Iornande mendum cuilibet manifestum est: scritobini & Scritofinni facili correctione conciliantur: nisi Scritobinos eos dicere velis, qui divaricatis cruribus incedunt. Rectius interim skidfinnos dici, Andreas Bureus in Geographica Sueoniæ descriptione monet; ubi itidem eam Lapponiæ partem quæ nostris Trennes vocatur, & Moscoviæ Duci paret, veteribus Biarmiam dictam existimat, nomine a Finnonico Varama h. e. montosa regione, detorto. Quicquid de hoc sit, certos jam Biarmiæ terminos, tacentibus veterum scriptis, vix assignari posse puto. sylvam Vimner inibi sitam Auctor noster ait; ex quâ sine dubio, defluit flumen Vimur, cujus in st. Olafs saugu, cap. 135. fit mentio. *Þa belldu þeir ut epter anni Vime* h. e. *per flumen Vime delati sunt in mare.* Et in Edda. *Þa kom þor til ar þeirrar er Vimur heitir, allra á mest.* h. e. *Tunc accessit T H O R ad amnem Vimur, omnium fluviorum maximum.* Sed periere jam nobis ista nomina ut exinde de regionis terminis aliquid certi constituere non possimus. Amnem Vimur in sinum Gandvicum exonerari navigatio Thoreri Hund, Caroli & Gunsteni arguit. Olafs saga. cap. 135. supra citato. Sylvam Vimner sinui Bothnico contiguam fuisse, ex auctore nostro cap. 6. & 7. liquet. Qua ratione majorem Lapponiæ partem, quondam

dam Biarmiam dictam colligi posse videtur. Nomen quippe Lapponia vel Lappeland, recentius est, & â finnonico Lapp, quod extimum vel extremum notat, deductum, eos scilicet qui extrema terræ Bothnicæ incolunt. Lappones quippe, Finnones & Estones quondam eundem fuisse populum, & dialecto solum discretum ipsa eorum lingva arguit. Porro Geiradargard sive domicilium Geiradi in Biarmia collocat Saxo lib. 8. in vita Gormonis, & utgard Loka h e. Lochi suburbium: de quibus vide Eddam. Mendose autem apud Saxonem legitur Vgartilochus, pro utgarda Lochus. Biarmenses idololatriæ & magicarum artium infamia notat Olaus Magnus. lib. 1. cap. 1. nec dissentit ab eo auctor hic noster. Sed tantam in Biarmia cœli inclementiam perpetuo esse, vix admittit nostri temporis experientia. Mores enim hominum mutari indies possunt, sed cœli syderumque alia est ratio.

Birta, *detegere, manifestare.* 27.

Blidubragd, *res venerea* p. 26. Sed in Gautreks saugu *signum amoris* notat.

Blotud, *sacrificijs culta.* 35.

Bolfadur, *dirus, execrandus.* 29.

Bolla, *vas rotundum & capax in modum bullæ, à qua innatantis, factum.* 33.

Bonde, *non colonum tantum sed herum etiam & patrem familias notat.*

Bot *reparatio, mulcta.* (Þar er til bota ad sia p. 13) ijsdem plane verbis Regem Olaum Crassum alloquitur Skialg Erlingson in Olafs saugu cap. 119. *Þar mun sia til um bota er Þier erut.* h. e. *inde nobis quærenda venia, & reparatio ubi tu es.* Solebant scilicet

Regibus plenum arbitrium deferre earum rerum quæ solo jure vix impetrari poterant. Ideo addit Herraudus in Autore nostro pag. 14. *Vilium vier bioda satter oc sie suo mikid sem þier vilied sialfr kiosa.* h. e. *reconciliationem & pecuniam offerro quantam ipsemet desiderabis.* Et skialg Erlingson, loco supra citato: *eg vil bioda se firi mannin til þess, at han halldi lisi oc limum, enn þier Kongr skapit oc skerit allt annat.* h. e. *pecuniam pro viro offero, ut vitam & membra integra retineat, cetera omnia tu rex pro arbitratu tuo constitues.* Et ipse Erlingus in Olafs sogu cap. 121. *Ek vil bioda firi han satt oc yferbæter þuylikar sem þier vilit sialfr gert hafa; en þiggia þar emot lif hans oc limar oc landzvist.* h. e. *offero pro eo reconciliationem & mulctam plus quam ordinariam, ejusmodi scilicet quam ipsemet definies. Et pro ea vitam ejus & membra mihi peto & ne in exilium eijciatur.* Item Thorsinnus ad Suenonem Iarl, Gretla. cap. 22. *eg vil bioda yder satt firi vig þann er Gretter hefr unnid: skullu þier einer skipa oc skera, ef han hefr grid.* h. e. *reconciliationem offero pro cæde à Grettero perpetrata: ipsemet autem solus pro arbitrio constitues, si fidem publicam dabis.* Porro non inelegans verborum est translatio, *skipa oc skera*, *skicka oc skapa: skapa oc skera*, à sartoribus deducta, quibus ad vestem conficiendam integer pannus permittitur, ut quantum libet capiant.

Bravollum. p. 37. Hervarar Saga *Sigurdur Hringurtok Kongdom i Danmork, : han bardist vid Haralld Kong Hildtonn, á Bravelli, i Eystra Gautlandi.* h. e. *Sigurdus Ring Daniæ regno potitus, prælio contendit cum rege Haralldo Hildetanno in Ostro-Gothiæ campis Bravallims.* In Smalandia campos istos sitos ait Ioh. Magn. lib. 8. c. 8. sed observandum Smalandiam

Ostro

Ostrogothiæ partem antiquitus fuisse, vide infra in voce Smaland.

Braumlud *callosa, cicatricosa.* 4.

Brek *ploratus*, p. 16. *sa fat brek sem beiddis.* prov. *suo malo habebit quod desiderat.* In Vilkina sogu ita effertur hoc proverbium; *skal nu hafa barn þat er brekar.* h. e. *habebit infans id quod ploratu expetit.*

Brudbuning. *ornatus sponsa* 52.

Brudkaup. *nuptiæ.* 4.

Bu, *domicilium, familia.* settiast i bu, *omissa militia agrum colere.*

Buar Bergrisar. Hrimþussar. *Gigantes, monticolæ, semidæmones.* 20. 21.

Buslu bœn, *dira, sive precatio Busla.* Buslam, magam & quidem artis suæ callentissimam fuisse adparet; de nocte autem regem aggressa est, quod tempus horrendis illis sacris commodissimum censetur. De Ostasia Herniti coniuge ita Vilk na saga. pag. 114. *Sva mikid gerdi hun af ser i fiolkyngi oc trollskap, ad hun seiddi til sin margsk nar dyr, biorna oc flugdraka stora: Hun tamdi þa alla þar til ad þeir blyddo henne, oc hun matti visa þa á hendi sinum uvinum.* h. e. *tantum se in artibus magicis jactavit, ut varia istis animalia ad se adduceret, utpote ursos & ingentes dracones. Quos ita mansvefecit, ut sibi parerent, cum illis in perniciem inimicorum suorum uti vellet.*

D

Dagsetur. *crepusculum* 21.

Dagþingan *reconciliationis studium* 16.

Dæmi *exempla* 15.

Deila *contentio.* 10.

Detta *cadere* 13.

Dior-

Diorfung *audacia* 14.
Dofna *torpescere* 32.
Docklitadur *niger.* 5.
Drambuslag, vide infra in voce slag.
Dromund *navis oneraria* 33.

Dyr. hundrad dyr. p. 35. quis credat tantum cænaculũ unquam exstructum? sed hic vulgi est mos, ut res magnas famâ acceptas, in infinitum augeat.

Duergmal p. 50. *echo. vox duergorum; quos montibus inhabitare, & acceptas voces reddere credebant*, de illis uti & Hrimbussis vide Eddam.

Dugnad *auxilium.* 29.

E.

Eiginord *obligatio sponsalitia* 39.
Eima, *vaporem vel fumum emittere* 48.
Einradastur, *obstinatissimus* 18.
Einskipa, *unicam navem possidens.* 11.

Eystra-Gautland. p. 1. Ab antiquissima memoria, in primis hisce Gothorum sedibus, obtinuit divisio eorum in Ostrogothos & Vestrogothos, vel ut vulgus loqui amat, Ôsgôtar & Vesgôtar. Regio autem ipsa Ostrogotlandia & Vestrogotlandia dicta est. Sed exteris latine scribentibus Gothiam dicere placuit, quod & hodiernus usus retinet. Hanc nominis distinctionem, ex primâ hac patriâ, in alias terras, secum extulere Gothi, & perpetuo deindè in Dacia, Moesia, Italia, Hispania, & ubicunque sedes fixere, retinuerunt.

Eiter *virus* 62.

Eitt skal yfer ockur Bosa ganga. pag. 15. *quod Bosæ fiet, mihi fiet*, vel *commune utrisque periculum erit.* ijsdem plane verbis Thorfinnus & Thorstanus Dromond Svenoni Iarl minantur Gretl. cap. 22. *Kuodu havum skyldi meira verda fyri at nà lise Gret-*

tis ; Þui eit skal yfer os ganga: oc mun Þad malt att Þu vinner mikit til eins mans lif, ef Þu legger ofs at velli alla. h. e. *Majoris tibi constituram vitam Gretteri scias. Commune enim omnibus periculum erit. Diceturque haud parvam te rem in discrimen mittere, si ut uni homini vitam eripias, nos omnes in terram prosternes.*

Ellegar. *alias.* 23.
epter latur. *obsequens* 5.
Elfvarskier. p. 11. vide not. Gautacks saga. pag. 11.

F.

Fadæml. *exempla rara* 18.
Falatur *taciturnus* 43.
Faliga *taciturnè.* 13.
Famennr, *paucis viris stipatus.* 41. fament *solitudo hominum* 25.
Far, *vectura* 8.
Farm. *onus navis* 33. ferma skipid, *onerare navem* 52.
Fastr vid sængina. p. 20. *carminibus lecto alligatus* Porro quantam carminibus efficaciam tribuerint veteres vide Virg. Eclog. 8. Ovid. Amor. lib. 1. eleg. 8. & lib. 2. eleg. 1. & lib. 3. eleg. 7. Horat. epod. Od. 17. Tibull. lib. 1. eleg. 2. & 8. Propert. lib. 2. eleg. 28.
Faur iter. 8.
Fære, *occasio* 52. item *instrumenta*
Fedgar *pater & filius* 15.
Feigur, *fato destinatus* 17.
Feltr vel Felmtr *metus.* 62.
Fesiod. *crumena* 3.
Fiarhlut. *opes* 4.
Fiaur *vita* vel *vitæ extremitas.*

Hefr

besr margur madur verdit at lata fyri ofs feit, enn famer fiorit med. Olafs saga. cap. 36 h. e. *coacti sunt multi opes nobis relinquere nonnulli etiam vitam.* & Sighuat Skalld eodem lib. cap. 3.

Sit att o fiaur fotum
Farbeid ur stad fara
En þeir er undan runnu
Allvalds boender giallda. h. e.

sed rusticola qui è loco stragis regi se eripere potuerunt, vitam suam pedibus acceptam ferre debuerunt. Arvar-Oddur ad Hialmarum in Hervarar sogu:

Nu qued eg fiorvi
Afari þinu h. e.

Vitam tuam in ultimo puncto constitutam dico.

Fiaurbrot *vitæ & mortis lucta.* 32.

Fieh rdslur, *gazophylacia* 32.

Fielagi *socius*, in Vilkina sogu vocatur *famneyti*, & *lauguneyti.*

Fiemætt, *pretio æstimatum.* 52.

Filgi *auxilium* 14.

Fimtan Kongar. Omnium in toto septentrione, maximum hoc fuisse prælium ait Auctor noster cap. 8. & Hervarar Saga. *þessar orostor hafa i fornum saugum fragaster verit, oc mest mansfall ordid, oc su er Angantyr oc hans brodur bordust á Dunheidi* h. e. *hoc prælium in veteribus historiis celebratissimum est, & maxima in eo strages facta: uti & illud prælium quod inter Angantyrum & fratrem ejus in campis Dunensibus peractum est.* Describit hoc prælium Ioh. Mag lib. 8 cap. 7. & seq Olaus Magn. lib. 5. c. 6. Saxo Gram. lib 8. qui utrinsque aciej viros illustres enumerat.

Fingur gull. *annulus.* 44.

Firileitin, *providus.* 5.

Fir-

Firnadiarfr, *vade audax.* 22.

Flugdreki, *draco.* 62.

Forbænir, *imprecationes.* 20.

Fordaſt *timere.* 13.

Formæle *excuſatio defenſio.* 14.

Forſending, *miſſio in certum exitium*, cujuſmodi fuiſſe Bellerophontis in fabulis legitur, qui a Præto & Iobate haud evitandis periculis obiectabatur. Uriæ item â Davide Rege hoc modo exitium procuratum. 2. Reg. cap. 11. Biorn Stallare cum Olao Craſſo Norvegiæ Regi auctor fuiſſet mittendi legatos ad Olaum Skautkonung Sueoniæ regem, hoſtiles inimicitias reconciliatum, ipſeque huic muneri â rege ſuo deſtinaretur, triſtis obmutuit: rogatusque ab amico Hialtone, cur ægro eſſet animo, reſpondit, *Þetta er forſending.* h. e. *exitialis hac eſt legatio.* Olafs ſaga. cap. 57. Talem in Anglia legationem obivit Haquinus quidam Norvegus. Sed felicitate ſua ſervatus eſt, exitio in calumniatorem ipſius recidente. Hiſtoriæ iſti vulgo nomen Ridder Rød.

Han er â fotum, *in pedibus eſt*, vel ſurrexit: contrariũ ejus eſt, *af fotum.* VlfV ggaſons ſaga. *Hun kom honom alldrey af fotum* h. e. *non potuit ipſum in terram deycere.*

Frakuri heimtum *exactor ſeverus.* 2.

Frilluborin p. 2. *impari conjugio natus, vel extra conjugium natus*, honeſtior tamen quam *putuborin*, vel putuſon. h. e. *vulgo conceptus.* Erex ſaga. *Frilla* enim uni obſequitur; *puta* proſtibulum eſt.

G.

Gall. p. 57. duo ſignificat *infœcundum*, ſive *caſtratum*, & *inſanum*. Prioris ſignificat onis ſur.t *gallvid.* OG. LL. Bygdab. 31. ſl. arbor quæ nullos fructus pro-

producit. Item *galks*, *gallfår*, *gallgett*, h. e. vacca, ovis, capra non fœtificantes. *Gallstrand*, littus sabulosum, & alendis piscibus ineptum, hinc *galla*, castrare, virilitatem auferre. *Gielding* castratus, exsectæ virilitatis. Altero significatu *gall*, insanum & furentem notat, quæ hujus loci est significatio. *Gall*, *galin*, & *galning*, insanus, *galnas* insanire, *galenskap* Insania. *Gallum* fluvium in Phrygia memorat Strabo lib. 12. Geograph. Cujus aquas haustu bibentes insanos reddi Ovidius lib. 4. Fastorum ait.

Cur igitur Gallos, qui se exscidere vocamus?
Cum tantum a Phrygia Gallica distet humus?
Inter, ait, viridem Cybelen, altasque Celenas
Amnis it insana, nomine Gallus aquâ.
Qui bibit inde furit &c.

Et Sextus Pomp. Festus lib. 7. *Galli, qui vocantur Matris magnæ comites, dicti sunt â flumine cui nomen est Gallo: quia qui ex eo biberint, in hoc furere incipiunt ut se privent virilitatis parte. Alij putant ideo eos sibi genitalia incidere, quia violaverint nomen patris, matrisve, ne possint ipsi fieri parentes.* Et Plin. lib. 5. cap. 32. *flumina sunt in ea parte Sangarium & Gallus, â quo nomen traxere Matris Deum sacerdotes.* Gratulandum humano generi fuisset, si in sola Phrygia insanus hic liquor flueret. Sed aut inde in omnem terræ partem se diffudit, aut suos qualibet orbis regio insaniæ fontes habet. Illud autem Auctorum istorum verba efficere volunt, & exsectos & insanos gallos dici, & quidem â flumine gallo. Sed scire velim â magnis istis viris, unde fluvio isti hoc nomen gallus? qui bibit inde, furit, ajunt. Propter furorem igitur fluvius iste dicitur gallus. Ergo

sicut

ficut communi nomine & quidem Scythogothico, fluvius iste Phrygiæ dicebatur gall vel gallus, sive quia bibentes infanos redderet, quod tamen vix credam, multi enim infaniunt qui fluvium istum nunquam biberunt, nec viderunt, seu quia piscibus careret, & infœcundus esset, ut supra diximus de voce *gallfrand:* ita & Cybeles Sacerdotes galli dicti sunt, non à Phrygiæ fluvio gallo, sed communi & quidem Scythico verbo gall: quia castrati erant, & in Magnæ matris sacris, furebant. De hisce Magnæ Matris sacris, & Sacerdotibus ejus gallis, & cur virilitatem sibi amputaverint, multa erudita & recondita collecta vide apud Voss. Idolol lib. 1. cap. 20. & lib. 2. cap. 53. ubi & de verb. gallare, gallantibus (galningar) & archigallis. Ex hac voce gallus verum non ea parte quâ Gothicæ est originis, sed quâ gallinæ maritum notat, Germani suum Hanrey deduxisse videntur.

Galldur *artes magica* p. 5. videtur â gall deduci. Eæ enim artes maxime sunt insanæ. *Inni neckorn blut med galldrum.* p. 5. generosus plane iuvenis animus, virtute potius quam artibus infamibus nomen quærendum existimantis. Et obferves in veterum memorijs, viros virtute præstantes semper abhorruisse ab artibus magicis. Haralldus Harfagur, Norvegiæ Rex, filium Ragnvalldum Rettilbein, Hadalandiæ regulum, quod artibus istis deditus esset, exercitu clausum, una cum octoginta magis, igne delevit. Olafs Saga. cap. 3. Et additur causa. *Harallde Konge botti illir seidmenn* h. e. *Haraldo Regi mali videbantur magi.* Gautrecus, Rolfo, Starchatherus & multi alij artibus magicis gloriam suam contaminare non voluerunt. Illud memorabile est

 in

in hac historia, Harechum, Hrærachum, Siggeirum, Smidum, Buslum, harum artium callentissimos turpi morte perijsse: Herraudum vero & Bosium sola virtute nisos, periculis tandem superatis victoriam& virtutis præmium esse consecutos.

Gammanleik, *oblectatio.* 44.
Gammur *vultur.* 28. 31.
Gautverſkr *natione Gothus.* 40.
Gervo tur, bryſtvorter *papillæ.* 63.
Gielding. vide gall
Giegna *prosperare*, illa giegna; *male cedere* 11.
Gimitein, *gemma* 33. in Troiomanna saugu & aliis dicitur guntlein
Gipting p. 35, *auctoritas patrum vel tutorum, tradendi virgines nupturas in potestatem sponsi:* Fœminarum severam custodiam habuisse Germanos auctor est Tacitus. Et boreales omnes populi, fœminas in potestate elocatorum, & maritorum esse voluerunt: grav: pœnâ in eos constituta, qui hanc ipsis potestatem eriperent. Quæ vero contemptâ istâ auctoritate pudicitiam in propatulo habent, löſkotiner fæminæ solutæ dicuntur; & löſkaläge scortatio.
Glettng *lusus, iocus.* 44.
Gloa gullfa mada *chirotheca acupicta.* 50.
Glugg *foramen, fenestra* 52.
Gofugt *celebris, colendus.* 1.
Grann *nasus.* 31.
Granda *nocere* 40.
Græda *mederi.*
Greida *expedire, explicare, porrigere. Greida gotu.* Rîda fore åth och vijsa wägen. Greddur *expeditus.* Ogreddur, *intricatus.*
Grid *fides publica.*

Grid-

Gridungur, griddi: Tiur / *Taurus*. 29. 31.
Gradr *non castratus*. Gradur hestr. wrenst häst.
Griklands haf. p. 33.
Grima *cutis faciei*. 47. Sed in Hervarar saugu, & Edda, Grima est nox.
Griot *saxum*, taka gull vid griot. Proverb. de ijs qui alios fallunt & decipiunt. 6.
Grunsamur, *solicitus*, *cogitabundus*. 18.
Gullhlad. *diadema*. 53.
Gullstofum ritad, *aureis literis inscriptum*. 23. 27.

H.

Hafadi, *clamor*, *turba*. 51.
Hafsbara *unda maris*. 20.
Hagsemi *commoditas* 3. hægt *commodum*.
Hagur *artificij gnarus*. 4.
Hamingia *fortuna*. 27.
Handlaugur *aqua lavandis manibus prolata* prima scil. hospitij humanitas, qua adventantes excipiuntur
Hardleikin, illeikin. *qui in ludendo nullam alterius rationem habet, utrum ipsum lædat, nec ne.* p. 6.
Hasæti. vid. not. ad. Gaut. saga. p. 89.
Hallock. *interscalmium*. 65.
Halkasamliga *periculose*. 27.
Hausdingia laus *sine principe*. 67.
Haus *caput*. 63.
Hausa mot *cranium* vel *commissio cranij*. 18.
Hærra *altius*. 14.
Hættarferd *iter periculosum*. 57.
Heipt *ira*. 19.
Herfang *præda*. 5.
Hærklæde *corporum tegumenta militaria*. 4.
Hialm *galea*. p. 43 Hialm item tectũ est, quatvor perticis affixum, fœno vel segetibus tegendis aptum, quod

quod pro usu funibus trocleæ insertis attolli vel demitti potest. Olafs saga. cap 35. *Sigurdur hafdi þar marga menn; sumer skare korn, sumer bundu, sumer ako heim. sumer hlodo i hialma eda hladur*. h. e. *Sigurdus multos ibi operarios habuit, alij segetes metebant; alij in manipulos colligabant, alij domum vehebant, alij sub tectis aut in horreis disponebant*. Item cap. 117. *Eg se ad her ero hialmar storar* h. e. *Video hic ingentia tecta segetum*. Hulin hialm *tegumentū est artibus magicis rei cuipiā inductū, ut ea sit invisibilis, aut alia appareat, quā revera est*.

Hilmer *Rex*. poëtic. 18.

Hirda *curare, servare*. 3.

Hirdmenn. p. 46. *Custodes corporis, satellitium aulicum*, in Vilkina saugu & Gretla vocantur *varingiar* Gretla cap. 72. *Villdu þeir nu koma ser i sueit med Veringium* . h. e. *Comitatum cum Veringis inire cupiebant*. & cap. 73. *attu Varingiar at fara i herfaur*. h. e. *expeditionem suscepturi erant Varingi*: item. *Skylldu þeir radast i Varingia lag*. &c. h. e. *Societatem cum Varingis inire debebant*. Theodoricus Monachus de Norvegorum & Danorum profectione Hierosolymitana. cap. 27. ubi de reditu ipsorum per Constantinopolin: *peractis igitur omnibus, quorum gratia viatores nostri advenerant, cum honore recedunt, obsequium sibi parantibus nobilissimis regis curialibus, qui dicuntur varingæ* &c. Vocantur væringæ â wårsa defendere, vel potius â warda, servare, custodire. inde *guardia*, vel, ut in constit. Ervigij Regis scribitur, *vuardia* custodia: & *guardingo* custos Italis dicitur. In constit: Vambæ & Ervigij Regum. lib 9. Leg. Visigot. *Gardingus* dicitur. *Si majoris loci persona fuerit, id est, Dux, Comes, sive etiam Gardingus* &c. Item. *Inferiores sane viliores que personæ Thiu-*

fa-

fadi scilicet, omnisque exercitus compulsores. Guardingo & Gardingus quoad officium, idem fere notant, sed diversa est utriusque vocis origo. Guardingo enim à vardia h. e. custodia dicitur, sed gardingus à gard. h. e. urbe vel curia principis, cui servandæ præest, denominatur. Quid compulsores exercitus sint, ex lib. 9. leg. Visigot. tit. 2. §. 2. & 5. liquet. Vbi sic legitur. *Servi dominici, id est, compulsores exercitus.* Item. *Servi Dominici qui in hostem exire compellunt.* Sed quid *Thiufadus?* Thiufadus dicitur à Þiud vel Þiod. h. e. populo & multitudine cui præest, cujusmodi est noster Ländsman. *Fad* enim caput notat, vel eum qui præest. Ita apud Ulfilam Math. cap. 9. v. 15. sponsus dicitur *bruÞfaÞs* h. e. caput vel præses sponsæ. *I bai magun sungius bruÞfadis kuainon und Þata hueilos Þaei miÞ ime ist bruÞfaÞs. IÞ atgaggand dagos Þam afnimada af ime sa bruÞfaÞe, giÞ Þan fastand.* h. e. *si possint filij sponsi quæri per illam moram qua cum illis est sponsus? sed advenient dies cum auferetur ab illis sponsus ille, & tunc iejunabunt.* Eodem tit. 2. lib. 9. *leg. Visig.* est Thiufadia, idem quod nostrum Ländsmans döme. *si Thiufadus ab aliquo de Thiufadia sua fuerit beneficio corruptus* &c. at militare, inquies, officium fuit Thiufadus? Respondeo, inter Gothos nemo civis, qui non & idem miles, cum usus posceret, ut ex dictis Constit: liquet. In bello autem per civilem & ordinarium magistratum regebantur. Sed jam longius discessimus à Væringis, qui, nisi fallor, *sergenter* vocantur in Vilkina saugu. *Lyptir Attilla herenom ut af Susat, oc hefr han sex Þushundrat riddara, oc mikin her Þan er sergenter heita,* pag. 10. h. e. *Exercitum Susato educit Attila equitum sex millium, & in-*

gentem numerum eorum, qui sergenter vocantur. Item pag. 107. *Rider Sifka med alla sina fylking, sex þusundrat riddara, oc mykin fiolda sargenta* h. e. *Procedit Sifka cum instructis ordinibus sex millium equitum & ingenti multitudine sargentorum.* Non alii profecto hi sunt, quam qui officij & auxilij causa Imperatorem sequuntur. Quamvis non ignorem, eum qui, nostri seculi vocabulo militari, Generalis major dicitur, Italis Sergente Magiore vocari.

Hliodfære, *instrumenta Musica.* fæmia hliodfære *fidium symphoniam elicere.* 46.

Hnitt *callosus, nodosus.* 4.

Hof *fanum, delubrum* p. 27. & 30. Dalagudbrandur in Olafs saugu cap. 112. *Vænti eg ef ver berum ut Þor ur hofum varum er her stander à þennabæ, oc off hefr iafnan dugat, oc ser han Olaf, oc hans menn; þa mun gud hans bradna, oc han sialfr, oc menn hans, oc at engu verda.* h. e. *spero, si Thorum ex fano hujus prædij extulerimus, qui nos semper tutatus est, & is Olaum virosque ejus viderit, tum liquescere debere Deum ejus, ipsumque cum omnibus suis, & turpiter periturum.* Pluribus in locis ejusmodi fana quondam extitisse, multorum prædiorum nomina, quæ *hofgarden* & *hofberga* dicuntur indicio sunt. Nam cum multi simul reguli hic quondam fuerint, de quibus in not: ad Gautr saga. pag. 27. ijque non sacrarum minus quam civilium rerum curam gesserint, in aulis suis Deos eorumque fana habuisse, ambigi non potest.

Hofgydia pag. 31. 39. nomine quidem fani Dea, reipsa vates vel Sibylla fuit; quæ Deo Iumala ministrabat, & sciscitantibus responsa promebat. Quantæ autem existimationis fuerit hæc Pythia Colfrosta,

Ro-

Rorici & Siggeiri perſuaſio arguit, qui incertæ rei certitudinem ab ea ſibi expediri poſſe credebant. pag. 39.

Hofgydian var i ſuefni, *ſomnolenta erat vates* pag. 31. ſi cui ante hoſpitis non expectati adventum, ſomnus obrepat, ſupervenienti divitias portendi dici vulgo ſolet. ita & hæc Sibylla Colfroſa, ſomnolentiâ ſuâ Herraudo & Boſæ ingentes divitias, ſuis ingratijs, polliceri viſa eſt.

Hliſa *tegere* item *parcere*. 16.

Þu hefr hoggit mier nær. Occidiſti propinquum meum. 13.

Holld *caro*. 32.

Hollr fidus. 2.

Horpuſtattur, *pulſatio fidium*. Meſtari til horpuſlattar *citharœdus egregius*. 46.

Hreidur *nidus*.

Hrid *procella*, *prælium*. 32.

Hrimaſt, *de equis dicitur, cum attritu ephippij lœduntur*. Sadelbrytas 19.

Hrina *adhærere*. 22.

Huirfil *vertex capitis*. 58.

Hundtik, hynda *canis fœmina*. glottungs huntijk. 63.

Hyrliga *manſuete*. 26.

I.

Iafnan ſemper

Iafnaſt æquari.

Iarl p. 2. 4. frequens hoc nomen in inſcriptionibus lapidum Runicorum. Ballingſtad pråſtegård. *Hulmfrida lit gera badi bro, oc tua ſtain iftir bonda ſin Iarl oc ſuni ſina, Sigurd auk Hardſtain, auk Þorbiurn, auk Vnvidr.* h. e. *Hulmfrida ſubſtruc-*

structionem fieri curavit, & inscribi lapidem, in memoriam mariti Iarl, & filiorum suorum Siggurdi, Hardstaini, Thorbiurni & Vnvidi: Item Vigby Runasten: *Giridur, ok Vlfr, oc Ylbiarn, ok Obiarn, ok Runi þeir litu hakva stain at Iarl fadur sin: Ersid at bonda sin*. h. e. *Giridur, Vlfr, Ylbiarn, ok Obiarn & Runi incidi fecerunt lapidem Iarl patri suo, & Ersida* [fecit] *marito suo*. In aliis lapidibus legitur etiam Iarlebeck & Iarlebengi. Sed virorum hæc propria sunt nomina sequentia dignitatis & officij sunt. Olafs saga. cap. 2. *Iarl setti han* [Haralldr Harfagr] *i huario fylki til landstiornar, oc laug ad dæma*. h. e. *præsidem in quolibet territorio constituit, ad regendam provinciam & ius dicendum*. Porro cum præter magnum numerum filiorum ingenti etiam ex filiabus nepotum turbâ abundaret, qui singuli regna consequi nequibant, præfecturas istas, sed fiduciario titulo ipsis tribuit. Olafs saga cap. 3. *Han setti bad i laugum, ad hans attmanna skylldi huer taka Kongdom epter sin faudur enn Iarldom sa er kuensist var af hans attmonnum* h. e. *sancijt etiam ut paterno sanguine ab ipso descendens quisque regiam dignitatem, parente mortuo capesseret: qui vero materno sanguine ipsum contingerent, Iarlorum sive comitum ditione censerentur*. Qui posterioribus temporibus in Norvegia obtinuerit mos creandi Iarlos, quod eorum officium, quæ dignitas & privilegia, legesis in *Hirdskra*. Illud tamen hic de voce *skra* obiter addendum, non notari illâ societatem, nec legem & statuta, ut quibusdam est persuasum, sed scriptum, vel rem scripto comprehensam. Skra enim scribere est. Hirdskra de officio Cancellarij. *Canseler skal hafa sig sem idugligast wast Kongs malū, ok skal skra sem i wird i leggie, eigner þar sē*

keyp-

keyptar verda eda falla under Kongdomen h. e. *Cancellarius diligentissimè attendet negotijs regis, & perscribet æstimationes possessionum emptarum, vel fisco regio adjudicatarum* Inde *Landskulldar skra*, Index vectigalium & redituum. ibidem, *Han skal geta ad landskulldar skra Kongsins sieu rettar*. h. e *providebit ne index redituum regiorum sit falsus*. Ibidem *sattar skra* reconciliationis scriptum, *Hirdskra*, index vel scriptum eorum, quæ in aula servari debent. Sed hæc obiter. Porro Iarlorum dignitatem & nomen, in Borealibus hisce regnis jampridem abolitum, ditionesque ipsorum, eam ob causam, publico vindicatas scribit Arildus Huitfelt, quod fiduciaria potestate abutentes, præfecturas sibi & heredibus proprietatis titulo vendicare, factionumque studijs regibus, regnoque infidi & graves esse cœpissent. In carmine Iarl quemlibet virum illustrem notat Harvarar saga.

Dreckur med Iofri
Iarla meingi,
Ol gladliga
Ad Vpsaulum:
Madir marga
Mungat firda. h. e.

Cerevisiam hilariter cum Rege bibit multitudo virorum Illustrium, Vpsalæ: delâstat multos potus viros.

Ianhurd, jårndôr / *Ianua ferrea.* 33.
Iarnvidiur, *catena ferra.* 29.
Idugliga *assidue* 1.

Iþrotter, artes illæ quæ scitũ & ingeniosũ hominẽ arguunt. porro mendũ esse in istis verbis p. 2. lin 32. adparet, neque enim *Hermadur til iþrotta* bono sensu dicitur. lego *Hermadr oc vel fallin til iþrotta.*

Illmenne, *nequam, scelestus.* 84.

Illmæla, *imprecari* 21.

Ilt *malum.* ecki gengr ilt til als. *non omnis rei mala est causa*, uel *multa bene cedunt quorum malum videtur principium.* 27.

Inteckter *exactiones.* 2.

Irlingur p. 67. *serpentulus* qui tamen huic nostro in immanem crevisse serpentem vel draconem narratur. *Botti han hin mesti ovættur.* Ioh. Magnus lib. 17. cap. 5. duos immanes ursos, Saxo lib. 9. duos immanes serpentes ab Ragnaro Lodbrok superatos ajunt. At non ursos sed serpentem, & quidem unum, non hic tantum auctor noster, sed & ipsemet Ragnarus in epicædio suo, strophâ prima, variis nominibus & epithetis poeticis describit. Vocat enim *grafvitner*, quod in skalldskaparmalum celebre est serpentis epitheton. & *lingaulum* per ericam reptantem *flordarbykin* spiris ingentibus per terram sinuatum. Carmen ipsum apud OL. Vormium vide in appendice ad literat. Runic. â Magno Olavio ipsi communicatum. In carmine vero ad Thoram vocat ipsum *foldar fisk* terræ piscem. *Heiderlax* salmonem terrestrem. *Hringleygin bradragin*, è gyro se subito attollentem. Carmen hoc est,

5 4 3 7 8
Hatt hefe eg leifdu life
1 2 6
Liufogur kona minu:
13 9 14 15 16
Va eg ad foldar fiske
10 12 11.
Fimtan gamul vetra.
19 18 29 24 27
Hafa skal baul nema bite

Bra-

25 28 30
Bradragin mer dauda,
26 22 23
Heiderlax til hiarta
27 21 20
Hringleygin vel smiugu. h. e.
Ego, o pulchri coloris fœmina, charam vitam meam periculis exposui; ego quinderim annorum adolescens armis aggressus sum terrestrem piscem [colubrum] *habiturusque est sinuoso tergo in orbem volutus foramen ad cor usque: nisi ingentibus spiris subito evolutus terræ salmo mortis perniciem morsu mihi inferet.*

Iumala p. 27. 33. Finnonicâ & Esthonicâ lingvâ, quæ quondam eadem cum Biarmensium lingvâ, Dominum vel Deum sonat, qui veteri nostra Drottin vel Fanen seu Fan ut Ulfilæ ubivis scribitur, dicebatur. Quamvis jam sequiori usu, malum dæmonem hoc nomine adpellemus Vix autem aliud numen sub hoc nomine Iumala adoratum puto, quam Thori vel Odini, quorum tunc cultus universum septentrionem occupaverat. Nec simplici & paucorum hominum cultu numen istud propitiatum fuisse, ingentes istæ opes & donaria argunnt, quæ Herraudus & Bose abstulerunt, Deo Iumala una cum fano igne deleto. Sed templo quidem & idolo vim inferre potuerunt, cultum vero, qui non statuæ nec ædis parietibus, sed cæcis supplicum mentibus insculptus erat, delere non potuerunt. Nam & aliquot seculis post, tempore Olai Crassi, ab Thorero Hund, Carolo, & Gunsteno, idem Iumala, in Biarmia violatus legitur, Olafs saga cap. 135. Verum luco, non fano, tunc clausus fuit. *þeir komo fram i riodr nockurt; i riodreno var mikill skidgardr oc burd firi last.* h. e. *ad lucum quendam accesserunt, &*

in luco altum sepimentum ianuâ clausum fuit. Et paulo post. *I gardenom stander god Biarma, er heitir Iumale* h. e. *in area stat Deus Biarmensium Iumale vocatus.* Paulo post. *Borir veik aptur til Iumala, oc tok silfurbolla er stod i knäum hanum: han var fuller af silferpenigum: steipti han silfrinu i kilting sina.* &c. *Thorerus retrocessit ad Iumala, & pateram argenteam, argenteis nummis plenam e sinu ejus abstulit:argentumque in gremio suo recondidit.* Et mox: *Sidan rann Carli at Iumalum;han sa at digurt men it var à halsi hanom: Carli riedi til auxina,oc hio i sundur tygil,er var aptan à halsinũ, oc menit var fest vid, vard haugg bad sua mikit at haufud brautt af Iumalunum.* &c. *Deinde accurrit Carolus ad Iumala, viditq; crassum monile in collo ejus & extulit se curim,ut lorum, quo ligabatur monile in cervice scinderet. Tam gravis autem fuit ictus ut caput Iumala decuteretur.*

K

Karlmanlig *fortis* 6.
Karlmenska *fortitudo.* 6.
Kier *vasculum.* 37
Kieskimall *hillaris, iocabundus.* 5.
Kilfa, rudda, *clava.* 30.
Kiosa *eligere.* 14.
Klar *equus ex sectus, cantherius* 19.
Klær *ungves* 63.
Klora, *ungula vel ungvibus ledere.* 63.
Kongadur, kuengadur, *uxoratus.* 24.
Konrad *uxori imperans.* 69.
Kufl *pallium vel tegumentum vile.* 30.
Kyrsvelig *angustus, parvus.* 25.
Kyrkia *strangulare.* 47.

L.

Landfesta, *funis quo terra alligatur navis.* 54.
Land skialft *terramotus.* 32.

Landskyllder afráð / solarium i vel quicquid soli nomine Domino penditur. 2.

Lasin, laſid, *detritus*, *detritum* p. 3. lasara *magis detritum*, lasast, maxime detritum. eg lasna *deteror*.

Laun *præmium*. Fastr i launum *qui mercedem inique detinet*. p. 2.

Hlaup, *saltus*. simtan sadma hlaup. p. 9. ubique in veteribus observes ejusmodi exercitia strenua, saltum, luctam, cursum, iaculationem, natationem, quæ viros illo tempore non ornabant tantum, sed & faciebant: ut mirum non sit quod manu & animo prompti fuerint. Videatur Olaus Magnus. Sed viluerunt jam exercitia ista, & elangvit indomita illa animi vis, postquam peregrinæ deliciæ & luxus placere cœperunt: quibus quamdiu pares simus futuri, meum non est vaticinari.

Leidangur p. 10. est necessitas conficiendæ expeditionis navalis, nec multum differt à *leidung*, *herleidung*, *hernad*, *herfaur*, *viking*: videantur quæ notavit cl. Voss: de vitijs serm. lib. 1. cap. 5. & lib. 3. cap. 11. in voce *angaria*, *angariare*. ἀγγαρέυειν. Quarum vocum originem non Persicam, sed Scythicam esse, vel hic locus eviceret. *Angur* etiam maris sinum notat, unde nec incommode leidangur deduxeris, voce compositâ. Porro cum omnis coactio, dolorem recipientis arguat, adfinis illa significatio est, qua *angur*, *angurseme* pœnitudinem notat. Voce *Leidangur* comprehenduntur hominum operæ, arma, commeatus. Vpll. Kongabalk. 10. fl. *Nu biuder Konung lid oc ledung ut biude ut red oc vatt. Ta skal nemna hapn oc stamn, oc styresman, oc afeta alla.* h. e. *Rex militem & expeditionem indicturus, remigationem imperet & commeatum, Denominentur etiam* por-

portus, navis, gubernator, & vectores. Pro *afeta* h. e. vectores legitur in MS. *hafeta* h. e. remiges, quod rectius est, ut respondeat verbo *rod* quod supra positum est. Inde in O. LL. Bygdab. 28 fl. §. 5. argumentum est pleni & legitimi prædij rustici *at han ligger till hå oc hamnu.* h. e. *si certo remo & portui adscriptum sit.* Sensus vero legis est: si prædium novum ex veteri deductum militiæ oneribus adscriptum sit, proprio titulo se vindicat contra præscriptionem veteris prædi! Tenebatur autem unum quodque territorium quolibet anno, quatvor naves, viris, armis & commeatu instruere; unde ingentem classem confici necesse erat; quæ regijs auspicijs educebatur. Definiebatur etiam emansionis tempus à rege. eod. tit. 10. fl Si vero expeditionem nulla necessitas aut commodum exigebat, certâ pensione *Ledungxlama* redimebatur: Ita dicta, quod propter eam cessaret expeditio. Sed cui fini inquies, continuus iste expeditionis labor? scilicet, ut patriam tuerentur ab exterorum irruptionibus, & ind gentiæ publicæ subvenirent. Cum enim agris minus excultum solum incolis sustentandis non sufficeret, necesse fuit aliunde ea parari, quibus indigebant, etiam cum aliorum injuriâ: [uti eadem etiam causa fuit tot emigrationum & coloniarum deductarum priscis temporibus] & ab alijs rursus patiebantur, quæ ipsis prius intulerant. Piratica quippe istis temporibus inter honestos acquirendi modos numerabatur; nec reijcit in Polit. Aristoteles. Hoc interim incommodi exinde experti sunt, quod injuriæ tales perniciosis sæpe bellis occasionem præbuerunt, præsertim cum Codani sinus accolis. Vocabant expeditiones istas *austr leidung*, & *austr*

aufir veg: vofterviking autem fi in oceanum excurnendum fuit Iftis vero accihgebantur non tantum a territoriis fingulis electi, & illuftrium virorum filij juniores, militiæ tyrocinia aufpicaturi: fed multi etiam alii, quos famæ & opum invitabat incitamentum. Quin omnes qui vigefimum annum impleverant militare tenebantur. VpLL. Kongb. 10. fl. §. 6. fubiectique huic oneri fuerunt ufque quo fenectutis privilegio ifti eximebantur. Unde Thuare bonde dicit fe *fraeldan berferdum* h. e. *fenectutis privilegio militia exemptum*. Et cum tam exercitam femper habuerint militiam, navalem præfertim, non fine ratione dixit Corn. Tacit. lib. de mori b.Germ. *Suiones prater viros armaq; claßibus valere.* Nec operofior aut ærario gravior terreftris militia fuit, cum fuis ftipendijs militare tenerentur omnes, qui proprium fundum, aut feudum à rege poffidebant. Idem Gothorum noftrorum extra patriam inftitutum fuiffe, fi alia documenta deeffent, Vambæ & Ervigij Regum conftitutiones lib. 9. legum Vifigot. probare fatis poffent. In Norvegia etiam & Dania eandem militiæ rationem obtinuiffe, hiftoriæ & regnorum iftorum leges oftendunt. Notatu digna funt Arilldi Huitfelldij verba in præfat: verfionis Hirdfkra; quæ tametfi prolixiora, adfcribi hic merentur.

Vti ledung och krigshandel war så fordom förordnat uti Norrige / at hwar lånsman eller syfleman / af hwarie 15. mark silwer han sielf ägde uti inkomst / skullde han utgöra fem män uti tre månader / på hans och theras egen bekostning / icke på Kongens. Och hwar tiugu man / som hwar Lånsman eller Sysloman haswer uti förbod eller försuar af Kongen / ther-

af skulle hwar 20. man utgöra sex män / på theras egen bekostning i tre månader / med vapn wärior och fetalier: undantagandes nordersk i landet / hwar thet icke var så besatt eller bebygt: thär var hwart låhn satt och taxerat för itt antal folk. Thetta folk / tolf och tolf saman / blef satt på tolfmänningz skep. Teht är en tolfåra båt / [ty sådane skep eller iagter brukades först uti Norige] och war thär mänge hamnelåger och skeps redningar uti huart fylke eller lån / brede vid siökanten / som updroges och utdroges när och så ofta behof giordes / och ledung utbödz / sunnansiäls eller nordansiäls. Och wore sådane små skep uti bruk til så länge man sedan begynte med itt långskep af hwart fylke. Och war på hwart långskep 120 man.

Fast på samma maner hafwer warit hollit här uti Danmark / att ther hafwer warit nogra iagter bygde uthi huart hårad / uti siökanten. Och war all repdragen iord som är mark gulls iord / fierding / otting / fietting etc. Satt för ledung och landvärn / antingen the läge wid siökanten / eller ey: och utgiordes af hwar 24 mark silfwer iord / uti wärde / som siålsägare ägde / en iagt på 12 årar. Ty att tolftingzhampn / thet är den 12 man eller år / reses ey mindre än af 2 mark silfwer. Och uti huart hamnalag war en styreman / hwars gård icke gick til arf / utan på suerdzsidan. Och thet forty han skulle göra beskedd för sine hampnebröder hwem ther till hörde; och war han höfwitzman öfwer them: han hade skepet uti gömmo: på hwart skep voro 12 män / föruthan Styremannen. Han och hampnebröderna skulle sielf bekosta skepit / thet updraga eller utdraga när behof giordes. The skulle och sielf försörja sig / med thre månaders fetalier / med wapn och wärior /

som

ſom war ſplut/ ſårnhatt/ tre tolfter wiſlar. Alle land-boa bönder wore och ſatte / ehwem the tillhörde / men efter ſkylld och landgille / icke iordewårde: och war be-råknat ſå / att then thår gaf eller utredde 3. ertug ſilfwer uti ſkylld / han ſkulle utgöra 3 mån; then thår utredde 2. ortug ſilfwer uti ſkylld / ſkulle utgöra 2. mån. Hwilken landbobonde ſom ringare gaf till ſkylld och landgille/ eller ſiälf-ägare / ſom hade ringare uti jordewårde / än ſom föreſkrifwit ſtår / the giorde hwarken ledung eller landwärn / män ſäte altijd uti qwarſätto antingen thet war inhyſes mån eller faſte-gårds.

Leinevog *tecta & occulta ſtatio navium.* 43.

Lids bæn , *rogatio auxilij.* 36.

Lien mikid p. 2. Recte monet Conſultiſſ. Dr. Loccenius, originem Iuris Feudalis ſeptentrionis populis deberi. Nam fuit hæc priſcorum noſtrorum regum cautio , ut in filiorum & civium meritis remunerandis, ſuæ etiam & publicæ ſecuritati providerent: Nec ea ipſis conferrent præmia , quæ poſſeſſionis ſecuritate fiduciam peccandi darent. Charus parenti Siodus fuit: ditionis tamen conceſ-ſæ uſum non dominium ipſi indulſit. De Haralldo Pulchricomo ita Olafs Saga cap. 3. *Han gaf ſonum ſinum i huariu þeſſu fylki halfar allar tekiur , oc þad med, at þeir ſkylldu ſitia i haſati , ſkaur harra enn Iarlar, enn ſkaur lagra , enn ſialfr hann.* h. e. *filiis ſuis in ſingulis hiſce territorijs dimidiam vectigalium partem conceſſit , & hoc inſuper , ut in ſolio ſederent uno gradu ſupra Iarlos , ſed uno gradu infra ſe regem.* At , inquies, plenum ipſis dominium relinquere non potuit , quolibet civium domino exiſtente fundi ſui? Hoc quidem ante ipſius tempora ita ſe habuit: ſed ip-

ipse regno potitus, omnium possessiones & iura invasit. Olafs Saga cap 2. *Han eignade ser vendliga alt land, oc all odaull badi bygder oc satir oc uteyar; eignadiz han oc marker allar oc alla audn landzins: veru aller bænder hans legumenn oc landzbuar.* h. e. *Evestigio per vim sibi subjecit omnem ditionem, omnesque fundos cultos cum tugurijs & insulis in mari dißitis: subjecit etiam sibi tesqua, & omnia inculta terræ, erantque rustici omnes conductores possessionum ipsius* De Haquino Adalsteins Fostre ita Olafs saga cap. 9. *Gaf han þeim land, med þeim skilldaga, sem forr hefdi verit, at þeir skylldo hafa helming skylldar skatta vid han.* h. e. *hac ratione terras ipsis tribuit, qua prius obtinuerat, ut dimidium tributorum cum ipso caperent.* Hæc etiam est mens Legis nostræ Ostrogothicæ Bygd 28. Flo.k *annar skylldar bade med Konunge oc Iarle, oc annar skylldar ey utan med Konunge.* h. e. *alter Regi & Comiti simul vectigalia pendit, alter regi tantum.*

Lietta, *levamen, gratia.* 13.

Liflat *amißio vitæ.* 16.

Ling, *erica vel myrica sylvestris.* 30.

Hliota. ɪad hafdi hliotist af han. *hoc damnum acceptum est propter ipsum.* 10.

Lokleysi *quod est sine operculo, lippis & tonsoribus notum.* 1.

Lokreckia, **Lus-lutsang** *lectus asseribus undique clausus.* 6.

Lycklarad, *potestas clavium, dispensatio penus* 48.

M.

Malshattur, *modus loquendi.* 3.

Matdreigin *debilitatus.* 54.

Matgiera *coquere* p. 29. *μάγειρος coquus*

Mæ-

Nætur greida, *exceptio hospitalis, tractatio* p. 25 in Vlf Vggasons saugu dicitur *fargreida* humanitas quæ hospitibus exhibetur.

Nein, *nec ullus* p 8, ey neitt, *non aliquid.*

Niding, pag. 23. *turpis, vilis, ignavus & omnium contemptu dignus.* notat etiam *scelestum & facinorosum.* Nid *contumelia.* Nidvisa, *carmen in alicujus contumeliam & infamiam conscriptum* Gretla. *Han skal beita huors mans niding.* Vetus est provocationis formula, & exprobratio ignaviæ. Olafs saga. cap. 125. *Mæle eg þad um, sagdi Sigridr, at þu verdr huers mans nidingr, ef þu hefner ey Asbernar.* h. e. *Id prædico, ait Sigrida, omnium te improperijs expositum fore, nisi Asberni cadem ultus fueris.* In lege veteri de duello dicitur *trisnidingur* homo ignavus, alienæ tamen fortitudinis insectator. *Nidingzverk*, quæ sint, vide Lexicon Consultiss. Dr. Loccenij & Lexicon Magni Olavij apud Vormium.

Noatunum. p. 4. Inter sancta domicilia Asarum & quidem Niordi sedem Noatuna, enumerat Edda, in Gylfaginning. Postquam vero Niordus cum Odino & cæteris Asis Vpsalæ morari cœpit, nomen id prædio cuidam non multum inde dissito im-

positum fuit. Situm hoc prædium ex adverso Vlauna est, & corrupte jam Nontuna pro Noatuna dicitur. Mendum etiam est in Snorrone p. 5. versionis Danicæ: *Niord gaf han Moatum, oc Frey Upsal:* Corrige Noatuna: ita enim eum scripsisse ex pag 9. liquet, Niord af Noatun: & Consentit *Langfedgatal.*

O.

Obrialad *non imminutum.* 3.

Obundin no'n *nomina plenis literis expressa* p. 21. *bundin nafn, nomina intricatis literis occultata.*

Odæmi *prodigia* 18. 29.

Odruvijs *aliter.* 9.

Ofurlide borner *à multitudine superati.* 5.

Ogrynni *fundo carens.* Ogrynni lids *innumerabilis exercitus.* 59.

Olværd p. 51. vide not. Gautr.

Ordsquide *proverbium* 1.

Orkumsl *læsio, damnum* 7.

Ormaland. p. 69. quam terram hoc nomine intelligat nescio: nisi forte Angliam sic appellet, quod ibi inter serpentes enecatus fuerit Rex Ragnarus Lodbrok: sed in re incerta nihil assero.

Ormul, *non pulvis, athomus.* 40.

Orvænt *non expectatum.* 29.

Ospurul, *rerum novarum non avidus.* 43.

Osvifin, *animum non mutans.* 5.

Oþarf *damnosum* 18.

Ovigur *vulneratus & prælio inhabilis* 4.

Oviti *deliquium* 31.

Ovænliga *præter spem & votum.* 17.

P.

Pell *tapetes pretiosi* 33.

Q.

Q. vid K.

R.

Ringr p. 1. Mul is Principibus hoc nomen, vel potius cognomen fuit Ingelli Daniæ Regis patrem hoc nomine appellat Gautreks saga. Ringonis Hedemarkiæ, in Norvegia Reguli meminit Olafs saga cap. 38. A Ringone quopiam, nomen ditionis Ringarike descendisse quis ambigat? Patrem Ragnari Lodbroks Sigurdum Ring cum Haralldo Hilldetanno *Daniæ* rege pugnam conseruisse & alii & hic noster cap. 8 ait. Hunc tamen non Sigurdum sed Haquinum Ring adpellat Chronicon vetustum quod plerique nostrates sequuntur. Eundem vero fuisse Haquinum & Sigurdum vix mihi persuadeo, quod antiquo more plura nomina propria non usurpaverint, contenti suo simplici nomine, & patris, ea flexione quâ in Cornelio Nepote dicitur Aristides Lysimachi filius, Epaminondas Polymni filius, Themistocles Neocli filius, & plures alij, aut ejus loco cognomine addito: quod ab indole, industria, studio, corporis viribus, aut alio externo vitio, vel privilegio, non tam sibi ipsi adsciverunt, quam ab aliis impositum usurparunt.

Rubbungligur, *grofi ansittet / turpis & decolorata facies.* 48.

Rudda, kilfa, *clava.* 61.

S.

Sakast um *curare, pensi habere.* 11.

Saungvit yfer Þeirra hausamotum p. 35. idem est quod latini dicunt, *conclamatum est*: aut certe nænias aliquas super defunctorum capita cantari mos fuit, quibus vivere ipsos desijsse significabant, manibusque ipsorum placidam quietem precabantur. Ita & Herraudus bona fide spondet non timeri amplius debere Colfrostam & cætera monstra, utpote quorum extremis ipse interfuerit, & ultimam conclamationem addiderit.

Sax *gladius acutus & in modum cultri fabricatus, unius aciei*, enbat. pag. 62. Quid si Saxonum genti ab hoc gladij genere nomen? *Agnsax* in Edda & Hervarar saugu culter est, quo escam hamo imponendam in frustula scindunt piscatores.

Han sigldi til Saxlands, p. 9. Maritimas quondam regiones ad Albim & Visurgim tenuere Saxones.

Seggur *vir* poet: 21.

Seirna *tardius* 20.

Signat var Þor, p. 49. *consecratum Thoro Deo*, certis scilicet verborum formulis, forte & aliis cæremonijs additis. Notatu autem digna est vetustissima in comessationibus ratio bibendi in memoriam & venerationẽ Deorum. Primo autem hic circumfertur poculum Thori, inde omnium Asarum, seu Deorũ reliquorum simul: tum Odini & Frey: sed hic circumferendi poculi ordo perpetuus non fuit. Quin ejus Dei poculum primum circumlatum, in cujus honorẽ facta aut festa & genialis comissatio instituta erat. Ita apud Snorronẽ in vita Haquini Adalsteins

fostra, Odini inde Thori poculum consecratū & exhaustum. Post abolitas gentilitatis abominationes, hæc tamen cæremonia propinandi in memoriā Dei optimi maximi cum gratiarum actione pro immortalibus ejus beneficiis, apud nostrates ruricolas in hodiernum diem obtinet. Meliori longe instituto, cū nō faciunt qui virorum principum aut amicorū absentiū sanitatem plenis fanci ..us propinant, usq; quo non superfit sanitas. *Helgat var Asum; Helgat var Frey*. p. 50-51. Omnia hæc ad venerationē Deorū pertinebāt.

Siodfelldur, *crumenam implens*. 3.

Siofærr skip, *navis bene instructa, quæ maris injurias non reformidat*. 54.

Sirpuvers *carmen magicum efficacissimum*. 21.

Skapifarin, vel skapifarin, *præstanti ingenio præditus*. 2.

Skaplynde *indoles*.

Skeid p. 66. *navis longa*. Olafs saga. *Erling atti skeid eina mikla XXXII. at rumatali, oc so mikid at þui. Hana hafdi han i viking eda i stefno leidangr, oc vero þar á CC. manna eda meir.* h. e. *Erlingus navem magnam possedit 32. locorum, & pro istis etiam grandem. Ea utebatur in piratica, & in expeditionibus mutatiibus. Vehebat autem ducentos viros aut plures* Skeid skipada. Ibid cap 33. *armis virisque instructa navis*

Skialdmær, *virgo clypeata, virgo martia*. 4.

Skiepna, *quod creatum est, animal*. 35.

Skiergreppur *nomen avis, ex earum genere quæ litora obvolitant*. 62.

Skildsemi *cognatio* velia skyldsemi, ręttna ſkyld-ſkap. 56.

Skraukva *confingere* p. 1. inde in LL. Skrookſokner, calumnia, Skrookvottar, skrookvitne *testes men-*

mendaces, Liugvottar. *Esaia.* 14.
Skrok *superstitio, conficta religio.*
Slà, tuerlista. 64.
Sla horpu, *fidibus canere.* 49.
Slag. *pulsatio fidium, testudinis vel lyra.* Solebant autem hanc artem â fluviorum numine quod nostris Strömkarl / vel forsman dicitur, discere, unde & hic p. 50. *gygiar slag* h. e. *Strenum musica vocatur.* Gygr & Margygr Haf-fru Olafs Saga minor cap. 15. *Þa la fyri Karls-arose Kuikinde Þad margygr var kallad, fiskr nidr eda hualr, en kona upp after linda stad.* h. e. *ante ostium fluminis karlsar marinum monstrum Margygur fuit, inferiori parte piscem aut balanam, supra coxam faminam referens. Rammaslag.* p. 51. cum fortiter pulsatæ fides sonoram magis edunt musicam. *Drambuslag* p. 50. Dramb superbia, ostentatio, inde forsitan *Drambuslag* cantus fidium superbus, & ad ostentationem artis, *Hieranda bliod*, videri potest esse musica militaris. *Faldafyker*, est saltatio concitatior, cum ita choreas ducunt fæminæ, ut vela capitum per aera volitent. *Sla dans*, in Troiomanna saugu, *Choreas ducere. Voru þar slegin riker dansleiker, oc komu til hennar kurteisustu konor i borgini, ad sla dansin.* h. e. *pulchra ibi ducta sunt chorea, veneruntque ad eam, in arcem scitissima famina, ad saltandum.*

Slægpunga. p. 3. item *meira enn tilflod* p. 3. Grati solent esse Principibus,qui nova prædādi vocabula excogitando, civium facultates specioso prætextu invadere sciunt. Per se gravia satis sunt onera publica, præsertim cum augeri ea, necessitas publica flagitat. Ideoque admodum conducit ista exactorum & publicanorum modestiâ mitigare. Sin vero he-

horum accesserit asperitas, & injustitia, subditos sæpe concitant ad peccandum in jura Principum: unde graviſſima sæpe incommoda existunt. Profecto qui exigit *meira enn tilstar*, h. e. plus quam debetur, non minister, sed proditor Principis est. Delicta enim ministrorum Principi imputantur, non castigatâ statim sceleris audaciâ. Unde inconsulta sæpe subditorum vindicta, ipsis plerumque, sæpe & Principibus exitiosa. Ita injustitia & avaritia Siodi ipsi tandem exitio fuit, & hostile odium inter patrem regem & filium Herraudum concitavit.

Slingastur *ad artes aptiſſimus.* 4.

Slippur, *inermis*, *togatus* p. 58. Sloppur *toga*. messusloppur meſſehake.

Smalandum p. 2. Inepta est Ioh. Magni derivatio Smalandiæ, à *smala* quasi *Smalaland*: non pecudes tantum, sed & armenta smaladicuntur; & busmali Gautreks saugu p. 271. & 275. & *Smalamadur* in Gretla: *Custos armentorum.* Vestrogothia, & aliæ provinciæ pecudibus abundant, neque tamen Smalandiæ vocantur. Sialandiam, Fioniam & ceteras insulas Danicas Smalandiam olim appellatas scribit Meursius p. 32. & de alijs Vatzhyrna. *Dumbur Kongr ried fyrir hafsbotnum, þeim er ganga á land suder af Risalandi: enn fyrir Dun ein er haf þad er nu er kollad Dumshaf: liggia þar i morg smalaund.* h. e. *Dumbus Rex præfuit finibus maris, qui continentem, ex adverso terræ Risaland, ad meridiem stringunt: extra insulam Dumnam mare est, quod Dumnicum mare* [sinus Botnicus] *jam appellatur: in quo multæ parvæ terræ* [insulæ] *sparsim iacent.* Smalaund ergo parvas terras significat. Sed qui conveniet hoc Smalandiæ ampliſſimæ ditioni, in-

 quid

quies? Respondeo, land in veteri lingva accipitur sæpius pro agro frugibus prod: cendis apto. Unde markland / Örifland / ortugaland / peningsland / rustico cuilibet nota vocabula. Cum igitur Smalandia maximam partem sit sylvestris, & angustorum agrorum, ac plerasque fruges percipiant incolæ, ex tydlor och suldfoland / telquis scilicet ustulatis & consitis, recte eam ob causam vocata est Smalandia terra angustorum agrorum. Contra Vplandiam vel, ut vulgo dicitur, Oplandiam antiquitus Oflandiam dictam crediderim, quod amplissima habeat latifundia. Quod de Smalandia diximus confirmant etiam leges Vplandicæ tit. de iure Regio 2. fl. §. 9. *þa er þen Konungr til land oc rikis laglika kumin, med Vpsueum, oc Sudermannum, Giotum oc Gutum oc allum Smalendingum* h. e. *tunc legitime Rex terræ & regno præfectus est, cum voluntate Vplandorum, Sudermannorum, Gothorum & Gotlandorum & omnium Smalandorum.* Fallitur quisquis solos Smalandiæ jam sic dictæ incolas hic memorari existimat. Quin hoc nomine comprehenduntur minores omnes regni provinciæ quæ tamen in electione regis ius suffragij semper habuerunt. Ostrogothiæ porro fuisse partem antiquitus Smalandiam satis liquet ex O. LL. Refstabalk. 3. fl. §. 2, quod iisdem legibus regerentur, & sub una iurisdictione comprehenderentur. Nam singulæ provinciæ suum proprium ius quondam habuerunt. In vilkina saugu pag. 100. Smalensko vocatur Smaland *Han kiemur fyri þan stad er heitir Smaland.* Sed scriptionis ibi vitium est: neque enim eâ terminatione finiri urbium nomina solent.

Smasveinar, *sunt pueri & famuli honoratiores in aulis.* 20.

Snop-

Snoppungr *colaphus, alapa.* 59.
Sokndiarfr, *invadendi audax.* 67.

Sonar Odins p. 1. fuit hic Odinus per orbem arctoum longe celeberrimus, non tam illustribus facinoribus quam præstigijs & artibus magicis. Plures autem habuit filios, à quibus illustriores regum familiæ in septentrione propagatæ sunt, quod & auctor noster fatetur: *af þeim ero fregaster Konga atter komnar a Nordur londum* h. e. *ab illis celebriores regum familia hic in septentrione.* Eo etiam respicit Arnvidus cæcus ad Olaum Skautkonung. Olafs saugu, cap. 91. *Þer hetud Olaf digra dotter þari Ingegerd er kongborin er i allar kuislur af Upsala att, er þignust er á Nordurlondum. þui ad su er komin fra Gudunum sialfum.* h. e. *Promisisti Olao Crasso filiam tuam Ingigerdem, regio undiquaque sangvine natam ex familia Upsalensi, quæ maxima est dignationis in orbe arctico. Illa namque á Dijs ipsis descendit.* Et porro ibidem addit. *Gudinbasdu leingi hast rókt á attmonnum sinum, þo at nu urakiz margr þan atrunad* h. e. *dij prisci curarunt reges, progeniem suam, quamvis iam repudietur hac religio ipsis quondam exhibita.* Præterea qui laude bellica claruerunt, adoptivo nomine, Odini filij dicebantur. Tanta etiam non nullorum fuit ambitio ut licet Odinum sangvine non attingerent, eius tamen posteros se iactarent. sicubi tales celebrantur, non scriptoris sed ipsorum est peccatum.

Soppur *pila.* 7.
Soppleik *lusus pila.* 6.
Spilla *perdere corrumpere.* 14.
Stafnbui *fortissimus quisque miles qui in prora & puppi collocari solebat, in prælio ad defendendam navem contra hostium insultum.* 9.

T.

Tro-

Þ.

Þarfleysa, *quod non iuvat* vel *in quo nullum est commodum.* 20.

Þockafsell *gratiosus.* 3.

Þora Borgarhiortur p. 67. Thora Hiortur [cervus] simplici nomine ipsimet Ragnaro Regi marito, vocatur, in carmine ad Aslaugiam, Sigurdi Fofnis bane filiam, quam rustica veste tectam, sed formâ & indole nobilem, post Thoræ mortem, in uxorem ambiebat.

1 3 2
Villtu Þennan Þiggia,
8 9 10 11
Er Þora Hiortur atte,
4 5 6 7
Serk vid silfur ofmerktan?
12 15 13 14
Soma allvel Þier klade:
19 18 17
Foru hendur hwijtar
16 20 21 22
Hennar um Þessar gerfar.
23 25 27 28
Sú var Budlunge bragna
24 26 29 30 31
Brud mier Þeck til dauda. h. e.

Visne hanc à me vestem dono accipere argento intextam, quam

quam possedit Thora Hiortur? admodum te decent vestes. Ipsius candida manus per hec opera errabant. Ipsa mihi, virorum Principi conjunx erat chara ad extrema usque fata.

Pari, nec minus scito carmine respondit Aslaugia;

2 1 3 5 4
Þore eg ei þann þiggia,
10 11 12 13
Er þora Hiortur atte,
6 7 8 9
Serk vid silfur ofmerktan;
15 17 16 14
Soma eig mier klade.
18 19 20 22 21
Þui em eg kraka kaullud
23 24 25
I kolsuortum vodum,
26 27 28 30 29
Ad eg hefe griot ofgeingit,
31 33 34 35 32
Oc geitur med sio reknar. h. e.

Non audeo vestem acceptare, argento intextam, quam possedit Thora Hiortur: non decet me vestis. Ideo & cornix vocor in panno nigro & vili: quia per saxa reptavi, & capras ad littus pepuli.

V.

Vareigd *cauta.* 57.
Valkr *fortis.* 8.
Vættur *troll.* 20.
Vedratta *tempestas.* 18.
Veg ok vanda, *honor & periculum.* 59.
Verr bodin *non aequalis, humilior,* p. 6. fullbodin, fulkofta, *par aeque praestans.*
Vesna *peior fieri.* 18.
Vid *nos duo.* 38.
Vid utan, vel utanvid, *extra alios, homo solitarius.* 67.
Vidtauka *acceptio.* 66.
Vikingr *pirata.* 3.
Vinfastur *in amicitia constans.* 5.
Vinsælld *gratia* 11.
Vimnerskog vide Biarmaland
Viti *pœna* p. 21. Helviti *pœna mortis.*
Umbrot *lucta.* 32.
Umbuning *apparatus.* 26.
Undandratt *exceptio.* 36.
Upporpin 56.
Utibur, *repositorium rerum pretiosarum.* 10.
Utlater, *expensa, debita.* 2.
Utlægr *in exilium eiectus.* 12.

Addenda p. 75.

Brudebeck. *Sat hun à bradebeck med hialm oc brynnju* p. 4. Nuptiarum die indui sponsa quam ornatissimè solet, & honoratissimo inter convivas loco collocari: qui dicitur Brudebânk h. e. scamnum sponsæ: Et dies ipse non tantum ob anteactam pudice vitam, sed etiam in honorem conjugii, hedersdag h. e. dies honoris vocatur. Nulla autem ornamenta sibi, in nuptiarum solennitate, magis honorifica adhiberi posse putavit Brinhilldur, quam loricam & indumenta militaria quibus inter præliandum adsueverat virgo.

Lecg

Lectori candido S. P. D.

Leviculis hisce notis meis, ex inscriptionibus lapidum Runicorum tabulam subjunxi nominum viris fœminisque propriorum. Deberi hoc pietati majorum nostrorum putavi, qui non operosis monumentorum titulis, sed simplici nominis notatione, quæ defunctis debebatur, gratam memoriam conservare studebant. Si numerum horum miraberis nominum, quis enim tantum, in alia lingva dabit? tum magis id facies, ubi intellexeris lapidibus non adeo multis hunc deberi. Si cui animus & otium foret lapides qui per totum regnum reperiuntur exscribere, nominibus que, quæ in illis reperiuntur, ista addere, quæ historiarum monumenta suppeditant, numerus decuplo major confici posset. Sed vel hic docuerit quanta lingvæ nostræ quondam fuerit ubertas. Omnia enim ista nomina certæ sunt significationis, & pro cujusq; indole imposita: obsolevere tamen pleraque, postquam ea frequentari cœperunt, quæ in sanctis literis habentur. Tantum erat quod te volebam, Lector candide. Vale,

A.

Abiurn.
Adil, Adisl.
Afotigi. Afutr.
Agvid.
Ainbar.
Aist. Eist.
Aki, Aker.
Al. Alli.
Alak.
Alf.
Alfgeir.
Alfutan, Alften.
Alfrid.
Alfrik.
Alguter.
Almger.
Alrik.
Alti.
Ambiurn, Ambiárn.
Andgrium.
Avi.
Andórkir.
Andsudr.
Andvitr.
Ane.
Anundr.
Angur.
Arfuid.
Argudr.
Ari.
Arl. Ariler.
Arlveid.
Arnbiurn.
Arne.
Arngeir.
Arngrim.
Arnþor.
Arnvid.
Arte.
Arulf.
Asbiorn. Esbiurn.
Ase.
Asgeir. Esgeir.
Asgrim.
Asgutr Asgautr.
Askil.
Asmundr.
Ast.
Astulfr.
Asvaldr.
Asvid.
Asulfr.
Asur.
Atbiurn.
Attil.
Avalr.
Audi.
Audgeir.
Audkier.
Andulfr.
Audmund.

Æ. Å.

Åberfastr.
Ådvetr.
Ågil.
Ågilbiorn, forte Ægilbiorn.
Ågir.
Ågul.
Ågutr.
Åmit.
Åkil.
Åmund.
Årngisl.
Åsfutr.
Åvåter.
Åvidr, åividr.
Åvinder.
Åurse.

Famin:

Arnbarga.
Asþis.
Asgerd.
Asta.
Astrid.
Askyn.

Asktra.	Aurlau.	Ämiuke.
Audger. Aud-gerd.	Äyder.	Ärnþis.
	Ämfrid.	

B.

Bali.	Biarter.	Brander.
Bargfvain.	Billingr.	Brudde.
Bardr.	Bini.	Brufe.
Bel, belfi.	Birle.	Bryanaulfr.
Bergmund.	Biur.	Brynte.
Bergþor.	Biurn. Biörn.	Burgulfr.
Bergulf.	Bikur.	Butn.
Betn.	Bofi.	Byg.
Biarnulfr.	Botvidr.	Byrgair.

Famin:

Benkfrid.	Bothilld.

D. vide. Þ.

Dan.	Delfi.	Diarfr.
Deviki. *Divico.*	Dialfi.	Dulftain.

Famin.

Dirva.

E.

Ebbe.	Elof.	Erland.
Edgeir.	Emkil.	Ermunder.
Egikier.	Emunder.	Ernfaftr.
Eir.	Erfatt.	Erftain.
Eift.	Erikr.	Erubiorn. Frin-(biurn.
Eiftulf.	Eringer.	Efmar.

Famin.

Elif.	Erfrid.	Eytifl.
Eingrid.	Erlyk.	Eymþys.

Fadi.

Fadi	Feigr.	Frygge.
Fair Far.	Feire.	Frustain. Fry-
Farbiurn.	Feiſkbiurn.	Fulgr. (ſtain.
Farulf.	Find.	Fuluki.
Faſtbiurn.	Finvider.	Fulkvar.
Faſtger.	Fiuluar.	Fulkvider.
Faſti.	Forgudr.	Funtin.
Faſtulf.	Forgun. For-	
Faſulf.	Fridi. (gundr.	

Femin.

Faluk.	Faſtlauk. Faſt-	Fiki.
Fåſtrid.	Faſtvi. (laug.	Fulkvi.
Faſta.	Fider.	Frugerder.

G.

Gaute. Gute.	Giſſur.	Gunbiårn.
Geirbiurn. Gir-	Gudaker.	Gunlaif.
biårn.	Givlin.	Gunli.
Geirfridr.	Grifi.	Gurmund.
Geirfys.	Grimr.	Gunnimar.
Geirildr.	Gubbe.	Gunnomir.
Geirmundr.	Gudaſtr.	Gunvar.
Geirtiårfr.	Gudhaſter.	Gunvider.
Gerder.	Gudfaſt.	Gunulfr. Gun-
Gillingr.	Gudlaifr.	Gurider. (ulfr.
Gir.	Gudrikr. Gu-	Gus.
Girfaſtr.	trikr.	Gutirfr.
Girmar.	Gudſtain.	Guti.
Gis.	Gudvar.	Gutorm.
Giſl.	Gulbiårn.	Gutvid.
Giſmund.	Gummi.	Gylle. Golle.
Giſulf.	Gun.	Gynne.

Femin:

Gamalaug.	Gudar.	Gudruna.
Geirlaug.	Godilldr.	Gunhilldur.
Giarvi.	Gudilf.	Gunna.
Gidyr.	Gudlaug.	Guntraid.
Giflevi.	Gudrid.	Guntrude.
Girid.		

H.

Hagul.	Herleif.	Hulfaftr.
Hakun.	Heurfe.	Hulfidtr.
Hulbiurn.	Hiaker.	Hulmdir.
Halfdan. Half-	Hialmar.	Hulmgeir.
Halgun. (tain.	Hialmfaft.	Hulmfaft.
Halkield.	Hialmgeir.	Hulmfridr.
Halftain.	Hialmken.	Hulmftain.
Halvard.	Hidinfaft.	Hulmvidr.
Hamakr.	Hidinge.	Humle.
Hamingr.	Hiftan.	Humbiurn.
Hanund.	Hiftor.	Hunifrar.
Harftain.	Himvigge.	Hunulf.
Hatr.	Hinunder.	Hurulfr.
Haug.	Hiriar.	Hufkarl. Hu-
Helge.	Hugvigr.	kal.
Heti. Hâti.	Hulbiurn.	Huitter.

Fæmin:

Hâifvi.	Hiâlmdis.	Hulmdis.
Hâurlau.	Hidinfaft.	Hulmfrid.
Hedindis.	Hulda.	Hulmlauk.
Helga.	Hulma.	Huemger.

I.

Iad.	Iarlebek. Iarle-	Iarn.
Iarl.	beng.	Ibiurn.

Id-

Idkin.	Ingibierl.	Irbiårn, Irobiur.
Ierfulf.	Ingimårr.	Irmun, Irinmunder.
Ierund, skald.	Ingirbiårn, Iggibirn.	Isbiurn.
Ietur.	Ingefast, Iggifastr.	Isefast.
Igeir.	Ingemar.	Isegat.
Igrim.	Ingemund.	Istain.
Igul.	Ingestain.	Ivar.
Igulbiårn, Igulbiurn.	Ingevald.	Iubbi.
Igulfastr.	Ingolf.	Ibiurn.
Ihiul.	Ioni.	Iufur.
Ilingr.	Inul.	Iufurfast.
Ilisli.	Iogeir.	Iulbiurn.
Ilugi.	Iorgir, Iorgil.	Iulfastr.
Imingr. Imming.	Iolfast.	Iusi.
In.	Iorvitr.	Iymfastr.
Ingialld, Iggialdr.	Iorund, Iuruntr.	

Famin:

Iesfrid.	Ingiburg.	Irinvi.
Idurun.	Inger. Ingiger.	Irlaug.
Ifridr.	Ingifrid.	Iskirun.
Igulfastvi.	Ingiluk.	Istrid.
Igulfrid.	Ingiþura.	Itilvi, Itilvidia.
Igilþura.	Ingrid.	Iugir.
Imki.	Inguna.	Iurvi.
Imlauk.	Inosvi.	Iufurfasta.
Inga.	Io.	

K.

Kabbi.	Kare, Kiår.	Kassi. Kosi.
Kakulfr.	Karl.	Kaugr.
Kalf.	Kartungr.	Kåtevastr.

 Kåru

Kårnkr. Krukr.	Kigumåler.	Kuik.
Kåtilbiurn, Kel-biurn.	Kilaugr,	Kuikulfr.
	Kimfas.	Kuiften.
Kåtilfaftr.	Kitl.	Kulifr.
Kåtilmundr.	Klaki.	Kulve.
Kerumbr.	Knaks.	

Fæm:

Kåula.	Kiåluk, Kilaug.	Kinlaug
Kåtilgir. (lyka.	Kilauf.	Kulla.
Kåtilauk. Ketil.		

L.

Leffe.	Lifker.	Litgern.
Lidzmadr.	Lifftain.	Liutr.

Fæmin:

Luna.

M.

Man.	Muli.	Murfe.
Meginbiorn.	Mululf.	Mutin.
Ming.	Mundi.	Myntil.
Miti.	Mungeir.	

Fæmin:

Mær.	Marod.

N.

Nanir.	Nefgeir.	Nif.
Nåri.	Netil.	Niftbyr.
Nåfi.	Nibbiår.	Nuki.
Nefialdr.		

Fæmin:

Nitilgerd.

O.

Obiarn.	Odgille.	Odifle.
Odbiurn.	Odgrimr.	Odfmundr.

Od-

Odvidr.	Orniuter.	Ofnikin.
Ofari.	Osbiurn.	Ofpakr.
Olafr. Oleive.	Ofi.	Ofvay.
On.	Ofider.	Ofur.
Onhualer.	Oski.	Ofyrk.
Ondfval.	Oskål.	Ottar.
Ormr.	Oslak.	Otryggr.
Orngau.		

P.

Piffer.

Q. vid. K.

R.

Radvaldr.	Rafkulf.	Rouli.
Rrafn.	Raudr.	Rőrikr.
Ragnar, Regnar.	Råf.	Rualldr.
Ragnfaft.	Hridulf.	Rulmar.
Ragnvaldr.	Rikatr.	Runfaftr.
Raltulf.	Rikvidr, Rifk-	Runfeigr.
Rambiorn.	Rinvidr. (vidr.	Rumak.
Ramundr.	Hrói.	Runi.
Rani.		

Fæmin:

Hragnhilld.	Rikundr.	Runa.
Ragnilfi.	Hruloik.	Runfrid.
Ragnfrid.		

S.

Sagfi.	Sibbiurn.	Sighautr.
Såulfr.	Sifftain.	Sigmar.
Sålvi	Sigdiårfr.	Signiuter.
Såfur.	Sigge. Sigat.	Sigreif, Sigråif.
Seyrfaftr.	Sigfaft.	Sigrik.
Sibbi.	Sighiålm.	Sigftain.

Sigtarf (Sigterf,
Sigtirf, Sig þurf.)
Sigtrygger.
Sigvaldi.
Sigvard.
Sighvatr.
Sigvidr.
Sigulf.
Siggurd.
Siliarf.
Sioli.
Siridrr.
Skaldeinl.
Skardi.
Skegge.
Skioldvard.
Skovigr.

Skutlage.
Slerkier.
Slure.
Slurverkr.
Snåriniarn.
Snorrir.
Sote. Suti.
Spavakr.
Spintvar.
Standinger.
Stain.
Stainbiurn.
Steingeir.
Stig.
Stigelbiårn.
Stipkarl.
Stodi.

Stodbiårn.
Store.
Storbiorn.
Storulf.
Studgil. Studkil.
Suarthaufdi.
Suerdung. Suerting.
Suerker, Suerkil.
Suetor.
Suiefaftr.
Suir.
Sun.
Sunatr.
Surbar.
Suti.
Sutlak.

Fæmin:

Sigborg.
Signbilldr.

Sigrid.
Sludigga.

Soklauk.
Steinilldr.

T.

Tåift.
Tidfrit.
Tidgummi.
Til.
Tiuri.

Tiurgeir.
Toe.
Tofti.
Tråkmal.
Trandr.

Trotti.
Trug.
Tryggr.
Tubbi.
Tuki.

Fæmin:

Turaina.

Þ.

Þais.
Þidga.

Þilfer.
Þiudgeir.

Þiudmund.
Þolor.

Þorgir.	Þorbiarn.	Þormunder.
Þorgisl.	Þorfastr, Þorfatr.	Þorstain. Þor-
Þorgnyr.	Þorgute. Þor-	Þorulf. (stin.
Þorgun.	ganter.	Þorui.
Þufer.	Þorkel.	Þorut, Þoruhut.
Þulmki.	Þorkmundr.	Þyr, Þir.
	Fæmin:	
Þiudburga.	Þoridr.	Þyra.
Þorvar.	Þorun.	Þyrvi.
	V.	
Vargr.	Vifast, Vifastr.	Vlfkil, Vlfkitil.
Vasti.	Vigbiǫrn.	Vlfkǫir.
Vader.	Vigfastr.	Vlik.
Ubbi.	Vighiǫlm.	Vller.
Udbirn.	Vigi.	Vlm.
Uddr.	Viggi.	Uni.
Udvain.	Vigikiǫr.	Vnvider.
Vedralti.	Vigifil.	Vnulfr.
Vefri.	Vigmundr.	Vraikr. Vraik.
Uf.	Vigtarfr.	Vrm. Vrmi.
Ufaiger, Ofǫhig.	Vikulfr.	Vflæger.
Ufrir.	Viniuter.	Vfnikin.
Ufridr.	Vinmund.	Vtkil.
Vialf.	Vistain.	Vtr.
Vibbiast.	Visti, Visiti.	Vtter Skald.
Vidbiurn.	Vitgeir.	Vtriker.
Vidi.	Ulf. Ulfast.	Vtrygg.
Vifari.	Ulfhidin.	Vvægin.
	Fæmin:	
Vignhilldr.	Vlfhillda.	Vtisl.
	Y.	
Yin.	Yringr.	Ystain.
Ylbiærn.		

Efter

Efterskrefna Runaristaras eller Runastenhuggaras Nampn finnas i Run-ormarna.

Ainhar.	Arnfastr.	Attil.
Arike.	Asmundr.	Audfastr.
Bali.	Biurn.	Delfi.
Edger		
Fair.	Fastr Skalld.	Foter.
Farþiga.	Gulli.	
Hiriar.	Hulmſer.	
Ierund Skalld.	Ingi.	Iufurfast.
Igulfr.	Giuli.	Iymfastr.
Igulfast.		
Lifstein.	Muti	
Ödmund.	Osmund.	
Sigfastr.	Sigtarf.	Suetor.
Sigfrid.	Svein.	Suni.
Þurbiurn art.	Þurfastr.	Þurir Þrone.
Þurbiurn Skalld.	Þurgute.	
Vagmar.	Vfeig:	Visei.
Ubbi, Vbbir, celeberrimus	Vibiast	Vller i ſkri-
	Vibiårn	Vlfkil.
Vdbirn	Vig	Vraik

Stafawillor.

Blad.	Rad.		Läs.
7.	14.	hlioppu	hlupu
28.	7.	hultur	hlutur.
37.	4.	haf	gaf
48.	26.	dreggiunum	deiginum
46.	14.	ad ad	ad
71.	31.	pafcius	pafcuis
79.	8.	vade	valde.

FINIS.

